

Parliamentary Reserach Journal

**Human Rights and
Good Governance**

2014

**Volume : I
Number : 4**

ISSN 2235 - 9036

PARLIAMENT OF SRI LANKA

Parliamentary Research Journal

Human Rights and Good Governance

Editor in Chief:

Neil Iddawala

*Deputy Secretary General of
Parliament*

Editorial Board:

G. Kumanayake
Mohammed Ajiwadeen
Ayesha Godagama
Maduri Dissanayake
Erandathi Lokuge
Anjana Abeykoon
Harshani Wijayathilaka
Subhashini Amugoda Arachchi
V. Muralithas

Parliament of Sri Lanka

Sri Jayawardenepura
Kotte, Sri Lanka.

Email:
journal@parliament.lk

Web:
www.parliament.lk

2014

Volume : I
Number : 4

ISSN 2235 - 9036

Contents

Editorial Note	02
මානව අයිතිවාසිකම් හා යහ පාලනය - සංකල්පය හා භාවිතය	03
- ජයරත්න මහාචාර්ය කමලා ලියනගේ	
Good Governance at the grassroots level: Local Government Institutions and Provincial Councils	18
- G. Kumanayake	
මානව අයිතිවාසිකම් හා යහපාලනය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්	30
- ආචාර්ය එච්.එම්.මහින්ද හේරත්	
Hate Incidents and Religious Rights in the Post-war Sri Lanka	38
- Mohammed Ajiwadeen	
In the Absence of Their Fathers: The Impact of Father's Migration in Sri Lanka on Children Left Behind	49
- Dr. Mallika Pinnawala	
Improving Local Governance and Service Delivery with the Citizen Report Card (CRC)	61
- Basith Inadeen	
Good Governance and Foreign Direct Investment	69
- V. Muralithas	
යහ පාලනයක් උදෙසා මහජන පුස්තකාලයකින් සිදුවන සේවා: ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන පුස්තකාලවල ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාප්ති සේවා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්.. .. .	82
- සකුන්තලා සෙනෙවිරත්න	

Editorial Note

The Research Division of Parliament commenced publishing an annual research journal in 2011 with the intention of examining a wide range of issues and problems of contemporary relevance in the field of public policy formulation. The Journal is designed as a forum for informal discussion on these issues, which are of vital importance to the policy makers, legislators and the citizens. The Journal is devoted to critically examine a multitude of issues which affect the society.

This edition of the Journal has Good Governance in focus. The term "good governance" is relatively new. However, the concepts such as accountability, transparency, efficiency, and the rule of law are always considered as honoured principles in governance. Citizens have a right to be served and governments, provincial and local authorities are answerable to the people for their actions. Institutions and rules are more important than "rulers". Furthermore, people's participation is a major cornerstone of good governance. The importance of good governance is immeasurable. If the governance is replete with corruption, lawlessness, inefficiency and arbitrary decisions, democracy cannot survive. Similarly, the citizens should be well-informed. If some citizens resort to committing suicide to demonstrate their despair when corrupt politicians are sent to jail, subsequent to following the due legal process, that reflects that there is something terribly wrong in that particular society despite long established democratic traditions.

Our aim is to create a vibrant research space to probe various issues pertaining to "good governance". The Journal carries articles by scholars, academics and researchers. Among the issues discussed are the effectiveness of the provincial pouncils and local government bodies, the social impact of male migration, the role of the citizens in upgrading the utility services, the importance of modern libraries with regard to information dissemination, the negative effects of hate speech, human rights and good governance according to Buddha's teachings, the concepts and usage of human rights and good governance and the link between the economic prosperity and good governance.

We are pleased to present the 4th volume of the Parliamentary Research Journal to all those who wish to be better informed about various important issues.

Please send us your feedback on the Journal.

Editors

Views expressed in the Parliamentary Research Journal are those of the contributors and do not necessarily reflect the views of the editorial board.

මානව අයිතිවාසිකම් හා යහ පාලනය: සංකල්පය හා භාවිතය

කමලා ලියනගේ

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය, දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය,
පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය
B.A.(Honors), M.A.
(Peradeniya) Ph.D. (Kcio-Tokyo)

කමලා ලියනගේ විසින් දේශපාලන විද්‍යාව හා ස්ත්‍රී අධ්‍යයන සම්බන්ධයෙන් පොත් පත් හා ලිපි රාශියක්, සිංහල, දමිළ හා ප්‍රචන් භාෂාවලින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබා ඇත.

තවද, ඇය අධි ශිෂ්‍යත්ව ගණකාවක් ලබා ඇති අතර, University of London, American University, Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization & Japan Foundation වැනි ආයතන වල අධ්‍යයන පර්යේෂණ කටයුතුවල නිරත ව විදේශ අත්දැකීම් රාශියක් ලබා ඇත.

imiyakamala@yahoo.com

හැඳින්වීම

ගෞරවාන්විතව, නිදහස හා අනන්‍යතාවය ආරක්ෂා වන අයුරින්, පුද්ගල ජීවිත සංවර්ධනය කර ගනිමින්, ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමට සියළුම මනුෂ්‍යයින්ට අවශ්‍ය නිමිකම් නැතිනම් ඉඩ ප්‍රස්ථා මානව අයිතිවාසිකම් වශයෙන් හැඳින්වේ. මානව අයිතිවාසිකම්වල පදනම සදාචාරාත්මක වුවත් ජාත්‍යන්තර හා දේශීය මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශන මගින් ඒවා බොහොමයකට නීතිමය පදනමක් සපයා ඇත. එහෙයින් මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වන නූතන කතිකාව තුළ ඒවා හුදෙක් සමාජය ගරුකරන ආචාර ධර්ම පද්ධතියක් වශයෙන් පමණක් නොව, ව්‍යවස්ථානුකූල හෝ නීතිමය පද්ධතියක් වශයෙන් සලකනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු ලොව බොහෝ රටවල මූලික අයිතිවාසිකම්, රටක උත්තරීතර ලියවිල්ල ලෙස සැළකෙන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අන්තර්ගත කර ඇත. එයට අමතරව වෙනත් නීති හා අණ පනත් මගින් ද බොහෝ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කොට ඇත. එහෙයින් මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ මූලික වගකීම පැවරෙන්නේ රාජ්‍යයට ය.

යහ පාලනය යනු යහපත් ආකාරයෙන්, නිශ්චිත නීති පද්ධතියක් තුළ නීති සම්පාදනය හා නීති ක්‍රියාත්මක කරන පිළිවෙලයි. රාජ්‍ය ආයතන පොදු කටයුතු ඉටු කිරීමේ දී හා පොදු සම්පත් කළමනාකරණයේ දී බලය අයුතු ලෙස භාවිතා නොකර පවතින නීතියට අනුකූලව, සාධාරණව, සමානව, මානව අයිතීන් සහතික කරමින්, විනිවිද පෙණෙන සුළු අයුරින්, සම්පත් අපතේ නොයවා, දුෂණයෙන් තොරව කටයුතු කිරීම මෙයින් අදහස් කෙරේ (World Bank, 2002).

මානව අයිතිවාසිකම් හා යහ පාලනය අතර පවතින සබඳතාවය විවිධ දෘෂ්ටි කෝණවලින් විස්තර කළ හැකිය. අනෙකුත් වශයෙන් මානව අයිතිවාසිකම් විසින් යහ පාලනය ද, යහ පාලනය විසින් මානව අයිතිවාසිකම් ද ශක්තිමත් කරයි. එක අතකින් මානව අයිතිවාසිකම් සිද්ධාන්ත විසින් රාජ්‍ය, වෙනත් දේශපාලන හා සමාජ ආයතන සහ ක්‍රියාකරුවන්ට වගකීමෙන් කටයුතු කිරීම පිළිබඳව විධිවිධාන සපයනු ලබයි. අනික් අතින් යහ පාලනය විසින් මානව අයිතිවාසිකම් වලට ගරු කරන, ඒවා ආරක්ෂා කරන හා ප්‍රවර්ධනය කරන පරිසරයක් නිර්මාණය කරනු ලබයි. මානව අයිතිවාසිකම් මෙන් ම යහ පාලනය දිනාගැනීම සඳහාත් සාධාරණ නීතිමය රාමුවක්, ඒවා ආරක්ෂා කිරීමට අදාළ යාන්ත්‍රණ, මිනිස් අයිතිවාසිකම්වලට ප්‍රතිචාර දක්වන හා වගකියන දේශපාලන කළමනාකරණ හා පරිපාලන ක්‍රියාවලියක් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මෙම ලිපියේ අරමුණ වන්නේ මානව අයිතිවාසිකම් හා යහ පාලනය පිළිබඳ වන සංකල්ප සහ ඒ සංකල්ප දෙක අතර පවත්නා සබඳතාවය විස්තර කිරීමත්, ශ්‍රී ලාංකික දේශපාලන සන්දර්භය තුළ මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාව හා ප්‍රවර්ධනය සහ යහපාලන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක ව පරීක්ෂා කිරීමත්, මේ සම්බන්ධයෙන් වඩාත් ඵලදායී සහ යහපත් තත්ත්වයක් දිනා ගැනීම සඳහා අදාළවූ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමත් ය.

මානව අයිතිවාසිකම් සංකල්පය

"සියළු මනුෂ්‍යයෝ නිදහස් ව උපත ලබා සිටිති. ගරුත්වයෙන් හා අයිතිවාසිකම්වලින් සමාන වෙති. වර්ගය, වර්ණය, ස්ත්‍රී-පුරුෂ භාවය, භාෂාව, ආගම, දේශපාලන හෝ වෙනත් මත, ජාතික හෝ සමාජ ප්‍රභවය, උපත ආදී කවර තත්ත්වයක විශේෂයක් හෝ නොමැතිව සියළු අයිතිවාසිකම් හා නන්වැදෑරුම් නිදහස සෑම පුද්ගලයෙකුට ම සමානව උරුම වේ (එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය 1948:3).

පුළුල් නිර්වචනයකට අනුව මානව අයිතිවාසිකම් යනු, සියළුම මනුෂ්‍යයින්ට සිය පැවැත්ම තහවුරු කර ගැනීම සඳහාත්, ගෞරවාන්විත ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහාත්, පරිපූර්ණ අයුරින් පෞද්ගලික අභිවෘද්ධිය උදාකර ගැනීම සඳහාත්, සමාජ සාධාරණත්වය ළඟා කරගැනීම සඳහාත් අවශ්‍ය, විශ්වීය සදාචාරාත්මක හිමිකමකි. [Alston & Vasak, 1982 (xvi)] මානව අයිතිවාසිකම් ආචාර ධර්මය මෙන්ම, නීතිමය වශයෙනුත් සමාජය හා රාජ්‍ය විසින් පුද්ගල යහපතට මෙන් ම සමාජ යහපතටත් අවශ්‍ය කොන්දේසි හෝ හිමිකම් ලෙස පිළිගෙන තිබේ. සදාචාරමය අයිතිවාසිකම්, මිනිසා නැතිනම් සමාජය විසින් දිගු කලක් තිස්සේ භාවිතයෙන් පිළිගනු ලැබූ හිමිකම් වන අතර, නීතිමය අයිතිවාසිකම් රාජ්‍ය විසින් සම්පාදනය කරන ලද නීති වේ. සමහර සදාචාරාත්මක අයිතිවාසිකම් ද රාජ්‍ය, විසින් නීති වශයෙන් බලාත්මක කරනු ලැබ තිබේ (Cranston, 1973).

මේ අනුව, කිසිදු භේදයකින් තොරව සියළුම මිනිසුන්ට සමානව හිමි වීම, පොදු හා විශ්වීය බව සහ නීතියෙන් සීමා කළහොත් මිස වෙනත් කිසිමවිටක දී කිසිම පුද්ගලයෙකුට හෝ ආයතනයකට සීමා කළ නොහැකිවීම මානව අයිතිවාසිකම්වල විශේෂ ලක්ෂණ වේ. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක පොදු ශුභ සාධනයේ සාධාරණ අවශ්‍යතා ඉටු කරගැනීම, සදාචාරය, නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පමණක් රාජ්‍යයකට මානව අයිතිවාසිකම් නීතියෙන් සීමා කිරීමට අවසර ඇත. තවද, අයිතිවාසිකම් අසීමිත නොවීම, පුද්ගල හා පොදු යහපත සඳහා

පමණක් භාවිතා කිරීම, යම් අයිතිවාසිකමක් තවත් අයිතිවාසිකමක් වෙනුවෙන් කැප කළ නොහැකිවීම, සහ අනිවාර්යෙන් ම හා නිරන්තරයෙන් ම යුතුකම් සමඟ බැඳී පැවතීම ද ඒවායෙහි විශේෂ ලක්ෂණ වේ. ලොව සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික තත්ත්වයන් සහ මිනිස් අවශ්‍යතාවයන් ගේ වෙනස්වීම් සමඟ මානව අයිතිවාසිකම්වල වර්ධනයක් සිදුවීම ද ඒවායේ විශේෂ ලක්ෂණයකි.

මානව අයිතිවාසිකම්වල ව්‍යාප්තිය හා ප්‍රවර්ධනය බටහිර ලෝකය මුල්කරගෙන සිදුවූවත් එම සංකල්පයේ ආරම්භය බටහිර රටවල දී සිදුවූවා යැයි සැළකිය නොහැකිය (Fernando, 2002). මානව අයිතිවාසිකම්වල ප්‍රභවය සම්බන්ධයෙන් විවිධ මත පවතී. 17 වැනි සියවසේ එංගලන්තය විසින් (ජෝන් ලොක් - John Locke) මානව අයිතිවාසිකම් සංකල්පය නැවත මතු කොට ලොව පුරා ව්‍යාප්ත කිරීමට මූලිකත්වය ගනු ලැබුවද, මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අදහස්, ඉගැන්වීම් හා පිළිගැනීම්, මානව සමාජය බිහි වූ දා සිටම පැවති බවට විවිධ සාක්ෂි තිබේ. හින්දු, චේද, මනු නීතිය, හමුරාබි බැබිලෝනියන් ආචාර ධර්ම, බුද්ධ ධර්මය, බයිබලය, කුරානය හා කොන්ෆියුසියස් ගේ ඉගැන්වීම් ආදිය තුළ මිනිස් අයිතිවාසිකම් හා වගකීම් පිළිබඳ කරුණු රාශියක් ඇතුළත් වේ. රතු ඉන්දියානුවරුන්ගේ ඉරෝකියුස් (Iroquois) ව්‍යවස්ථා, ඉන්කා (Inca) සහ ඇස්ටෙක් (Aztec) ආචාර ධර්ම තුළ ද සමාජයේ යහ පැවැත්ම හා සාධාරණත්වය සඳහා වූ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කරුණු ඇතුළත් වේ.

මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නූතන සංකල්පයේ වර්ධනයට අනිවාර්යයෙන්ම මෙම අදහස්, ආගමික ඉගැන්වීම් හා පිළි ගැනීම පදනමක් සැපයීය. නමුත් 17 සහ 18 වැනි සියවස්වල යුරෝපයේ ප්‍රචලිත වූ ස්වභාව ධර්ම න්‍යාය පදනම් කරගෙන මානව අයිතිවාසිකම් සංකල්පය නූතන මුහුණුවරින් ඉදිරිපත් කිරීමට ජෝන් ලොක් හා ජන් ජැක්විස් රූසෝ විශේෂ දායකත්වයක් දැක්වූහ. 17 හා 18 වැනි සියවස්වල සිදු වූ ඉංග්‍රීසි, ඇමරිකානු හා ප්‍රංශ විප්ලවද මෙහිලා විශාල මෙහෙයක් ඉටු කළේය. ස්වභාව ධර්මයෙන් මිනිසාට හිමිව තිබූ අයිතිවාසිකම්, කෲර අත්තනෝමතික

පාලකයින් විසින් නොසළකා හැරීම හෝ උල්ලංඝනය කිරීමට එරෙහිව නැගී සිටි මිනිසුන් මෙම විප්ලව හරහා මානව අයිතිවාසිකම් වලට ගරු කරන පාලන තන්ත්‍රයන් පිහිටුවීමට මූලිකත්වය ගනී. එම පාලකයින් ලවා මානව අයිතිවාසිකම් අන්තර්ගත විවිධ ප්‍රකාශන (1689 - බ්‍රිතාන්‍ය අයිතිවාසිකම් පණත, 1789 - ප්‍රංශ මානව හා පුරවැසි අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශනය, 1776 - ඇමරිකානු ස්වාධීනතා පත, 1791 - ඇමරිකානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වැනි දැ) ලිඛිතව ඉදිරිපත් කොට ඒවාට නීතිමය රැකවරණ සපයා දුන්. මෙම සිදුවීම් නිසා ආචාරධර්මය හා ස්වභාවික හිමිකම්කරු පැවති අයිතිවාසිකම් රැසකට නීතිමය පදනමක් ලැබිණි. ඒ ඒ අදාළ රාජ්‍යයන් මිනිස් අයිතින් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ ප්‍රකාශන, පසුකාලීනව මානව අයිතිවාසිකම්වලට වැඩි ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීමක් හා රැකවරණයක් ලබාගැනීමට ද පදනමක් සපයා දුන්. විශේෂයෙන් ම දෙවැනි ලෝක යුද්ධ සමයේ දී විවිධ රාජ්‍ය පාර්ශව විසින් දේශීය මෙන් ම විදේශීය රටවල් තුළදීත් මෙම අයිතින් උල්ලංඝනය කිරීම නිසා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව, අන්තර්ජාතික ප්‍රකාශන හා සම්මුති ඉදිරිපත් කොට මානව අයිතිවාසිකම්වලට වැඩි ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීමක් හා රැකවරණයක් ලබා දුන්. රාජ්‍යයන් දේශීය වශයෙන් සිය රටේ මිනිසුන් ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නීතිමය රැකවරණ ලබාදීමේදීත් මෙම ප්‍රකාශන පාදක කර ගැනුණි. දේශීය නීතිමය රැකවරණවලට අමතරව, අන්තර්ජාතික රාජ්‍ය හා ප්‍රජාව ලොව සියළුම රටවල මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාව සඳහා විශේෂයෙන් ම දෙවැනි ලෝක යුද්ධයෙන් පසු කාලය තුළ දී විවිධ අන්තර්ජාතික නීති හා රැකවරණ ද සපයා ඇත.

මානව අයිතිවාසිකම් වර්ගීකරණය

මානව අයිතිවාසිකම් මූලික වශයෙන් සදාචාරාත්මක හා නීතිමය අයිතින් ලෙස වර්ග කෙරේ. දීර්ඝ කාලයක් පුරා සමාජ විකාශනයන් සමඟ සම්ප්‍රදායන්, සිරිත් විරිත්, පුරුදු හා විශ්වාස ආදිය පදනම් කර ගෙන අයිතිවාසිකම් වර්ධනය වී තිබේ. මේවා මිනිසා ගේ හෘද සාක්ෂියට ඇති එකඟතාවය මත පදනම් වන අතර, පුද්ගලිකව මිනිසා එම අයිතින් සමාජයෙන්

ඉල්ලා සිටියි. ඒ සඳහා සමාජ පිළිගැනීමක් ඇති දේපළ හිමිකම හා සාධාරණත්වයට ඇති අයිතිය ආදී දෑ එබඳු සමාජ පිළිගැනීම් වේ. මෙම සදාචාරාත්මක අයිතින් බොහොමයකට අදාළ නීතිමය පිළිගැනීම් රාජ්‍ය විසින් ලබා දී තිබේ. නීතිමය අයිතින් රාජ්‍ය විසින් පිළිගෙන ප්‍රකාශයට පත්කොට, ඒවා උල්ලංඝනයේ දී නීතිමය රැකවරණ ලබා ගැනීමට විධි විධාන සලසා ඇත. සමහර රාජ්‍යයන් එබඳු නීතිමය අයිතින් අතුරින් මානව ජීවිතයට වඩාත් වැදගත් වන අයිතිවාසිකම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අන්තර්ගත කොට ඇත. ඒවා මූලික මානව අයිතිවාසිකම් ලෙස නම් කෙරේ.

මානව අයිතිවාසිකම් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් එකිනෙකට සම්බන්ධ වී ඇතත් සිවිල්, ආර්ථික, දේශපාලන හා සංස්කෘතික වශයෙන් වර්ග කොට සාකච්ඡා කළ හැකිය. ගෞරවනීය ජීවිතයක් ගත කිරීම හා පුද්ගල හා පොදු ශුභ සාධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මිනිසාට හිමිවන ඉඩ ප්‍රස්ථා සිවිල් අයිතිවාසිකම් ලෙස වර්ග කෙරේ. ජීවිතය පවත්වා ගෙන යාම, ආහාර, නිවාස, ඇඳුම් පැළඳුම්, බෙහෙත් ලබා ගැනීම, නිදහසේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම, කැමති ස්ථානයක පදිංචි වීම, රටින් පිටවීම හා ආපසු සිය රටට පැමිණීම, වහල් බවෙන් තොර වීම, කෲර අමානුෂික පීඩා හෝ වධහිංසාවලින් තොරවීම, නීතියෙන් වරදකරුවකු ලෙස ඔප්පු වනතුරු නිවැරදිකරුවකු ලෙස පිළිගැනීම, සිය සහකරු හෝ සහකාරිය තෝරා ගැනීම හා විවාහ වීම, නීතිය ඉදිරියේ සමාන සැලකිලි ලැබීම, රැස්වීම හා සංවිධාන පිහිටුවා ගැනීම, පෞද්ගලික රහස්‍යබව ආරක්ෂා කර ගැනීම, නිවැරදි තොරතුරු ලබා ගැනීම සහ අධ්‍යාපනය හා පුහුණුව යන දෑ සිවිල් අයිතිවාසිකම් ලෙස සැළකේ.

මිනිසකු ගේ ජීවිතය අර්ථාන්විත අයුරින් පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය, පුද්ගල සංවර්ධනය සඳහා වන බොහෝ ඉඩප්‍රස්ථා ආර්ථික අයිතිවාසිකම් ගණයට ගැනේ. සුදුසුකම් හා හැකියාවන් අනුව රැකියාවක නිරත වීම, සමාන වැඩට සමාන වැටුපක් ලැබීම, ආදායම් ඉපැයීම, දේපළ රැස්කිරීම, වැඩ කරන ස්ථානය තුළ දී මූලික පහසුකම් සහිත වැඩ පරිසරයක් ලබා ගැනීම, අදාළ නිවාඩු, උසස් වීම් හා

වෙනත් දිමනා, විශ්‍රාම වැටුප් හෝ අර්ථ සාධක මුදල් ලබා ගැනීම, වෘත්තීය සමිති පිහිටුවා ගැනීම, කළමනාකරණය හමුවේ විරෝධය පෑම සහ කේවල් කිරීම ආදී දෑ ප්‍රධාන ආර්ථික අයිතිවාසිකම් ලෙස සැළකේ.

පුද්ගලයකු ගේ දේශපාලන ජීවිතය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා අදාළ ඉඩ ප්‍රස්ථා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් ගණයට ගැනේ. ඡන්දය දීම, ඡන්ද අපේක්ෂකයකු ලෙස ඉදිරිපත් වීම, ජනතාව නියෝජනය කිරීම, ආණ්ඩුවේ වැරදි ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා විවේචනය කිරීම සහ ඒවාට විරෝධය පෑම, නීති සම්පාදකයින් හා ක්‍රියාත්මක කරන්නන්ට බලපෑම් කිරීම, මැතිවරණ හෝ වෙනත් දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්වලට සාමකාමීව සහභාගිවීම, තමාට කැමති දේශපාලන අදහස් හෝ මත දැරීම, පක්ෂ හෝ දේශපාලන කණ්ඩායම් පිහිටුවා ගැනීම මේ අතුරින් ප්‍රධාන වේ. නමුත් මෙම හිමිකම්වල නාමයෙන් සමාජ විරෝධී, ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී, සාමකාමී නොවන, කැරළි කෝළහාල ආදියට සහභාගිවීම හා ඒ සඳහා ජනතාව පෙළඹවීම මානව අයිතිවාසිකම් ලෙස නීතියෙන් නො-පිළිගනී.

පුද්ගල මෙන් ම කණ්ඩායමක වර්ධනයටත්, සිය අනන්‍යතාවය, ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් අත්‍යවශ්‍ය වේ. යමෙකු ගේ මව් බස භාවිත කිරීම, එයින් අධ්‍යාපනය ලැබීම, සිය ආගම නිදහසේ ඇදහීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ඒ ඒ භාෂා, ආගම් හා සංස්කෘතීන්ට සමාන සැලකීමක් ලැබීම, නාට්‍ය වෙනත් කලාත්මක කටයුතු, ක්‍රීඩා, විද්‍යාත්මක හා අධ්‍යාපනික කටයුතුවල නිරත වීම, බුද්ධිමය හැකියාවන් වර්ධනය කර ගැනීම සහ බුද්ධිමය දේපළ ආරක්ෂා කර ගැනීම ආදිය මූලික සංස්කෘතික අයිතින් ගණයට ගැනේ. විවිධ මානව වර්ගවලට පොදු වූ සංස්කෘතීන් රැකගැනීමේ හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අයිතියට අද බොහෝ රාජ්‍ය විසින් නීතිමය රැකවරණයක් ලබා දී තිබේ.

මෙම අයිතිවාසිකම් අසීමිත නොවන අතර, ඒවා භුක්ති විඳීමේ දී විවිධ සීමාකම් පැණවේ. සියළුම අයිතිවාසිකම් පුද්ගල හා පොදු ශුභසාධනයට හිතකර අයුරින්, සමාන

ව, සාධාරණව, වෙනත් පුද්ගලයකු හෝ කණ්ඩායමක ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය නොවන අයුරින් භුක්ති විඳිය යුතුය. නිදසුන් ලෙස සියළුම හිමිකම්වලට අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය සමානව හිමි වුවත්, යමෙකුට තවත් අයෙකු ගේ ජීවිතයට නින්දා අපහාස වන අයුරින් හෝ සමාජ ශුභ සිද්ධියට අහිතකර වන අයුරින් අදහස් ප්‍රකාශ කළ නොහැකිය. එසේම යම් කණ්ඩායමක්, හෝ ජන වර්ගයක් පිළිබඳව ටේබර් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සහ එ බඳු දෑ රචනා කොට බෙදා හැරීම ද තහනම්ය.

මිනිස් අයිතිවාසිකම් සක්‍රිය (ධනාත්මක) හා අක්‍රිය (සෘණාත්මක) අයිතීන් ලෙස ද වර්ග කෙරේ. ආර්ථික හා සංස්කෘතික අයිතීන් සක්‍රිය අයිතිවාසිකම් හා සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතීන් අක්‍රිය අයිතිවාසිකම් ලෙස සැළකේ. සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමේ දී රජයේ ඇඟිලි ගැසීමක් නොවිය යුතුය යන්නත්, ආර්ථික හා සංස්කෘතික අයිතීන් භුක්ති විඳීමේ දී අදාළ සේවා හා පහසුකම් රාජ්‍ය විසින් සපයා දිය යුතුය යන්නත් එයින් අදහස් කෙරේ.

මානව අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ ස්වභාවය අනුව ද ඝෂණික හා ප්‍රගතිශීලී අයිතීන් ලෙස වර්ග කෙරේ. රාජ්‍යයේ කැමැත්ත මත ඝෂණිකව, යම් යම් සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් භුක්ති විඳීමේ ඉඩප්‍රස්ථා හිමිකර දිය හැකිය. උදාහරණ ලෙස සර්ව ජන ඡන්ද අයිතිය නීතිගත කිරීමෙන් ඡන්ද බලය පාවිච්චි කිරීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා ජනතාවට ලබා දිය හැකිය. එයට අවශ්‍ය වන්නේ රාජ්‍යයේ දේශපාලන කැමැත්ත පමණි. නමුත් බොහොමයක් සිවිල්, ආර්ථික හා සංස්කෘතික අයිතීන් නීතියෙන් භුක්ති විඳීමේ හිමිකම ලබා දුන්න ද, ඒ සඳහා අවශ්‍ය පරිසරය හා ඉඩ ප්‍රස්ථා ඝෂණිකව නොලැබේ. නිදසුන් ලෙස අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අයිතිය නීතියෙන් පිළිගන්න ද, එයට අදාළ පාසල්, ගුරු හවතුන් හා වෙනත් පහසුකම් නොලැබේ නම් එය භුක්ති විඳීමට ඉඩප්‍රස්ථාවක් නොලැබේ. ඒ සඳහා රාජ්‍ය විසින් ක්‍රමයෙන් ඉඩ ප්‍රස්ථා සළසා දිය යුතුය. මෙබඳු අයිතිවාසිකම් ප්‍රගතිශීලී හෝ වර්ධනාත්මක අයිතීන් ලෙස සැළකේ.

මානව අයිතීන් හිමිවන්නා අනුව ද ඒවා වර්ගීකරණයකට ලක් කළ හැකිය. සෑම

පුද්ගලයෙකුටම සමානව හිමිවන ජීවිතයට ඇති අයිතිය, අධ්‍යාපනය හා රැකවරණයට ඇති අයිතිය සහ දේපළ රැස්කිරීමේ අයිතිය යනාදිය මේ ගණයට ගැනේ. සුළු ජන වර්ග, ළමුන්, හා ස්ත්‍රීන් වැනි අවදානමට ලක් වීමේ වැඩි හැකියාවක් ඇති කණ්ඩායම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන දෑ කණ්ඩායම් අයිතීන් ලෙස සැළකේ. ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු බොහෝ රටවල් විසින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, වෙනත් දේශීය නීති සහ ජාත්‍යන්තර නීති මගින්, මෙම අයිතිවාසිකම්වලින් බහුතරයක් ආරක්ෂා කරනු ලැබ තිබේ.

නූතන මතවාදයන්ට අනුව මානව අයිතීන් පරම්පරා තුනකට අයත් වන බැව් තර්ක කෙරේ. ඒවා විකාශනයේ දී පළමු පරපුර සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් සඳහා ද; දෙවැනි පරපුර ආර්ථික හා සංස්කෘතික අයිතීන් සඳහා ද; තෙවැනි පරපුර කණ්ඩායම් අයිතීන් සඳහා ද වැඩි අවධානයක් යොමු කළ බැව් පිළිගැනේ.

මෙම සියළුම අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම, ඒවාට ගරු කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම නූතන සමාජ වර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඕනෑම සමාජයක් රඳා පවතින්නේ මිනිසා ගේ පැවැත්ම මතය. මිනිසුන්ගෙන් තොර සමාජයක් කිසිසේත් ම තිබිය නොහැකිය. එහෙයින් මිනිස් පැවැත්මට අදාළ අයිතිවාසිකම් අනිවාර්යෙන්ම ආරක්ෂා කළ යුතු අතර, එයින් සමාජ පැවැත්ම ආරක්ෂා වේ. පුද්ගල වර්ධනය ද යහපත් සමාජ පැවැත්මට අත්‍යවශ්‍ය වේ. භෞතික මෙන් ම සදාචාරාත්මක හා මානසික වශයෙන් ද සමාජයක් වර්ධනය වීමට නම්, මිනිසාට සමාජ, සංස්කෘතික හා ආර්ථික අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා තිබිය යුතුය. නිදසුනක් ලෙස අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අයිතිය පෙන්වා දිය හැකියි. එමගින් පුද්ගලයෙකු ගේ දැනුම, හැකියාවන් හා දක්ෂතා වර්ධනය වී, එම පුද්ගල වර්ධනය සමාජ සංවර්ධනයකට හොඳ පදනමක් සපයයි. නූතන සමාජයක් ආර්ථික වශයෙන් වර්ධනය කිරීමට නම්, ආර්ථික ඉඩ ප්‍රස්ථා මිනිසුන්ට හිමිකර දීම මගින් ඔවුන් එයට දායක කර ගත යුතුය. මිනිස් ශ්‍රමය හා හැකියාවන් වෙනත් සම්පත් සමඟ මිශ්‍ර කිරීමෙන් ජාතික ආර්ථිකය වර්ධනය වේ.

මිනිසාට ගරු කිරීමෙන්, නිදහස, සමානාත්මතාවය හා විවිධ ඉඩප්‍රස්ථා ලබා දීමෙන් ශිෂ්ට, සදාචාරාත්මක හා තාප්තිමත් පුද්ගලයෙකු බිහිවේ. සමස්ථ ප්‍රජාවගේ සෘජු හා වක්‍ර සහභාගීත්වයෙන් සැබෑ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් නිර්මාණය කිරීමට සහ යහ පාලනය දිනා ගැනීමට නම් සමාන දේශපාලන අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමට හැකි පරිසරයක් ජනතාවට ලබා දීමත් අත්‍යවශ්‍යම වේ. යම් රටකට තිරසාර සාමය හා තිරසාර සංවර්ධනය දිනා ගත හැක්කේ මෙම සියළුම ඉඩප්‍රස්ථාවලට ගරු කරන සහ ඒවා භුක්ති විඳීමට හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය කළහොත් පමණි. එය නිර්මාණය කිරීමේ මූලික වගකීම පැවරෙන්නේ රාජ්‍යයටයි (වැඩි විස්තර සඳහා ලියනගේ, 2005).

යහ පාලනය සංකල්පය

"පාලනය" යනු පුළුල් අරුතක් ඇති විවිධ නිර්වචන මගින් විවිධ ප්‍රවේශයන් හරහා විස්තර කරන නාමයශීලී පදයකි. මිනිස් ජීවිත හා සමාජ ශුභ සාධනය සඳහා අදාළ තීරණ ගන්නා ක්‍රියාවලියක් ලෙස "පාලනය" නිර්වචනය කෙරේ. (The Global Development Research Centre, 2014). ලෝක බැංකු නිර්වචනයට අනුව 'රටක සංවර්ධනය සඳහා ආර්ථික හා සමාජ සම්පත් කළමනාකරණයේ දී බලය/අධිකාරය භාවිතා කරන ආකාරය' "පාලනය" ලෙස සැළකේ (World Bank" 1992:1). මෙම අර්ථකතනයට අනුව පාලනය යන ක්‍රියාවලියට පොදු නැතිනම් රාජ්‍ය ක්ෂේත්‍රය පමණක් නොව පෞද්ගලික ක්ෂේත්‍රය ද අයත් වේ. ආසියා, ටැසිපික්, ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලය විසින් "පාලනය" යන පදය අර්ථ දක්වනු ලබන්නේ 'තීරණ ගන්නා සහ තීරණ ක්‍රියාත්මක කරන ක්‍රියාවලිය' වශයෙනි. එයට අනුව රාජ්‍ය, පළාත් පාලන, අන්තර් ජාතික, සංස්ථා හා පුද්ගලික ආයතන යනා දී විවිධ ක්ෂේත්‍රයන් තුළ පාලනය යන ක්‍රියාවලිය සිදුවේ (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, 2014). එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවර්ධන වැඩපිළිවෙලට අනුව 'රටක පොදු කටයුතු හා සම්පත් කළමනාකරණය කිරීම පාලනය යන්නෙන් අදහස් කෙරේ' (UNDP, 1997:9).

රාජ්‍ය කටයුතු කළමනාකරණය කිරීම පාලනය ලෙස ඉතා පටු අරුතකින් සැලකුව ද, පුළුල් අරුතින් සලකා බලද්දී රටක දේශපාලන, පරිපාලන, ආර්ථික හා අනෙකුත් සංවර්ධනයට අදාළ කටයුතුවල කළමනාකරණය ද එයට අයත් වේ. පාලනය යන්නට පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර ද සියල්ලම අයත් වේ.

- 1 ජනතා නියෝජිත ආයතන ජනතාව නියෝජනය කරන ආකාරය හා ඒවායේ කළමනාකරණයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බව.
- 2 අධිකරණය සතු බලය, කාර්යයන් සහ විභි කිදහස හා ස්වාධීන බව.
- 3 පරිපාලනයේ කාර්යක්ෂම හා අපක්ෂපාතී බව වියට අදාළ සංස්කෘතිය.
- 4 සිවිල් සමාජයේ ක්‍රියාකලාපය.
- 5 ඉහත සඳහන් ආයතන ක්‍රියාත්මක වීමේ දී සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලනය බලපාන ආකාරය. (Panandiker, 2000).

පාලනය යන්නට මූලික කරුණු තුනක් අන්තර්ගතවේ. ඒවා නම් ක්‍රියාවලිය, අන්තර්ගතයන් හා සේවා සැපයීමයි. පාලනය යන ක්‍රියාවලියට, විනිවිද පෙනෙන සුළුබව, වගකීම, වගවීම සහ ක්‍රියාශීලී සහභාගීත්වය, යනාදිය ඇතුළත් වේ. සමානාත්මතාවය, සම සාධාරණත්වය හා නීතිය ඉදිරියේ සමානව සැලකීම වැනි ඇගයීම් එහි අන්තර්ගතයන් ලෙස සැළකේ. රටක දිළිඳු ජනතාව ඇතුළු සියළුම පුරවැසියන්ට ගෞරවනීය ජීවිතයක් ගතකිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික අවශ්‍යතා හා සේවා සැපයීම තෙවැනි කරුණයි. එම සේවා සමානව, ඵලදායී හා කාර්යක්ෂම අයුරින් සැපයීම පාලනයේ වගකීමකි. මෙම කරුණු 3ම යහපත් අයුරින් ඉටුවේ නම් පාලනය, **"යහපාලනයක්"** බවට පත්වේ. (Mander & Asif, 2004). මෙම පුළුල් සංකල්පීයකරණය තුළ යහ පාලනය යන පදයෙන් ප්‍රධාන අදහස් දෙකක් විස්තර කෙරේ. ප්‍රථම අදහසට අනුව 'යම් රටක පොදු කටයුතු හා සම්පත් කළමනාකරණය ඉතා විවෘතව, විනිවිද පෙනෙන සුළු අයුරින්, ජනතාවට වගවීමෙන් හා වගකීමෙන්, සමානාත්මතාවය අගයමින්, ජනතා අවශ්‍යතාවලට අනුකූලතා දක්වන අයුරින් සිදුවේ නම්' එය **"යහ පාලනයයි"** (AUSAid, 2000:21). අනෙක් අදහසට අනුව හුදෙක් පොදු අවශ්‍යතාවලට අනුව කටයුතු කරන තත්ත්වයක් නොව, සමාජයේ ඉතාම දිළිඳු

හා කොන් කරන ලද ජන කොටස්වල අවශ්‍යතා ඉටු කරන තත්ත්වයකදී පාලනය **"යහපාලනයක්"** වේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය ඉදිරිපත් කරන නිර්වචනයට අනුව, බලය අයුතු ලෙස භාවිතා නොකර, දූෂණයෙන් තොරව, රටක පවතින නීතියට අනුව, එරට පොදු කටයුතු හා සම්පත් කළමනාකරණය හා මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කෙරෙන ක්‍රියාවලිය **යහපාලනයයි**, (Mander & Asif, 2004:16).

යම් රටක යහ පාලනයක් පවතී ද යන්න සැබෑ පරීක්ෂණයකට ලක් කරන්නේ නම් එය මනින දර්ශකය වන්නේ සමාජ, සිවිල්, ආර්ථික, සංස්කෘතික හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් සුරැකීම සඳහා ජනතාවට රාජ්‍ය දී තිබෙන පොරොන්දු ඉටු කිරීමේ ප්‍රමාණයයි. කිසිදු රටකට මෙම මානව අයිතින් සියයට සියයකින් ආරක්ෂා කිරීම ප්‍රායෝගිකව කළ හැක්කක් නොවුව ද, ඒවා ආරක්ෂාවීමේ මට්ටම මත, එරට යහ පාලනය රඳා පවතී. යහ පාලනය සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් වී ඇති මෙම නිර්වචනවලින් එහි විශේෂ ලක්ෂණ කිහිපයක් ප්‍රකාශයට පත්වේ. ඒවා නම් ජනතාව ගේ ක්‍රියාශීලී සහභාගීත්වය, මානව අයිතින් සුරැකීම, නීතියේ ආධිපත්‍යය, විශේෂයෙන් නීතිය ඉදිරියේ දී සමානව සැලකීම සහ නිදහස් හා සාධාරණ අධිකරණයක පැවැත්ම, වගකීම, වගවීම, පොදු ජන අවශ්‍යතාවලට අනුකූලතා දැක්වීම, විනිවිද පෙනෙන සුළු බව, සමානාත්මතාවය, බලය බෙදීම, ඵලදායී හා කාර්යක්ෂම පරිපාලනය සහ දූෂණයෙන් තොරවීම යනාදියයි.

යහ පාලන සංකල්පයේ විකාශනය

යහ පාලන සංකල්පය බටහිර ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දක් ලෙස සමහරු සැලකුව ද, එහි යම් යම් ලක්ෂණ පැරණි ආසියානු ශිෂ්ටාචාර තුළ ද දක්නට ලැබේ. පාලනය යන ක්‍රියාවලියේ ආරම්භය මිනිස් සමාජය නිර්මාණය වීම තරම් ම ඇතට දිව යන බවට සැකයක් නැත. ගෝත්‍ර පාලනය මෙන් ම පැරණි රාජාණ්ඩු තුළ ත්, පාලකයා විසින් රටවැසියන් ගේ ශූභ සිද්ධිය සැලසීම හා ඔවුන් ගේ අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම කෙරේ අවධානය යොමු කිරීම පිළිබඳ තොරතුරු

පෙරදිග රටවලින් ඕනෑ තරම් අසන්නට ලැබේ. ඉරෝක්කුස් (ඔරුමදසි) ව්‍යවස්ථාවල අන්තර්ගත ආචාර ධර්ම, බෞද්ධ ධර්මයේ සඳහන් දශරාජ ධර්මයන් (දානය, ශීලය, පරිත්‍යාගය, සෘජු ගතිය, මෘදු ගුණය, තපෝ ගුණය, අක්‍රෝධය, අවිහිංසාව, ක්ෂාන්තිය, හා අවිරෝධය නැතිනම් මහජන මතය හා විවේචනවලට සවන් දීම) සහ මෝගල් අක්බාර් රජුගේ හොඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ආදිය එයට නිදසුන් වේ. කොට්ලිය, කොන්ගියුසියස්, ඇරිස්ටෝටල් හා ජලේටෝ වැනි පැරණි දාර්ශනිකයින් පවා අධිකාරිවාදී පාලනයක් තහවුරු කිරීමට කරුණු දැක්වූවද යහ පාලනයේ විශේෂ ලක්ෂණ පිළිබඳව කරුණු දක්වා තිබේ.

රාජාණ්ඩු යුග වලදීත්, අධිකාරිවාදී පාලකයන්, පියෙකු මෙන් රටවැසියන් ගේ අවශ්‍යතා ඉටු කළ අවස්ථා තිබේ. එසේම රටවැසියන් ගේ ගූන සිද්ධිය පිළිබඳව නොසැලකූ පාලකයින්ව රටවැසියන් විසින් පන්නා දමන ලද අවස්ථා පිළිබඳවත් ඉතිහාසයේ කරුණු දැක්වේ. ජෝන් ලොක් විසින් පාලකයා හා පාලිකයා අතර ඇතිවන සමාජ සම්මුතියකින් පාලකයා බිහිවන ආකාරය විස්තර කරමින් පාලනය පිළිබඳ සංකල්පය වර්ධනය කළේය. ජනතාව විසින් පාලකයාට පවරන ලද ස්වාධිපත්‍ය පිළිබඳ අවධාරණය කරමින්, සමාජ සම්මුතියට නිසිලෙස ගරු නොකරන පාලකයාට පළවා හැරීමට පාලිකයාට ඇති අයිතියට ආචාරධර්මය හා විඥානාත්මක සාධාරණීකරණයක් ලොක් විසින් සපයනු ලැබීය. බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රංශ, ඇමරිකානු හා රුසියානු විප්ලවවලදී ප්‍රායෝගික වශයෙන් සිදුවූයේ පාලිකයන් ගේ අවශ්‍යතා පිළිබඳ සංවේදී නොවන, එබඳු කෲර පාලකයින්ට එරෙහි වීම හෝ ඔවුන් පළවා හැර, ජනතාවට හිතකර පාලනයක් ස්ථාපිත කර ගැනීමයි.

පාලකයා ගේ අධිකාරී බලය දේව බලයට සම්බන්ධ කොට තිබූ තත්ත්වය ජාතික රාජ්‍යවල බිහි වීමත් සමඟ වෙනස් වී, පාලකයා ජනතා ස්වාධිපත්‍ය තාවකාලිකව ක්‍රියාවේ යොදවන්නකු -ගේ තත්ත්වයට පත්විය. දෙවැනි ලෝක යුද්ධ සමයට ආසන්න සමයේ දී මිනිස් ගූන සිද්ධියට අහිතකර අයුරින් පාලනය ගෙන ගිය පාලකයින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ද බලපෑම්වලට ලක්විණ. දෙවැනි ලෝක යුද්ධයෙන් පසු මානව

අයිතිවාසිකම්වලට මෙන් ම යහ පාලනයට ද, ජාත්‍යන්තර සංවිධාන නීති හා ප්‍රකාශන මගින් වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරිණි. මෙයට සමකාලීනව ස්ථාපිත වූ නව රාජ්‍යයන් බොහොමයක ගේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවලට රාජ්‍යයේ අවම වගකීම්, සමානාත්මතාවය, නීතියේ ආධිපත්‍යය, බලය බෙදීම, හා මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාව වැනි යහ පාලනයට සෘජුව දායකත්වය දක්වන කරුණු අන්තර්ගත කෙරිණි.

මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වන සියළුම ප්‍රධාන අන්තර්ජාතික ප්‍රකාශන හා සම්මුති මගින් යහ පාලනයට සම්බන්ධ අයිතීන් ද ආරක්ෂා කර තිබේ. නිදසුන් ලෙස රටක පාලන කටයුතුවලට සෘජුව හෝ වක්‍රව සහභාගී වීමට පුරවැසියන්ට ඇති සමාන අයිතිය එක්සත් ජාතීන් ගේ විශ්ව මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශනයේ 21 වැනි වගන්තියෙන් අවධාරණය කර තිබේ. එම ප්‍රකාශනයෙන් තහවුරු කරන සියළුම මිනිස් නිදහස හා අයිතිවාසිකම් වැනසී යන අයුරින් කිසිම රාජ්‍යයක්, කණ්ඩායමක් හෝ පුද්ගලයෙක් කටයුතු නොකළ යුතු බවද එහි 30 වැනි වගන්තියෙන් අවධාරණය කෙරේ. (එ.ජා. මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය, 1948, 21 හා 30 වගන්ති).

1966 එක්සත් ජාතීන් ගේ සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සම්මුතියේ දෙවැනි වගන්තියෙන්, සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් සියළුම මිනිසුන්ට සමානව හිමි වන බවත්, 4 වැනි වගන්තියෙන් එම අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමට ඇති ඉඩප්‍රස්ථා ගින කිරීමට කිසිදු ගිවිසුම් ගත රාජ්‍යයකට නොහැකි බවත් අවධාරණය කර තිබේ. පොදු කටයුතුවලට සෘජුව හෝ වක්‍රව සහභාගීවීමේ සමාන අයිතිය (25 වැනි වගන්තිය) සහ නීතිය ඉදිරියේ සියළුම දෙනා සමානව සැලකීම (26 වැනි වගන්තිය) වැනි යහ පාලනයට සෘජුව සම්බන්ධ කරුණු මෙම සම්මුතියෙන් ද තහවුරු කර තිබේ (එ.ජා. සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය, 1966). 1966 - ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතියෙන් ද, අදාළ අයිතීන්, සමානාත්මතාවය හා නිදහස තහවුරු කර තිබේ. මේ නිසා මානව අයිතිවාසිකම්

සම්බන්ධයෙන් වන සියළු ම ජාත්‍යන්තර කාර්යාල, හා කමිටු විසින් මානව අයිතිවාසිකම් නීති ලෙස භුක්ති විඳීමට හා පුද්ගල අභිවෘද්ධිය හා සමාජ සංවර්ධනය දිනා ගැනීමට නම් යහ පාලනය අත්‍යවශ්‍ය අංග ලක්ෂණයක් බව අවධාරණය කරනු ලබන අතර ම, මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම යහ පාලනයේ අත්‍යවශ්‍ය අංග ලක්ෂණයක් බවද අවධාරණය කරනු ලබයි. සංවර්ධනය වන්නාවූ රටවලට ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ආධාර දීමේ දී යහ පාලනයේ අංග ලක්ෂණ මැන බැලීම මගින් තීරණ ගන්නා අවස්ථා ද බොහෝ විට දක්නට ලැබේ. එබඳු ජාත්‍යන්තර ආධාර මත, ඵලදායී සංවර්ධනයක් දිනා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඉහළ පෙළේ සාකච්ඡාවකදී ද (2011 - Busan High Level Forum on Aid Effectiveness) රටක දිළිඳුකම තුරන් කිරීම හා සංවර්ධනය සඳහා යහ පාලනය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බැව් අවධාරණය කෙරිණි.

මානව අයිතිවාසිකම් හා යහ පාලනය අතර වන සබඳතාවය

යහ පාලනය ඕනෑම රටක සංවර්ධනයට තුන් ආකාරයකින් සෘජුවම සම්බන්ධ වේ. එය අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වන නිසා, නීතියේ ආධිපත්‍යය, විශේෂයෙන් නීතිය ඉදිරියේ සමාන බව, නිදහස, වගකීම, වගවීම, මිනිස් අවශ්‍යතාවලට අනුකූලතා දැක්වීම, ජනතාව ගේ ක්‍රියාශීලී සහභාගිත්වය සහ මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම යන දෑ සම්බන්ධයෙන් අවධාරණය කරයි. දෙවනුව, ජනතා අවශ්‍යතා මත පොදු ශුභ සාධනය සඳහා කටයුතු කිරීම පාලනයේ මූලික අභිප්‍රායක් වන නිසා දක්ෂ, ඵලදායී, කාර්යක්ෂම, විනිවිද පෙනෙන සුළු, පොදු සම්පත් අපතේ නොයවන හා දූෂණයෙන් තොරවීම යන ලක්ෂණ පාලනයක අත්‍යවශ්‍ය වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තෙවනුව, නීත්‍යානුකූලව පිහිටවූ ආණ්ඩු, වෙළඳපළ හා සිවිල් සමාජය යන ක්ෂේත්‍ර තුන අතර සිදුවන අන්තර් ක්‍රියාකාරකම්වල මනා සම්බන්ධීකරණයක් එයින් අවධාරණය කෙරේ. ඕනෑම රටක සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලන සංවර්ධනය සඳහා මේ අංශ තුනම අත්‍යවශ්‍ය වේ. යහපාලනය පිළිබඳ වන නූතන කතිකාව තුළ, රාජ්‍ය, ආණ්ඩුව, පුද්ගලික ක්ෂේත්‍රය, සිවිල්

සමාජ සංවිධාන හා ප්‍රජාව ගේ භූමිකාවන් මනාව තුලනය කිරීම යහ පාලනය ලෙස අර්ථ දැක්වීම සම්බන්ධයෙන් කිසියම් එකඟතාවයක් මතුවෙමින් තිබේ. ඒ අනුව රාජ්‍ය හා ආණ්ඩුව, පුද්ගලික ආයතන, වෙළඳපළ, ප්‍රජා සංවිධාන හා පොදු ප්‍රජාව යන සෑම අංශයක් ම පාලනය යන ක්‍රියාවලියේ ක්‍රියාකරුවන් ලෙස සැලකේ. එහෙත් මානව අයිතීන් සුරැකීමේ දී මෙන් ම යහ පාලනය ස්ථාපිත කිරීමේදී ත් මූලික වගකීම්කරුවා වන්නේ රාජ්‍යයයි.

මානව අයිතිවාසිකම්වලට ගරු නොකරන හා ඒවා ආරක්ෂා නොකරන සමාජයකට යහ පාලනය දිනා ගැනීමේ හැකියාවක් නොමැත. නව වර්ෂ, මානව වර්ග, ආගම, ස්ත්‍රී-පුරුෂ බව, කුලය, උපත සහ දරන දේශපාලන මතය ආදී දෑ මත කිසිදු හේදයකට ලක් නොකොට, සියළුම මිනිසුන්ට සිවිල් ආර්ථික, සංස්කෘතික හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා නිර්මාණය කර දීමේ මූලික වගකීම පැවරෙන්නේ රාජ්‍යයට ය. වෙළඳපළ හා පුද්ගලික අංශයට ද මෙම අයිතීන්ට ගරු කිරීමේ හා ඒවා ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම පැවරේ. මෙම අයිතීන් උල්ලංඝනය කරන හෝ නොසලකා හරින, හෝ ඒවා අසමාන ලෙස භුක්ති විඳීමට එක් කණ්ඩායමකට පමණක් වරප්‍රසාද හිමිකර දෙන අවස්ථාවලදී අනිවාර්යෙන් ම එම අසාධාරණය හා අසමානතාවය පිළිබඳ ප්‍රශ්න කිරීමට හා බලපෑම් කිරීමට සිවිල් සමාජයට අයිතියක් ඇත.

යහ පාලනයේ සියළුම අංග ලක්ෂණ මානව අයිතිවාසිකම් හා සෘජුව බැඳී පවතී. ක්‍රියාශීලී සහභාගිත්වය එහි මූලිකම ලක්ෂණයකි. කිසිම හේදයකින් තොරව සෘජුව හෝ වක්‍රව පාලන කටයුතුවලට සහභාගිවීමට ඇති අයිතිය මෙයින් ගම්‍ය වේ. නිදහස් හා ස්වාධීන මැතිවරණ, සාධාරණ ඡන්ද කරා ම, දේශපාලන පක්ෂ වලට සමාන ඉඩ ප්‍රස්ථා හා සම්පත් ලබා ගැනීම, ඡන්දදායකයාට බුද්ධිමත් තීරණයක් ගැනීමට අදාළ නිවැරදි තොරතුරු රාජ්‍යයෙන් ලබා ගැනීමේ අයිතිය වැනි දෑ මෙම සහභාගිත්ව ලක්ෂණය සමඟ සෘජුව බැඳේ. එසේම පාලකයින් ගේ වැරදි ක්‍රියා විවේචනය, රැස්වීම් හා සංවිධාන පිහිටුවා ගැනීම සහ සාමකාමී අයුරින් පාලනයට බලපෑම් කිරීම යන කරුණු

ද සැබෑ ක්‍රියාශීලී ජනතා සහභාගීත්වයක ලක්ෂණ වේ. මෙම අයිතිවාසිකම් නිසි ලෙස භුක්ති විඳීමට ඉඩප්‍රස්ථා නැති පරිසරයක යහ පාලනයක් දිනාගත හැකි නොවේ.

සමානාත්මතාවය, නිදහස, මිනිසාට ගෞරව කිරීම හා සාධාරණත්ව කටයුතු කිරීම මානව අයිතිවාසිකම්වල මූලික සිද්ධාන්ත වනවා සේම යහ පාලනයේ ත් අත්‍යවශ්‍ය අංග ලක්ෂණ වේ. නීතියේ ආධිපත්‍යය යනු සාධාරණ හා අපක්ෂපාති නීතිමය රාමුවක් පැවතීම, නිදහස් හා ස්වාධීන අධිකරණයක පැවැත්ම, නීතියේ ඉදිරියේදී කිසිදු හේදයකින් තොරව සියළු දෙනාම සමානව සැලකීම, හා නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පොලීසිය, හමුදා හා බන්ධනාගාර ආදිය සාධාරණ හා අපක්ෂපාති අයුරින් රටේ පවතින නීතියට අනුව ක්‍රියාත්මක කිරීමය. මේ සියල්ල මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් වේ. නීතිය ඉදිරියේ සමානව සැලකීම මෙන් ම නීතියට පරිබාහිර වූ වඩාත්සා හෝ කෲර දඩුවම්වලින් වැළකීම යහ නීතියෙන් වැරදිකරුවෙක් ලෙස තීරණය කරන තුරු ඕනෑම පුද්ගලයෙක්ව නිවැරදිකරුවකු ලෙස සැලකීම ආදී මානව අයිතිවාසිකම් ද නීතියේ ආධිපත්‍යයේ මූලික අංග ලක්ෂණ වේ.

පුද්ගල මෙන් ම සමාජ සංවර්ධනයට ඇති අයිතිය ද මානව අයිතිවාසිකමකි. සමාජය සිය අවශ්‍යතා පාලකයින්ට ඉදිරිපත් කර, අදාළ සේවා, ඉඩ ප්‍රස්ථා හා පහසුකම් ලබා ගැනීමේ අයිතිය ඒ යටතේ දී සෑම අයෙකුටම සමානව හිමිවේ. විවිධ හා සංකීර්ණ වූ සමාජ අවශ්‍යතා පිළිබඳ පුළුල් ඒකමතිකත්වයකට පැමිණ, වඩාත් අත්‍යවශ්‍යව දෑ සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දීම මගින් සමාජයක වැඩි පීඩාවට පත් වී සිටින ජන කොටස්වල ජීවිත වර්ධනය කළ හැකිය. එ මගින් ඔවුන් ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වනවා මෙන් ම, තිරසාර සංවර්ධනය සහ යහ පාලනය සඳහා ද මග පෑදේ. දේශපාලන මෙන් ම පරිපාලන නායකයින්ගේ ද මූලික වගකීම වන්නේ පෞද්ගලික අවශ්‍යතා මත නොව පොදු අවශ්‍යතා මත තීරණ ගැනීම, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පොදු සම්පත් නිසි අයුරින් කළමනාකරණය කිරීමයි. ඒවා නිසි ලෙස අවබෝධ කර ගෙන, පොදුවේ ජනතාව ගේ උපරිම යහපත සඳහා කටයුතු කිරීම

යහ පාලනයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය, ආණ්ඩුව, පුද්ගලික මෙන් ම පුජා ආයතන ගන්නා තීරණවලට ඔවුනොවුන් වගකීමට බැඳී සිටී. එක් පැත්තකින් එම තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම හා සම්පත් පරිහරණය පිළිබඳ වගකීමට ද මෙම ආයතන බැඳී සිටී. ඒවා ජනතාවට බලපාන ආකාරය පිළිබඳ ව විශේෂයෙන් යම් ගැටළුවක් මතු වුවහොත් ඒ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කිරීමේ හෝ විමසීමේ අයිතිය ජනතාව සතු වන අතර, ඒ පිළිබඳව සෘජුව වගකීමේ හා වගවීමේ යුතුකම අදාළ ආයතනවලට පැවරේ. පොදු සම්පත් අපතේ යැවීම, පුද්ගල අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතා කිරීම හෝ දූෂිත අයුරින් පරිහරණය කිරීම පාලකයින්ට කළ නොහැකිය. පොදු සම්පත් වැය කළ හැක්කේ පොදු අභිවාද්ධිය හා රටේ අවශ්‍යතා සඳහා පමණි. පොදු සම්පත් හැසිරවීම, සංවර්ධන හා ශුභසාධන සැලසුම් සම්පාදනය, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම, දිළිඳු ජන කොටස් අතර ආධාර බෙදා දීම, සහ විවිධ ඉඩ ප්‍රස්ථා හිමිකර දීම යනාදියේ දී අනිවාර්යයෙන් ම සමානව ප්‍රතිලාභ ලැබෙන අයුරින් හෝ වැඩි පීඩාවට පත් ජන කොටස්වලට සාධාරණය ඉටු වන අයුරින් හා විනිවිද පෙනෙන අයුරින් කටයුතු කළ යුතුය. මෙම කරුණු මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාවට මෙන් ම යහ පාලනය දිනා ගැනීමටත් අත්‍යවශ්‍යම සාධක වේ.

මූලික අවශ්‍යතා හා සේවා සපයා දීම ඕනෑම පාලනයක ප්‍රධාන වගකීමකි. ඒ සඳහා දක්ෂ, කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී පරිපාලනයක් අත්‍යවශ්‍යය. සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය හා ආරක්ෂාව යනාදී දෑ මිනිස් ජීවිතයක් පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය මූලික ම දෑ වේ. එ හෙයින් මෙම හිමිකම් මූලික අයිතිවාසිකම් ලෙස පවා සමහර රටවල් සිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යස්ථාවලින් ආරක්ෂා කර තිබේ. රාජ්‍ය විසින් පරිපාලකයින් පත්කොට ඔවුන්ට අදාළ පහසුකම් සපයා දීම කරනු ලබන්නේ විශාල වශයෙන් මහජන මුදල් වැය කිරීම මගිනි. ඒ ඒ අදාළ පරිපාලකයින්ගෙන් අදාළ සේවා ජනතාවට ඉටු නොවන්නේ, නම් රාජ්‍ය විසින් ම තහවුරු කරන ලද අයිතීන් රාජ්‍ය විසින්ම උල්ලංඝනය කරනු ලැබීමක් හා මහජන මුදල් අපතේ යාමක් ද සිදුවේ. එවැනි අවස්ථාවක දී යහ පාලනයක් දිනා ගැනීම උගතට වේ. පරිපාලනය වඩාත්

කාර්යක්ෂම වීමට, ජනතා අවශ්‍යතාවලට අනුව සිදු වීමට මෙන් ම, ඒ සඳහා දේශීය සම්පත් යොදා ගැනීමට නම් ආණ්ඩු බලය දේශපාලන වශයෙන් විමධ්‍යගත වීම ත්, පරිපාලන වශයෙන් විකේන්ද්‍රනය වීම ත් අත්‍යවශ්‍ය ය. ප්‍රාදේශීය ජනතාවට තම ප්‍රදේශ පාලනයට සහභාගිවීමේ අයිතිය ද එයින් හිමි වේ. එක් පුද්ගලයෙක් හෝ කුඩා කණ්ඩායමක් වෙත බලය කේන්ද්‍රගත වීමෙන්, එය අනතුරුදායක ලෙස නැතිනම් අත්තනෝමතික ව හැසිරවීමට ඇති හැකියාව වැඩිවේ. එ හිදී ජනතා අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම වෙනුවට පුද්ගල අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට වැඩි අවධානයක් යොමු වේ. මෙබඳු තත්ත්වයක් තුළ දී ප්‍රාදේශීය ජන කණ්ඩායම්වල සියළු ම අයිතිවාසිකම් පාහේ උල්ලංඝනය වේ. එය ද යහ පාලනය දිනා ගැනීමට බලපාන ප්‍රබල බාධකයක් බවට පත්වේ.

මානව අයිතිවාසිකම් සුරැකීම හා යහ පාලනය දිනා ගැනීම - ශ්‍රී ලාංකික අත්දැකීම්

මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම හා යහ පාලනය ස්ථාපිත කිරීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින තත්ත්වය දේශීය මෙන් ම ජාත්‍යන්තරව ද සාකච්ඡාවට බඳුන් වී ඇත. මෙම කතිකාවේ දී ශ්‍රී ලාංකික පාලක බහුතරය, විශේෂයෙන් ම ආණ්ඩු පාර්ශ්වය අවධාරණය කරන්නේ, ශ්‍රී ලංකාව 30 වසරක ජනවාර්ගික ගැටුමක් අවසන් කොට, ජනතාවට නිදහසේ හා සාමයෙන් ජීවත් විය හැකි පරිසරයක් තුළ මානව අයිතිවාසිකම් මනාව ආරක්ෂා වන තත්ත්වයක් තුළ, යහ පාලනයක් දිනා ගෙන ඇති බවයි. එහෙත් ආණ්ඩුවේ විරුද්ධ පක්ෂ, බොහොමයක් වෘත්තිකයින්, විද්වතුන්, ප්‍රජා සංවිධාන මෙන් ම සමහර ජාත්‍යන්තර සංවිධාන හා විදේශ රටවල් කිහිපයකු ත් අවධාරණය කරන්නේ එයට පරස්පරවූ තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින බවයි. ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී හා සමාජවාදී දේශපාලන ක්‍රමයක් සහිත වූව ද, ප්‍රායෝගික වශයෙන් ආණ්ඩුව පොදු ජන අවශ්‍යතා ඉටුකිරීම හා ඔවුන් ගේ ශුභ සිද්ධිය සඳහා කටයුතු කරනු වෙනුවට, ආණ්ඩු පක්ෂයේ සුළු කණ්ඩායමක් පෞද්ගලික න්‍යාය පත්‍ර අනුව රටේ තිරණ ගැනීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පොදු සම්පත් කළමනාකරණය සිදු කරමින්

පවතී යන චෝදනාව මෙම කණ්ඩායම් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. එහෙයින් දේශපාලන විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයකින් මෙම ශ්‍රී ලාංකික උභතෝකෝචිකය දෙස විශ්ලේෂණාත්මකව බැලීම අත්‍යවශ්‍යය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව වයස 18 ට වැඩි සියළුම පුරවැසියන්ට සර්වජන ඡන්ද බලය හිමි වේ. අනෙකුත් සියළුම දේශපාලන අයිතිවාසිකම් ද නීතියෙන් තහවුරු කර තිබේ. එහෙත් ප්‍රායෝගික ව එම අයිතීන් භුක්ති විඳීමේ දී සියළුම ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට සමාන ඉඩ ප්‍රස්ථා හෝ නිදහස ලැබේ ද යන්න ප්‍රශ්න කොට තිබේ. සර්ව ජන ඡන්ද බලය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා මැතිවරණයක දී ඉඩ ලබාදෙන නමුත්, ඡන්දදායකයාට සෘජුව හෝ වක්‍රව බලපෑම් කිරීම්, නිවැරදි තොරතුරු ලබා නොදීම් හෝ නොමඟ යැවීම්, භෞතික සම්පත් ලබා දී ඡන්දදායකයාට පෙළඹවීම් සහ තර්ජනය හා ප්‍රචණ්ඩත්වය භාවිතා කිරීම් පිළිබඳ සෑම මැතිවරණයකදී ම පාහේ තොරතුරු වාර්තාවේ. ආණ්ඩු බලය දරන පක්ෂ හෝ කණ්ඩායම් රාජ්‍ය සම්පත් (භෞතික හා මානව) මැතිවරණ ප්‍රචාරණය හා අදාළ කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම; මැතිවරණ ප්‍රචාරණය සඳහා භාවිතා කරන සම්පත් නිරීක්ෂණයේ දී නිසිලෙස නීති ක්‍රියාත්මක නොවීම් හා ඒවා අසමාන ලෙස ඡන්ද අපේක්ෂකයින් අතර බෙදියාම් හා මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීම් ආදී කරුණු නිසා ද සමානව හිමි දේශපාලන අයිතිවාසිකම් හා නිදහස සමාන අයුරින් භුක්ති විඳීමේ පරිසරයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිර්මාණය වී තිබේ යයි පිළි- ගැනීම අසීරුය. සෑම මැතිවරණයකදී ම පාහේ දේශීය හා විදේශීය නිරීක්ෂණ කණ්ඩායම් විසින් මෙබඳු වැරදි ක්‍රියා වාර්තා කොට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. ස්වාධීන මැතිවරණ කොමිසමක් සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන 18 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් වෙනසකට ලක් කිරීම ත්, ශ්‍රී ලාංකික දේශපාලන සංස්කෘතියේ සිදු වූ මෑතකාලීන වෙනස්වීම් ආදිය ත් නිසා නිදහස්, සාධාරණ හා අපක්ෂපාතී මැතිවරණ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පැවැත්වේ යයි පැවසීම දුෂ්කරය. ආණ්ඩු බලය දරන කණ්ඩායම් විසින් ම පවා ආහාර, මුදල්, වෙනත් සම්පත් බෙදා දී ඡන්දදායකයින්ට

අයුතු ලෙස බලපෑම් කිරීම, ප්‍රවණතාවය මුදා හැරීම, විශාල කටවුව ප්‍රදර්ශනය කිරීම, ඡන්ද මධ්‍යස්ථානවල රාජකාරී ඉටු කරන නිලධාරීන්ට බලපෑම් කිරීම හා වෙනත් ඡන්ද අපේක්ෂකයන් ගේ නියෝජිතයින් ඡන්ද ගණන් කරන මධ්‍යස්ථානවලින් පළවා හැරීම වැනි මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳ විවිධ වාර්තා හා තොරතුරු පුවත් පත් හා වෙනත් මාධ්‍ය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලාංකික ස්ත්‍රී-පුරුෂ දෙපක්ෂයටම නියෝජනය සඳහා සමාන ව්‍යවස්ථානුකූල අයිතිවාසිකම් හිමි වුව ද, ප්‍රායෝගික වශයෙන් සමාන නියෝජනයක් නොමැත. ප්‍රභූ ස්ත්‍රීන් අතළොස්සකට හැර, පුරුෂයාට සාපේක්ෂව මෙම අයිතිවාසිකම් පොදු ස්ත්‍රීයට භුක්ති විඳීමට ඇති ඉඩකඩ ඉතා සීමිතය. තම රටේ පාලනයට, සෘජුව හා වක්‍රව සහභාගී වීමේ සම අයිතිය හිමි වුවත්, 52% වන ලාංකික ස්ත්‍රී ජනගහණයෙන් පාර්ලිමේන්තුව තුළ නියෝජනය වන්නේ 5.8%ක් වැනි සුළු ප්‍රමාණයකි. පළාත් සභා මට්ටමේ දී එම ප්‍රතිශතය 2% තරමේ පහළ අගයක පවතී (වැඩි විස්තර සඳහා Liyanage, 1998; Liyanage, 1999 සහ ලියනගේ 2012).

ප්‍රායෝගික වශයෙන් පාලනයේ දී සිදුවන අයථාහෝපොදු සම්පත් අපතේ යාම් සහ අල්ලස, හා දූෂණය වැනි දෑ පිළිබඳ නිරන්තරයෙන් මාධ්‍ය වාර්තා කළ ද, එම සිදුවීම්වලට අදාළ නිවැරදි තොරතුරු පොදු ජනතාවට ලබාගැනීම දුෂ්කර කාර්යයකි. එබඳු ක්‍රියා විවේචනය කිරීම හා පාලකයින්ට ඒ සම්බන්ධයෙන් බලපෑම් කිරීම ද අනතුරුදායකය. විශේෂයෙන් ම එවැනි විරෝධතා හා උද්ඝෝෂණ ව්‍යාපාර සහ වැඩ වර්ජන ආදියේ දී පොලිස් හෝ හමුදා බලය මුදාහැරීම, පුද්ගල ඝාතන, මාධ්‍යකරුවන්ට බලපෑම් කිරීම, පහර දීම, අතුරුදහන් වීම් හෝ තර්ජනය කිරීම් වැනි සිදු වීම් ශ්‍රී ලංකාවේ මානව අයිතින් ආරක්ෂා කිරීම මෙන් ම යහ පාලනය දිනා ගැනීමේදීත් අති විශාල අභියෝග බවට පත් වී ඇත.

මෙම කතිකාව තුළ විශාල සමාජ අවධානයක් යොමු වී ඇති තවත් කරුණක් වන්නේ නීතියේ ආධිපත්‍යය ඉදිරියේ ඇති අභියෝගය යි. ශ්‍රී ලංකාව විසින් දේශීය නීති සම්පාදනය කිරීම මෙන් ම ජාත්‍යන්තර ප්‍රකාශන හා ගිවිසුම්

පිළිගැනීම හෝ අත්සන් කිරීම මගින් ද මානව අයිතිවාසිකම් නීතිමය වශයෙන් තහවුරු කර තිබේ. එහෙත් එම නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ප්‍රභූ පංතිය හා පාලනයට සම්බන්ධ පුද්ගලයන් නීතිය ඉදිරියේ දී සමාන පුද්ගලයින් නොව, "විශේෂිත" ප්‍රභූන් ලෙස සළකා කටයුතු කිරීම් පිළිබඳ බොහෝ විට අසන්නට ලැබේ. පොලිස් අත්අඩංගුවට පත්වීම හෝ සිරගතවීමවලදී එබඳු ප්‍රභූන්ට විශේෂ සැලකිලි දැක්වීම හෝ ඔවුන්ට හදිසි "රෝගාතුර වීම්" නිසා රෝහල්ගත කිරීමෙන් අසමාන ලෙස සැලකිලි දැක්වීම් ද සිදු වේ. සාමාන්‍ය පුද්ගලයන්ට අත් අඩංගුවේ දී පහර දීම්, තර්ජනය කිරීම් හා මරණයට පත් කිරීම් පිළිබඳ ව පවා විවිධ තොරතුරු අසන්නට ලැබේ. එවැනි නීති ක්‍රියාත්මක කරන්නන්, වරදකරුවන් ලෙස චෝදනා ලබන සමහර දේශපාලන නායකයින්ට හෝ ඔවුන් ගේ හිතවතුන්ට අත්අඩංගුවට ගැනීමට පවා මැළිවන අවස්ථා ද මාධ්‍ය මගින් ප්‍රකාශ වේ. නිදහස්, සෞඛ්‍ය හා අපක්ෂපාති අධිකරණයක් ව්‍යවස්ථාවෙන් ස්ථාපිත කර තිබුන ද, රටේ දේශපාලන නායකයා වන විධායක ජනාධිපති විසින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අග්‍ර විනිශ්චයකරුවා පත්කිරීම තුළ ම, එම තත්ත්වය අභියෝගයට ලක් වී ඇත. එම පත් කිරීමේ බලය නිසි ලෙස තුල්‍යය කිරීමක් සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ප්‍රතිපාදන සැලසී නැත. එහෙයින් අධිකරණය නොවැළැක්විය හැකි අයුරින් දේශපාලනීකරණයට ලක් වී ඇත.

දිළිඳු කණ්ඩායම් පිළිබඳ අවධානය, පොදු ජන අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම, ඔවුන් ගේ ශුභ සිද්ධිය සැලසීම සහ රටේ සංවර්ධන කටයුතුවලදී ජනතා අවශ්‍යතාවලට අනුකූලතාව දැක්වීම, සංවේදී වීම හා ඒ සම්බන්ධයෙන් වගකීම සම්බන්ධයෙන් ද විවිධ ගැටළු උද්ගත වී තිබේ. උදාහරණ වශයෙන් සමහර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මංමාවත් වසර ගණනාවකින් පිළිසකර නොකිරීම, පාලම් හෝ බෝක්කු නොමැති වීම නිසා සැනපුම් ගණනාවක් දුර ගෙවා මිනිසුන් විකල්ප මාර්ග භාවිතා කිරීම, දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට අදාළ පහසුකම් හා සේවා නොමැතිවීම, සෞඛ්‍ය සේවා දුර්වල වීම, නිසි කාලයට ගොවිතැන් සඳහා ජලය මුදා නොහැරීම, යුද්ධය හෝ සුනාමි විපත්

නිසා අවතැන් වූ සමහර දිළිඳු පවුල් තවමත් තාවකාලික ස්ථානවල ජීවත් වීම, වන සතුන් නිසා ගොවිතැන් හා ජීවිත අනාරක්ෂිත වීම සහ අතරමැදියන් විසින් ලාභ උපයා ගනු ලබන තත්ත්වයකට ගොවියා ගේ නිෂ්පාදන පත්ව තිබීම වැනි ගැටළු රැසකට ග්‍රාමීය, දිළිඳු ජනතාව මුහුණ පා ඇත. දිනපතා මහාමාර්ග අවුරුමින් ඔවුන් උද්ඝෝෂණ, බලපෑම්, පාලක-පරිපාලක නායකයින් මුණ ගැසීම් කරනු ලැබුවද, එබඳු බොහෝ ප්‍රශ්න ගණනාවකට පාලනය ප්‍රමාණවත් අයුරින් සංවේදී වන බවක් නොපෙනේ. පොදු සම්පත් කළමනාකරණයේ දී නාගරික ප්‍රදේශවල පහසුකම් හා සේවා යම් මට්ටමකින් වර්ධනය වුවද, ග්‍රාමීය ජනතාව ගේ ශුභ සිද්ධියට ඉන් ලැබෙන පිටුවහල ඉතාමත් සීමිතය. තීරණ ගන්නන් මෙන් ම තීරණ ක්‍රියාත්මක කරන්නන් ද, පොදු සම්පත් කළමනාකරණයේ දී පොදු ජනතා අවශ්‍යතා නිසිලෙස සොයා බලා ඒවාට ප්‍රමුඛත්වය දී එම සම්පත් වැය කරනවා වෙනුවට, විවිධ සැලසුම් මත පුද්ගල වාසි තකා ඒවා වැය කිරීම් පිළිබඳව ද විවිධ තොරතුරු මාධ්‍ය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. එසේම පොදු සම්පත් අපතේ යැවීම්, වංචාව, දූෂණය හා අල්ලස පිළිබඳව ද නිරන්තරයෙන් තොරතුරු වාර්තා වේ. මේ නිසා රජය විසින් වෙන් කරන ලද පොදු සම්පත් සමහර අවස්ථාවලදී අපේක්ෂිත කාර්යය සඳහා ඒ අයුරින් ම භාවිතා නොකෙරේ. එහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ ගුණාත්මක වශයෙන් අඩු තත්ත්වයකින් අදාළ කාර්යය නිම වීමයි. එසේම සමහර පහසුකම් ලබා ගැනීමේ දී ද පොදු ජනතාවට අල්ලස හා දූෂණයට යටවීමට සිදුවන අවස්ථා තිබේ. උදාහරණ ලෙස ජාතික මට්ටමේ හෝ ජනප්‍රිය පාසැලකට දරුවකු ඇතුළත් කර ගැනීම, රැකියාවක් ලබා ගැනීම, වැලි ගොඩ දැමීම, කප්ගල් කැඩීම, හා පෞද්ගලික බස් සේවා සඳහා මාර්ග අවසර පත්‍ර ලබා ගැනීම වැනි දෑ වලදී අදාළ අංශවල දේශපාලන හා පරිපාලන නායකයන්ට මුදල් ලබාදීම ගැන ද මාධ්‍ය මගින් කොතෙකුත් තොරතුරු අනාවරණය කෙරේ. මානව හිමිකම් කොමිෂම හා අල්ලස් හා දූෂණ කොමිෂම වැනි ආයතන ස්ථාපිත කර ඇත්තේ, ඒවායින් අපේක්ෂිත අරමුණු නිසි අයුරින් ඉටු නොවන තත්ත්වයක් උද්ගත වී තිබේ.

මෙපමණක් නොව සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් විට සිවිල්, ආර්ථික, දේශපාලන හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම්වලින් සමහර අයිතීන් භුක්ති විඳීමට නිසි පරිසරයක් නොලැබෙන අවස්ථා ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිර්මාණය වී තිබේ. ජීවිතයට ඇති අයිතිය තවමත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ මූලික අයිතිවාසිකමක් ලෙස තහවුරු කර නොමැත. මාධ්‍යකරුවන් හා ආණ්ඩුව විවේචනය කරන්නන්ට තර්ජනය කිරීම්, ඝාතනය කිරීම්, නීතිමය නොවන ආකාරයෙන් රඳවා තැබීම්, අතුරුදහන් වීම්, පැහැර ගෙනයාම්, හා කෲර වධහිංසාවලට ලක් කිරීම් පිළිබඳව නිතර අසන්නට ලැබේ. ලිංගික අතවර හා ළමා අපචාර පිළිබඳ සිදුවීම් දිනෙන් දින වර්ධනය වෙමින් පවතී. එහෙත් එබඳු දෑවලට ලක්වුවන්ට නීතියේ සාධාරණය ඉටුවීම නිසිලෙස සිදු වේද යන්න ගැටළු සහගත තත්ත්වයකට පත්ව තිබේ. යම් යම් ජන කොට්ඨාශවල සංස්කෘතික අයිතීන් අභියෝගවලට ලක් වූ අවස්ථා පිළිබඳ විවිධ තොරතුරු මාධ්‍ය මගින් ප්‍රචාරය කෙරේ. ආර්ථික අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමේදීත් සමහර ජන කණ්ඩායම් වලට අසමාන ලෙස සැළකේ. බලය හිමි කණ්ඩායම්වලට දේපළ රැස්කිරීම සඳහා විවිධ මාර්ග විවාතව තිබුණ ද, දිළිඳු ජන කොටස් වල ජීවිත දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන තත්ත්වයකට පත් වී තිබේ. දළපත්, පොහොසත් සහ ග්‍රාමීය හා නාගරික බෙදුම තීව්‍ර වෙමින් පවතී. පිඩින ජන කොටස් මුහුණපාන ගැටළුවලට අදාළ දේශපාලන හා පරිපාලන බලධාරීන් අනුකූලතා නොදක්වන අවස්ථා ද බොහෝය. උදාහරණ ලෙස ජලාශවල ප්‍රමාණවත් ජලය පවතින අවස්ථාවලදීත්, මහවැලි ගොවීන් ගේ කුඹුරුවලට ජලය මුදා නොහැරීමෙන්, වගා විනාශ වූ අවස්ථා ගණනාවක් වාර්තා විය. නමුත් එහි වගකීම එකිනෙකාට පවරා ඒ ඒ බලධාරීන් අත සෝදා ගන්නවා විනා යහපාලනයක් සිදු වන බවක් නොපෙනේ.

එසේම ගුණාත්මක බවින් අඩු ආකාරයෙන් මහා මාර්ග ඉදි කිරීම්, දුම්රිය අනතුරු හා රාජ්‍ය ආයතනවල විශාල පාඩු හා අයථා ගනුදෙනු ආදිය නිසා පොදු සම්පත් අපතේ යාම් හා පොදු ජනතාව පීඩාවට පත්වන අවස්ථා පැවතියත්, ඒවා සඳහා වගකීම, හා වගවීම භාර ගැනීමට කිසිඳු බලධාරියෙක් ඉදිරිපත් නොවේ. මෙබඳු

සිදුවීම් සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි තොරතුරු ලබා ගැනීම පවා උගතට වේ. සාවද්‍ය තොරතුරු හා සංඛ්‍යා ලේඛන ඉදිරිපත් කොට සත්‍ය තත්ත්වය වසන් කළ අවස්ථා පිළිබඳ නිතර වාර්තා වේ. පාර්ලිමේන්තුව තුළ දී පවා එබඳු දෑ සම්බන්ධයෙන් අදාළ මහජන නියෝජිතයින්ගෙන් විරුද්ධ පක්ෂවල නියෝජිතයින් ප්‍රශ්න කරන අවස්ථාවලදී එක්කෝ නිසි පිළිතුරු ලබා නොදේ. එසේ නැතිනම් ප්‍රශ්නය නැගූ නියෝජිතයාට උපහාසයට ලක්කොට ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දීමෙන් මඟ හරින අවස්ථා තිබේ.

දේශපාලන හා පරිපාලන වශයෙන් බලය බෙදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයෙන් විධිවිධාන සපයා ඇතත් සැබෑ බලය බෙදීමකට වඩා, බලය කේන්ද්‍රගත වීමක් ප්‍රායෝගික වශයෙන් දක්නට ලැබේ. තව ද පළාත් මට්ටමේ දේශපාලන හා පරිපාලන නායකයින් අතුරින් සමහරු දක්ෂ හා කාර්යක්ෂම අයුරින් පාලන කටයුතු නොකිරීම නිසා විවිධ ගැටළු උද්ගත වූ අවස්ථා රාශියක් තිබේ. උදාහරණ වශයෙන් පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ විසින් මූලිකත්වය ගෙන පවත්වනු ලබන වර්ෂාවසාන පාසැල් පරීක්ෂණ බොහෝ අවස්ථාවලදී අපේක්ෂිත අයුරින් නිවැරදි, කාර්යක්ෂම හා විශ්වසනීය බවකින් යුක්තව පැවැත්වීමට තරම් දක්ෂ, කාර්යක්ෂම, මනා පුහුණුවක් සහිත නිලධාරීන් නොමැති තත්ත්වයන් ගණනාවක් පිළිබඳ මාධ්‍ය විසින් වාර ගණනාවක් දී කරුණු හෙළිකර තිබේ. පරිපාලනය අධිදේශපාලනීකරණය වීම නිසා සුදුසුකම් සහිත, දක්ෂ හා කාර්යක්ෂම පරිපාලකයින් වෙනුවට දේශපාලන හිතවතුන් හෝ ඥාතීන් පරිපාලනයේ ඉහළ තනතුරුවලට පත් කිරීමෙන් පොදු සේවා හා පහසුකම් නිසි ලෙස කළමනාකරණය කළ නොහැකි තත්ත්වයන් පවා උද්ගත වී තිබේ. මෙහිදී පොදු සම්පත් අපතේ යවනු ලැබේ. මෙවැනි ප්‍රායෝගික ගැටළු රැසක් නිසා බොහෝ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට නීතියෙන් හිමි වී ඇති මානව අයිතීන් සමහරක් නිසි ලෙස හුක්නි විඳීමට හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය වී නොමැති තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ උද්ගත වී තිබේ. සමස්ත ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවගේ මානව අයිතිවාසිකම් හොඳින් ආරක්ෂා නොවන තත්ත්වයකදී,

සාණාත්මක සාමය (Negative peace) හා ආරක්ෂාව යම් මට්ටමකින් දිනාගෙන තිබුණ ද ධනාත්මක සාමය (Positive peace) හා ආරක්ෂාව ප්‍රමාණවත් අයුරින් දිනාගෙන නොමැති තත්ත්වයක් නිර්මාණය වී තිබේ. එවැනි පරිසරයක් තුළ යහ පාලනය දිනා ගැනීම ශ්‍රී ලංකාව හමුවේ විශාල අභියෝගයක් බවට පත් වී තිබේ.

මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාව මගින් යහ පාලනය දිනාගැනීම සඳහා වන නිර්දේශ

මානව අයිතිවාසිකම් නීතියෙන් තහවුරු කළ පමණින්, ඒවා ආරක්ෂාව වන්නේ නැත. ඒවා නිසි ලෙස ආරක්ෂා නොවන තාක් යහ පාලනය ස්ථාපිත වන්නේද නැත. එහෙයින් නීතියෙන් තහවුරු කරන ලද මානව අයිතීන්වලට නිසි ලෙස ගරු කරන, ඒවා ආරක්ෂා කරන හා ප්‍රවර්ධනය කරන පරිසරයක් නැතිනම් මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් සංවේදී වන සංස්කෘතියක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිර්මාණය කිරීම අත්‍යවශ්‍යය. ඒ සඳහා පාලක-පාලිත දෙපක්ෂයම මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් හා දැනුමක් ලබා ගෙන, ඒ පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්ප වර්ධනය කර ගත යුතුය. එම දැනුම හා ආකල්ප වර්ධනය කිරීම රාජ්‍යයේ මෙන් ම සිවිල් සමාජයේ ද වගකීමකි. දරුවන් සමාජානුයෝජනයට ලක් කිරීමේ දී පවුල, අධ්‍යාපන ආයතන, ආගමික ආයතන, මාධ්‍ය, දේශපාලන ආයතන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා ප්‍රජා මට්ටමේ ආයතන සියල්ල මේ සඳහා දායක වේ. කුඩා කළ සිට ම දරුවා ගේ මනසට මානව අයිතීන්, යුතුකම් හා යහපත්ව කටයුතු කිරීම පිළිබඳ අදහස්, තොරතුරු හා ආදර්ශ සැපයීම මගින් යහපත් ක්‍රියාවන් සඳහා ඔවුන් ව පෙළඹවීමේ කාර්ය මේ ආයතනවලට කළ හැකිය. එසේම සාමකාමී බව, අවංක බව, නීතියට ගරු කිරීම, සමානාත්මතාවය, ප්‍රචණ්ඩත්වය පිටු දැකීම හා පොදු සම්පත් ප්‍රවේශමින් භාවිතය වැනි ආචාර ධර්ම දරුවන් මෙන් ම වැඩිමහල්ලන්ගේ මනසට ද කා වැද්දීම පොත්-පත්, අධ්‍යයන, ලිපි, නාට්‍ය හා චිත්‍රපට ආදිය මාර්ගයෙන් කළ යුතුය. දේශපාලන, පරිපාලන, සමාජ හා ආගමික නායකයින් ගේ

යහපත් ක්‍රියාවන්, විශේෂයෙන් ම ඔවුන්ගේ යහපත් හැසිරීම ඇසුරින් එම ආදර්ශ බාල පරපුරට ලබාදීම ද අත්‍යවශ්‍යය. එම දැනුම හා ආදර්ශ මගින් ශක්තිමත් වන සමාජය මානව අයිතීන් උල්ලංඝනය, ප්‍රචණ්ඩත්වය, නොමනා ක්‍රියා හා දූෂණ ආදිය හමුවේ ඒවා පිළිබඳ ප්‍රශ්න කරන හා ඒවාට එරෙහි වන තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිර්මාණය කිරීම අත්‍යවශ්‍යය. එවැනි දෑ සම්බන්ධයෙන් සමාජය නිහඩ වීම, “නිහඩ පිළිගැනීමක්” ලෙස සැළකෙන අතර, අයහපත් ක්‍රියාදාමයන් වර්ධනයට ද එය විශාල රුකුලක් වේ. ඒ නිසා එබඳු අයහපත් ක්‍රියාවලට සම්බන්ධ කවර තරාතිරමක පුද්ගලයකු හෝ වේවා විවේචනයට බදුන් කිරීම හා ඔවුන්ට එරෙහිවීම සමාජ වගකීමක් ලෙස සළකන පරිසරයක් රට තුළ නිර්මාණය කළ යුතුවේ.

මේ වගකීම ඉටුකිරීම සඳහා, පොදුවේ සමස්ත සමාජයම බුද්ධිමත්ව, එදිනෙදා පාලන කටයුතු, හා පොදු සම්පත් වැය කිරීම් ආදිය කෙරේ ඉතා විමසිලිවත්ව හා පරීක්ෂාවෙන් බලා සිටීම අවශ්‍ය ය. අයහපත් ක්‍රියාවක දී, ඥාති, හිතවත් හෝ දේශපාලන පක්ෂ සබඳතා නොසලකා එය නිවැරදි කිරීම හෝ සාධාරණය ඉටුකර ගැනීම සඳහා නීත්‍යානුකූල මාර්ගවල පිහිට පැනීමට සමාජය මගින් පෙළඹවීම් කළ යුතුය. නිදසුන් ලෙස, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ශිෂ්‍යයෙක් වර්ධනය වන ලිංගික අතවර හා ළමා අපචාර වැනි ක්‍රියාවලින් අදාළ පාර්ශ්ව මුදවා ගැනීමට, එක් අනුකින් සමාජය දැනුවත් කොට, ඒවායේ වැරදි පෙන්වා දී, එබඳු ක්‍රියාවල යෙදීමෙන් සමාජය වළක්වා ගත යුතුය. අනෙක් පැත්තෙන් ඒවායින් ජනතාව ආරක්ෂාකර ගැනීම හෝ සාධාරණය ඉටු කර ගැනීම සඳහා වන ආයතනවලට අදාළ තොරතුරු සපයා, සහාය ලබා දී සමාජය සිය වගකීම ඉටු කළ යුතුය. නමුත් එබඳු අවස්ථාවලදී තොරතුරු සපයන්නන් ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම ද රාජ්‍යයට අනිවාර්යෙන් ම පැවරේ.

රටේ පාලන ආයතනවලට බුද්ධිමත්, කාර්යක්ෂම, අවංක, ජනතා අවශ්‍යතා කෙරේ සංවේදී, යහපත් පුද්ගලයින් ඡන්දයෙන් තෝරා

යැවීම ද සමාජ වගකීමකි. එසේ ම අධිකරණය හා පරිපාලන නායකත්වයට පුද්ගලයින් පත් කිරීමේ දී දේශපාලන හෝ වෙනත් ඥාති-හිතවත් සබඳතා වෙනුවට අදාළ සුදුසුකම්, දක්ෂතා, කාර්යක්ෂමතාව හා කැපවීම වැනි ගුණාංග කෙරේ රජයේ අවධානය යොමු කරවීමට අදාළ පෙළඹවීම් සමාජය විසින් කළ යුතු වේ. පරිපාලනයේ අධි දේශපාලනීකරණය නිසා බොහෝ රාජ්‍ය ආයතනවල සිදු වී ඇති කඩා වැටීම්, අලාභ ලැබීම්, අකාර්යක්ෂම වීම් හා අයථා ගනුදෙනු සහ අල්ලස හා දූෂණය ආදිය වළක්වා ගැනීම සඳහා පිහිටුවා ඇති රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණ මගින් කිසිදු හේදයකින් තොරව සාධාරණය ඉටු කරවීමට සමාජ සංවිධාන බලපෑම් කළ යුතුය.

රාජ්‍යයක් යහපාලනය සඳහා ගමන් කරවීමේ දී දේශපාලන, පරිපාලන සහ පෞද්ගලික ආයතන මෙන් ම සමාජ ආයතන ද එයට දායක විය යුතුය, මානව අයිතිවාසිකම් වලට ගරු කිරීම, ඒවා ආරක්ෂා කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ පරිසරයක් නැතිනම් සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීමේ වගකීම මෙම අංශ සියල්ලටම යම් යම් ආකාරයෙන් පැවරේ. එහෙයින් මානව අයිතිවාසිකම් සුරැකීමේ මූලික වගකීමකරුවා වන රාජ්‍යය, යහ පාලනය යන මාවතට තල්ලු කිරීමේදී, අනෙක් සියළුම පාර්ශ්ව ක්‍රියාශීලීව සිය වගකීම් ඉටු කළහොත් පමණක් ශ්‍රී ලංකාවට වර්තමානයේ පවතින තත්ත්වයට වඩා යහපත් පාලනයක් දිනාගත හැකිවේ. ශ්‍රී ලංකාවට වඩා මානව අයිතීන් ආරක්ෂා කරන, යහ පාලනය දිනාගත් රටවල සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන්නේ දැනුවත්, බුද්ධිමත්, විචාරශීලී හා ක්‍රියාශීලී සිවිල් සමාජයක පැවැත්මයි. විශේෂයෙන් ම තීරණ ගන්නන්, ඒවා ක්‍රියාත්මක කරන්නන් හා පොදු සම්පත් කළමනාකරණය කරන්නන්, ජනතා ගුණසිද්ධිය සඳහා යහපත් අයුරින් පාලන කටයුතු ගෙනයන තත්ත්වයකට තල්ලු කිරීම සඳහා බුද්ධිමත්, දැඩි කැපවීමකින් කටයුතු කරන, ශක්තිමත් හා ක්‍රියාශීලී පුරවැසියන් හා ප්‍රජා සංවිධාන වත්මන් ශ්‍රී ලංකාවට අත්‍යවශ්‍යය.

ආශ්‍රිත මූලාශ්‍ර:

Alston, P. & Vasak, K. (eds.) 1982, "The International Dimension of Human Rights", Vol I, Paris: UNESCO.

Australian Government Overseas Aid Programme, 2002, Good Governance Guiding Principles for Implementation, Melbourne: AusAID.

Cranston, M. 1973, What are Human Rights, London: The Bodley Head.

Fernando, L. 2002, Human Rights, Politics & States, Colombo: The Social Scientists' Association.

The Global Development Research Centre, Governance Barometer: Policy Guidelines for Good Governance – (<http://www.gdrc.org/u-gov/governance-understand.html>). retrieved on 2014.05.17.

United nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, What is Good Governance, United , <http://www.unescap.org/huset/gg/goverance.htm>, retrieved on 2014.05.17.

Liyanage, K, 1999, "Women in Political Parties: Sri Lankan Experience." in Sirima Kiribamune (eds), Women and Politics in Sri Lanka; A Comparative Study, Kandy:

International Centre for Ethnic Studies. PP. 101-142.

Mander, H. and Asif, Mohammed, 2004, Good Governance, Bangalore: Books for Change.

Panandiker, Pai, 2000, Problems of Governance in South Asia, New Delhi; Center for Policy Research.

United Nations Development Project, 1997, Reconceptualising Governance, Discussion paper 2, New York: UNDP.

World Bank, 1992, Governance and Development, Washington D.C.: World Bank

World Bank, 2002, Reforming Public Institutions and Strengthening Governance: A

World Bank Strategy Implementation update (28.03.2002), Washington D.C: World Bank.

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය, 1948.

එක්සත් ජාතීන්ගේ සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය, 1966.

ලියනගේ, කමලා, 1998, ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය, කොළඹ: ප්‍රේක්ෂිවිච්චි ඊඩ්ට් පදනම.

ලියනගේ, කමලා, 2005, මානව අයිතිවාසිකම් සංකල්පය හා භාවිතය, කොළඹ: කොන්රැක්ෂි ඇඩ්වොකේට් පදනම.

ලියනගේ, කමලා, 2012, ශ්‍රී ලාංකික පළාත් පාලන ආයතන තුළ ස්ත්‍රී නියෝජනය: අභියෝග හා අපේක්ෂා, කොළඹ: ප්‍රේක්ෂිවිච්චි ඊඩ්ට් පදනම.

Good Governance at the grassroots level: Local Government Institutions and Provincial Councils

G. Kumanayake

He has a BA degree from the University of Colombo. He served at the Marga Institute as a Research Officer and joined Parliament in 1993. At present he is the Chief Research Officer.

gaminikumanayake@yahoo.com

Introduction

Local government institutions and Provincial Councils are directly related to good governance at the grassroots level. Unlike the Central Government, they are very close to the people who inhabit a particular geographical area.

In democracies local bodies are elected by the people with specific aims. These institutions are expected to serve the local communities. Periodical elections are held at a great cost. The maintenance of the institutions is also costly. In turn, is the citizen benefited?

In this article, certain issues are discussed in relation to good governance. Since this is a vast area, it is impossible to include all aspects. In view of space constraints, the focus is on a few areas which are directly related to the effectiveness. Therefore, no attempt has been made to analyze the whole gamut of issues. The effectiveness is examined in practical terms. To what extent the citizen/ratepayer is benefited? Are the democratic values respected? To what extent they contribute to good governance? What are the drawbacks of decentralisation/devolution? The article is confined only to a few points which illustrate the specific role performed by the relevant institutions.

Data directly provided by the Provincial Councils are used to evaluate their performance. In addition, various other sources such as the Annual Budget Estimates and Statistical Abstract of the Department of Census and Statistics have been used.

Although the local government institutions render valuable service, corruption, fraud, inefficiency and even crimes are associated with them. In this regard, the findings of a survey conducted by the Research Division of Parliament of Sri Lanka based on media reports are given in this paper.

Local Government Institutions

Local government in Sri Lanka has a long history. The Municipal Council Ordinance came into effect in 1865. Then the Municipal Council Ordinance No. 6 of 1910 was enacted. Subsequently, No. 29 of 1947 Ordinance to amend and consolidate the law relating to Municipal Councils came into operation. The Ordinance No. 61 of 1939 was enacted for the establishment of Urban Councils. The functions, composition, mode of election, term of office etc are described in this Ordinance. Accordingly, thoroughfares, drainage, water supply, markets, latrines, lighting of streets, housing for poorer classes etc came under the Urban Councils. Since then, this has been amended several times.¹

The Pradeshiya Sabha Act No. 15 of 1987 was an Act to provide for the establishment of Pradeshiya Sabhas with a view to provide greater opportunities for the people to participate effectively in decision-making process relating to administrative and development activities at the local level. The powers, functions and duties of such sabhas are specified in the Act.

In Sri Lanka there are 22 Municipal Councils (MC), 41 Urban Councils (UC) and 271 Pradeshiya Sabhas (PS). The Municipal Council with the largest population is Colombo with 693,596 inhabitants. The Hambantota

Municipal Council with 21,719 is the least populated MC.² However, comparatively, Sri Lanka's cities have small populations. For instance, Tokyo's population is 33,200,000. New York Metro has 17,800,000 and Sao Paulo (Brazil) has 17,700,000. In the neighbouring India, the population of New Delhi is 25,000,000. Mumbai's population is 16,368,000. In Kolkata it is 13,217,000. When the land mass is taken into consideration, the city of Colombo covers 37 square kilometers. The Akkaraipattu MC area is only 7 Sq. Km. whereas New York Metro's land mass is 8,683 Sq. Km.³

Local Government institutions are serving the population with a responsibility of maintaining, upgrading and developing common amenities with the aim of providing a congenial environment for the citizens. Moreover, local government institutions are the general public health authority.

Colombo Municipal Council which was established in 1865 is one of the oldest city councils in Asia. At present there are 53 members in the CMC.⁴

One of the major problems faced by the city of Colombo is the slum problem. Half of the city's residents live in informal settlements and 33 percent have limited access to clean water and 39 percent have limited access to decent toilets.⁵ Over the years this problem has been aggravated. An efficient plan to

1 - *Legislative Enactments of Sri Lanka Vol. xviii, 1980 Revised Edition*

2 - *Statistical Abstract 2012, Department of Census and Statistics, Ministry of Finance and Planning, Sri Lanka, p. 416*

3 - http://www.CityMayorsGovernment.com/sections/organisations_content.html, accessed on July 6, 2014

4 - Colombo Municipal Council website

5 - <http://www.homelessinternational.org>, accessed on July 9, 2014

solve the slum problem has not been devised or implemented. The people are compelled to live in extremely unhygienic, dirty environments.

However, the Urban Development Authority (UDA) has initiated an ambitious plan to resettle slum and shanty dwellers in newly built, modern apartments in Colombo under the Urban Regeneration Project.⁶ Needless to say this is a very positive step.

Likewise, until the UDA stepped in, many parts of the city were in a bad shape with dilapidated buildings, neglected roads and polluted canals. The city beautification programme of the UDA has brought encouraging results. However, still some areas, especially in the Northern, Central and Eastern parts, remain in an unsatisfactory situation.

In the city of Colombo many problems remain unsolved. For example, due to the non-availability of proper drainage system the flow of storm water is disrupted and many areas including busy highways are inundated during rainy seasons. One of the main contributory factors is the haphazard constructions.

Similarly, the garbage problem remains unsolved. The famous Meetotamulla dump can be cited as an example. Modern methods and technology are not fully used.

In addition to the residents, it is estimated that around 500,000 people daily enter the city mainly for employment. The absence of effective

transport system within the city is a grave problem. A large number of Government and private offices and other workplaces are scattered in many parts of the city. A metro train service in Colombo is long overdue. It is true that the CMC alone cannot undertake such a project. But with the collaboration of the Government the CMC should implement it. In fact, the CMC should have taken the initiative a long time ago. In many cities there are effective public transport systems. For instance, in Japan, the Osaka Municipal subway is a highly successful venture. It is an electrified metro system that serves the city of Osaka. The system began operations in 1933, and presently has 8 lines that serve 128 stations. The metro system is operated by Osaka Municipal Transportation Corporation. The system has a daily average ridership of 2.29 million.⁷

According to the Urban Council Ordinance No.61 of 1939, an Urban Council may organise and maintain either by itself or by agreement with any promoter, any form of public vehicular communication for the service of the inhabitants of any area within the administrative limits of the Council. The Ordinance further specifies that an Urban Council or more Urban Councils in combination with any Municipal Council may enter into an agreement with any promoter for the construction and maintenance of tramways within their administrative limits.

In the early part of the last century the reputed British company Bousteads owned and operated tramcars under

6 - www.uda.lk/, accessed on 17, 2014

7 - www.metroeasy.com/osaka-municipal-subway.html, accessed on July 24, 2014

licence from the Colombo Municipality. Subsequently, the Colombo MC itself operated the service. Somewhere in the 1950s the tramcar service was terminated and it was replaced by trolleybuses but it too came to a halt in 1964.⁸ Since then no action had been taken to initiate a modern public transport system in the city.

Major deficiencies exist in the Local Government sector which hampers its services. In Sri Lanka, many local government institutions face problems with regard to planning. In other words, lack of proper Town Planning is a great impediment. As a result, highly disorganised towns are common in this country. One contributory factor is the shortage of qualified technical personnel. For example, there are only 9 technical officers in the Kaduwela Municipal Council which has the second largest population next only to the Colombo MC. (The population of the Kaduwela MC is 275,348.) In the Ratnapura MC the number of technical officers is only 9, Matara 5, Batticaloa 5, Hambantota 4 and Akkaraipattu 1.⁹

In the modern era, the representatives of the Local Bodies have to constantly interact with the people. Electronic mail is an efficient way of communication. However, the real situation is that many Pradeshiya Sabha members are not given even a telephone allowance. Telephone facilities are given to all members of the MCs and UCs and chairmen and vice chairmen of PSs. Only Pradeshiya Sabha members of the

Southern and North Western provinces are provided with the telephone allowance while the members of other Pradeshiya Sabhas do not receive it.

Moreover, Members of Pradeshiya Sabhas do not receive a transport allowance. However, newly elected members of Pradeshiya Sabhas in the Southern Province are entitled to obtain a loan of Rs. 150,000/=. Therefore, they are in a position to purchase a motorcycle. However, there is no such common policy in the country. In order to attend to village-level development work, the PS members are required to travel a lot. But no travel allowance is paid to them. Only the chairmen are provided with vehicles.

The PS members are not given computers, fax machines, photocopy machines or at least stationery.

The monthly allowances paid to the Local Government members are inadequate. Their allowances are as follows:

Municipal Councils

Mayor	Rs. 15,000/=
Deputy Mayor	Rs. 10,000/=
Councilor	Rs. 7,000/=

Urban Councils and Pradeshiya Sabhas

Chairman	Rs. 10,000/=
Vice Chairman	Rs. 6,500/=
Member	Rs. 5,000/= ¹⁰

8 - Devendra, T., 'Going back on a tramcar ride' in the Sunday Times of January 04, 2009

9 - Statistical Abstract 2012, Department of Census and Statistics, Ministry of Finance and Planning, Sri Lanka, p. 416

10 - Abeykoon, A., 'Local Government Institutions of Sri Lanka: How they function', (Research Paper) (unpublished), Parliament of Sri Lanka, 2014

When unemployed or under-employed persons are elected to the Local Bodies, some of them tend to earn money through illegal means. Thus, corruption and frauds are somewhat common.

Another impediment is the lack of direction or vision. Their priorities are mixed up. Very often the representatives of local authorities ignore their primary duties and waste valuable time and resources on irrelevant issues. For instance, while not focusing attention on the drains with stagnant water they waste public funds on trips abroad. They debate and pass resolutions which are not linked to the welfare of the local communities. For example, the Tamil National Alliance (TNA) controlled Chavakachcheri Pradeshiya Sabha in the Jaffna district, recently passed a resolution against the former cricketer Muttiah Muralitharan for his remarks about Tamils during an interview with a foreign television station. The resolution was moved by the Chairman and all 9 members of the TNA voted for it.

Similarly, a proposal to provide uniforms to all members was brought to the Kesbewa Urban Council on the 30th May 2014. Accordingly, three sets of uniforms to councilors free of charge for every year would be provided using UC funds. The Chairman said that councilors attended meetings dressed in various clothes and according to the Chairman it was improper. Only the Janatha Vimukthi Peramuna (JVP) member cast his vote against the proposal.¹¹

At the monthly meeting of the Dodangoda Pradeshiya Sabha in July 2014, a resolution was passed to construct an official residence for the Chairman. For the construction, PS funds would be used. Strangely, even two UNP members gave their approval and only the leader of the opposition opposed it.¹²

In the meantime, dengue, the dreaded disease raise its ugly head with the monsoons. It is true that the irresponsible conduct of the people contribute immensely to the spread of dengue rapidly, the Local Government Institutions cannot absolve themselves from blame. The Local Government institutions have failed to clean clogged drains and they have become the breeding grounds for mosquitoes. Dengue was spreading rapidly in many areas in May and June this year and 14 schools in Ratnapura and 3 schools in Hanwellla were closed down. It was decided to suspend tuition classes as well. The Local Government institutions have to launch more rigorous programmes to keep the environment clean. But, sadly, some of the Local Bodies have become environment polluters. For example, the Hatton Dickoya Urban Council was charged before the Courts for dumping garbage in an irresponsible way.

In the recent past, many members of Local Government institutions were involved in crimes, corruption and other anti-social activities. A survey was conducted by the Research Division of Parliament of Sri Lanka based on

11. *Daily Mirror* of 03 June, 2014, p.02

12. *Lakbima* of 10 July, 2014, p.06

media reports. The reports of both print and electronic media were monitored between 22nd March 2012 and 30th July 2014. However, only the cases where the names of the perpetrators had been specifically mentioned were considered while the other media reports were excluded. Further, many incidents of bribery and corruption had not been exposed as such cases had not been reported by the media. Therefore, the actual number could be higher. According to the survey findings, 57 cases of assault, 29 cases of unruly behaviour, 10 cases of corruption, 9 cases of rape and child abuse, 6 cases of murder, 4 cases of bribery and 3 cases of attempted murder had been reported. The total is 119. The victims of assault include many government servants such as policemen, a hospital worker, an irrigation department worker, a forest range officer, a jailor, an archeology department officer, a woman officer of a Pradeshiya Sabha and a tea inspector. In addition, a public health inspector, a school principal, two divisional secretaries, a medical superintendent, a doctor, an assistant commissioner of election, two traffic policemen, a police inspector and an assistant commissioner of local government had either been threatened or had been obstructed in carrying out their duties. An appalling case of a PS chairman transporting cannabis in his official vehicle was reported. Interestingly, he was arrested again for the same offence for the second time!¹³

Provincial Councils

The Provincial Council System has been in operation for the past 26 years. It was introduced as a solution to the "ethnic problem" at the behest of India under the Indo-Lanka Accord of 1987. With the adoption of the 13th Amendment to the Constitution the Provincial Councils were established under the Provincial Councils Act No. 42 of 1987.

While it is not intended to enter into the 'great devolution debate' it is not inappropriate to focus on a few pertinent issues.

Although at the inception of the PC system it was stated that it would lead to devolve power to provinces, in practical terms that had not materialised. On the contrary, the provincial administrations had acted as mere appendages of the Central Government. The North East PC formed in 1988 and the Northern PC formed in 2013 were the only exceptions. Generally all policy decisions are made by the Centre and provincial bodies are required to follow them. In other words, the ruling party leaders in Colombo wield the real power. Devolution of power must go to the grassroots level. Otherwise, only the privileged few will enjoy real power.

The ruling party lawmakers were optimistic when the PC system was introduced. The late Mr. A.C. S. Hameed, then Minister of Foreign Affairs participating at the debate on the Second Reading of the 13th

13 - Lokuge E., 'The incidents of violence, crimes and other anti-social activities involving members of Local Government Bodies' (Survey Findings) (unpublished), Research Division, Parliament of Sri Lanka, July 2014)

Amendment to the Constitution Bill on the 12th November 1987 said:

“May I tell you that during my period of 27 year parliamentary career I have always made responsible statements and I shall continue to do so and in that spirit I support this Bill that will end all ethno problems, and will lead to the birth of a larger and wider Sri Lankan consciousness where the sons of Sri Lanka will march to a single drum under a single flag, and I am telling you, to a single clarion call and that is the call of Mother Lanka.”¹⁴

But, sadly, those noble wishes were not fulfilled.

Revenue

Provincial Councils have many sources of revenue. Central Government's transfers to PCs in 2013 were Rs. 135.6 billion. These transfers were in the form of block grants, Criteria Based Grants (CBDs), Province Specific Development Grants (PSDGs) and grants for special projects.¹⁵ It should be noted that 72.9 percent of PC expenditure in 2013 was financed by transfers from the Central Government. Out of the total revenue from Nation Building Tax (NBT), a one third or Rs. 20.5 billion was transferred in 2013 to PCs by the Government.¹⁶

In addition, there are many other revenue sources such as liquor and toddy tavern rent, charges from pawn

brokers, foreign liquor license fees, fine on liquor, betting and gambling levy, fines from motor vehicles, stamp duty on transfer of properties court documents, vehicles registration fees, charges under Registration of Businesses, examinations and other fees and charges under the Land Development Ordinance etc.

Revenue (2010-2013) Rs. Mn.¹⁷

P.C.	2010	2011	2012	2013
Western	22,741	24,517	26,104	25,522
Central	3,314	4,626	4,855	4,540
Southern	3,052	4,275	4,508	4,753
North Western	17,228	19,051	18,041	21,034
North Central	1,169	1,973	2,228	2,327
Sabaragamuwa	1,705	2,360	2,504	2,659
Uva	1,113	1,807	2,103	2,161
Eastern	8,995	1,904	1,721	2,130

Expenditure

A colossal amount of expenditure is incurred for the Ministry of Provincial Councils and Local Government.

The Provincial Council system is quite expensive. Moreover, the elections too are costly. For example, according to the elections commissioner Mahinda Deshapriya, for the last Northern, North Western and Central provincial councils elections the cost was around Rs. 1,500 million.¹⁸ Having spent a huge amount of money for the

14 - Hansard, Vol. 48, No.18, Col. 1631, Nov.12, 1987

15 - Annual Report of the Ministry of Finance and Planning 2013

16 - Central Bank Annual Report 2013, Colombo

17 - Respective Provincial Councils

18 - www.adaderana.lk/news.php?nid=23359

The Ministry of Provincial Councils and Local Government – Actual Expenditure (000')

Description	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Recurrent	47,412,036	63,132,327	70,908,209	76,892,680	77,875,860	85,442,901	94,764,781	92,059,161
Capital	14,750,210	19,803,808	21,492,759	20,884,803	24,335,331	28,601,212	27,618,521	25,565,992
Total Exp.	62,162,246	82,936,135	92,400,968	97,777,482	102,211,191	114,044,113	122,383,302	117,625,153

The Ministry of Provincial Councils and Local Government- Budget Estimates (000')¹⁹

Description	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Recurrent	78,182,310	85,165,210	90,172,610	95,059,139	103,000,000	111,597,497
Capital	32,354,920	28,097,800	30,651,800	34,714,000	29,790,000	37,252,200
Total Exp.	110,537,230	113,263,010	120,824,410	129,773,139	132,790,000	148,849,697

Expenditure - Provincial Councils (Rs. Mn.)²⁰

Year	Expen.	West.	Cent.	Southe.	NW	NC	Sabara.	Uva	East.
2010	Recurr.	27,675	15,845	13,735	15,022	7,936	N.A.	9,080	10,889
	Capital	3,120	2,841	2,848	2,028	3,494	N.A.	2,032	1,195
	Total	30,795	18,687	16,583	17,050	11,431	12,201	11,112	12,085
2011	Recurr.	28,616	16,926	15,681	16,555	8,196	N.A.	10,097	12,075
	Capital	3,001	2,614	2,120	1,890	2,506	N.A.	1,614	982
	Total	31,618	19,540	17,801	18,446	10,703	13,206	11,711	13,057
2012	Recurr.	31,358	17,999	16,344	17,313	8,904	N.A.	11,255	12,807
	Capital	5,465	3,161	1,551	1,327	3,399	N.A.	1,306	797
	Total	36,823	21,162	17,895	18,641	12,304	13,513	12,561	13,604
2013	Recurr.	34,433	20,010	17,759	19,170	9,791	N.A.	12,529	14,041
	Capital	5,054	3,282	1,687	1,588	3,537	N.A.	4,130	1,153
	Total	39,488	23,292	19,446	20,758	13,328	15,528	16,660	15,195

Provincial Councils, had the country gained anything substantial? Had the Provincial Councils lived up to expectations? In order to find an answer to these questions their "report cards" have to be scrutinised.

It was stated that the PC system would lead to regional development.

However, still some provinces continue to be backward. In 2009/10, the lowest poverty rate was in the Western Province, where it was only 4.2%. By comparison, the poverty rate in Uva was 13.7% and Sabaragamuwa 10.6%. Madulla and Siyabalanduwa in the Moneragala district continue to be the poorest DS divisions.²¹

¹⁹ - Budget Estimates- Fiscal Year 2014, Democratic Socialist Republic of Sri Lanka

²⁰ - Respective Provincial Councils

²¹ - Household Income and Expenditure Survey 2009/10, Department of Census and Statistics

On the other hand, 10 out of 14 sessions of the Uva PC had to be cancelled either due to there being 'no quorum' or 'no businesses' in 2012.

Apparently, a very limited number of Statutes had been passed by Provincial Councils over the years. Apart from Appropriation Statutes, the number of Statutes which directly affect the life of the people is extremely low. The following data illustrate this fact.

Statutes passed by four Provincial Councils – 2004-2014 ²²

Province	Appropriation	Other	Total
Western	41	27	68
North Western	37	13	50
Southern	10	12	22
Uva	10	22	32

Education and Health are devolved subjects. Had these two sectors achieved remarkable progress under the provincial administration?

Health

"The establishment and maintenance of public hospitals, rural hospitals, maternity homes, dispensaries....."

"Public health services, health education, nutrition, family health maternity and child care, food and food sanitation, environmental health....." (List 1 Provincial Council List) ²³

The number of hospitals comes

under the Provincial Councils is 554 and 51 hospitals come under the Central Government. The health sector is replete with serious problems which needs no elaboration. Especially the poor patients undergo many difficulties. The health sector under the provincial councils had failed to achieve progress. Some hospitals such as District hospitals of Moneragala, Chilaw, Nuwara Eliya, Trincomalee and Kantale had been acquired by the Central Government.

Education

Wide powers are ascribed to Provincial Councils under the 13th Amendment.

"Provision of facilities for all State Schools other than specified schools , the transfer and disciplinary control of all educational personnel, recruitment into Teaching Service of those with diplomas and degrees, appointment of Principals, training of teachers, construction and maintenance of buildings and playgrounds, production and distribution of textbooks....." (APPENDIX 111, Education, List 1, Provincial Council List) ²⁴

For the year 2014, Rs. 83 Bn. had been set apart for Provincial education. However, education is in a chaotic situation. The education sector is burdened with a plethora of problems. The dearth of English, maths and science teachers is one among them. Especially the rural schools are badly affected. Furthermore, the provincial authorities are unable to conduct even school term tests in a proper way.

²² - Data from the respective Provincial Councils

²³ - The Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka

²⁴ - Ibid

Police

Under the 13th Amendment the Provincial Police Commission is formed which would comprise of a Provincial D.I.G., a person nominated by the Public Service Commission in consultation with the President and a nominee of the Chief Minister. The I.G.P. shall appoint a D.I.G. for each Province with the concurrence of the Chief Minister of the Province. (APPENDIX 1, Law and Order, List 1, Provincial Council List)²⁵

The D.I.G. shall be responsible to the Chief Minister. Moreover, he is under the control of the Chief Minister in maintaining public order in the province. Therefore it is obvious that the provincial police are not independent. Already the police in Sri Lanka are highly politicised. If it has to function under provincial politicians further deterioration could be expected. Furthermore, for a small country like Sri Lanka a centrally administered police force is more suitable.

Law and Order and police are state subjects in India. However, the situation is far from satisfactory. Raman, Madhav Godbole, N.N. Vohra and many others had written extensively on the serious break down of law and order and the roles of the Centre and States. Both the Union Government as well as State Governments had failed miserably on many occasions. The famous cases are the Ayodya incident and the riots in Gujarat. Data from the Union Home Ministry shows that in 2013, 247 major religious clashes had taken place in

Uttar Pradesh. Similarly, in 2013, 88 riots in Bihar, 73 in Karnataka, 68 in Gujarat, 52 in Rajasthan, 41 in Kerala and 36 in Tamil Nadu had taken place.²⁶

When something goes wrong with regard to the law and order situation the Federal and State police forces accuse each other. For instance, on the 2nd January 2012 one student was killed when the Central Industrial Security Force (CISF) troopers opened fire at some protesters in Jammu & Kashmir. Then the State police accused the CISF for not co-ordinating with them. They claimed that if the CISF co-ordinated with them the incident could have avoided. In turn, the CISF accused that the Jammu and Kashmir state police had acted at the behest of the state government.²⁷ The CISF was established under an Act of Parliament²⁸ and is directly under the Ministry of Home Affairs and headquartered in New Delhi. It is responsible for protecting key industries, power plants, harbours, airports etc. all over India. Such conflicts are not uncommon in India. Surely, Sri Lanka does not need such situations which would make matters worse.

The Indian model

The Provincial Councils had been designed following the model of the State Governments of India. However, the Indian system shows major deficiencies. In some instances their conduct had been in gross violation of the principles of devolution of power. For example, Article 246 of the SEVENTH SCHEDULE of the Indian

25 - *Ibid*

26 - www.indianexpress.com/india/communal-riots2013-mha/ accessed on July 30, 2014

27 - www.dailymail.co.uk/cisf/-police-fight-court-death-jammu-kashmir, accessed on July 30, 2014

28 - Central Industrial Security Force Act No. 50 of 1968 (India)

Constitution clearly stipulates that foreign affairs come under the Central Government.

List 1 – Union List

10. Foreign affairs, all matters which bring the Union into relation with any foreign country
11. Diplomatic consular and trade representation ²⁹

However, the Tamil Nadu State Assembly recently passed a strong resolution seeking a referendum for a separate Tamil State in Sri Lanka. Moreover, it imposed a “ban” on all Sri Lankans from travelling to that State. However, only the Union Government is authorised under the Constitution to take such decisions. The All-India Anna Dravida Munnetra Kazhagam (AIADMK) ruled State Government had issued strong statements against Sri Lanka, urging New Delhi to treat the country as an unfriendly nation.³⁰

In 1991, the Tamil Nadu Legislative Assembly passed a resolution claiming the ownership of Katchatheevu Island. Again, Chief Minister Jayalalithaa made a request to the new Prime Minister Narendra Modi to abrogate the agreements on Kachchatheevu.³¹ Not only that, in spite of the ban imposed by the Central Government, successive Tamil Nadu administrations allowed the LTTE terrorists a free hand. Tamil

Nadu remained a key supply base until the very end of the conflict. Under the AIADMK and DMK administrations the State Governments never accepted the ban.³²

Thus, the Indian Model cannot be emulated by Sri Lanka due to its serious deficiencies. Sri Lanka’s total area is 65,610 sq. km. and the population is 20,653 million. For a huge country like India with a population of 1,234 million such a system may suit. (India is the 7th largest country in the world.)

Conclusion

The Local Governments system should be streamlined. At present, the sector is riddled with corruption and wastage. Thus, transparency and accountability are key requirements in ensuring good governance. Effectiveness and efficiency are also essential features of good governance. The institutions should be strengthened and they must focus on local issues which affect the ratepayers. Furthermore, it is the responsibility of the political parties to nominate respectable persons as candidates at elections. The undesirable elements create havoc and citizens are greatly affected. The intra-party rivalries also play a negative role.

The provincial council system had failed to bring the expected results. It has become a costly, unproductive institution which is a huge burden

29 - Constitution of India

30 - Mustafa Seema, *tribune.com.pk/story/534671*, April 13, 2013, ‘Centre-state relations in India’, accessed on July 27, 2014

31. *asiatribune.com*, June 04, 2014, ‘Jaya tells Modi to move for UN probe on “genocide” into Lanka & referendum on Eelam’, accessed on July 27, 2014

32. Ferdinando, Shamindra, ‘How DMK, AIADMK combination prolonged Eelam war’ in *The Island of May* 28, 2014, p.10

to the nation. It is obvious that only a limited number of politicians and their kith and kin are benefited. The present inefficient system stifles benefits to the people of the provinces. Therefore the current PC system should be abolished through a constitutional amendment. The massive funds thus saved could be diverted for vital sectors such as health and education and poverty alleviation and so on.

Minorities should be treated with dignity and they should be integrated as equal citizens with no discrimination whatsoever. Their rights and protection should be granted. A permanent peace and national unification are of paramount importance. A new system

has to be devised which would pave the way for communal harmony and regional development. In doing so, the problem related to the high cost too has to be addressed. The new system should place special emphasis on efficient public resource management as well.

The citizens need true democracy, decency, fair play and an orderly society. However, the preset LG and PC systems are plagued with vulgarity, nepotism, extravagance, arrogance, lawlessness and profligacy. The lust for power and privileges supersedes people-friendly services. Therefore, drastic reforms are urgently required.

මානව අයිතිවාසිකම් හා යහපාලනය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්

ආචාර්ය එච්. එම්. මහින්ද හේරත්

ආචාර්ය එච්.එම්.මහින්ද හේරත් ජේරාදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලයේ බෞද්ධ හා පාලි අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරයෙකි. ඔහු ජේරාදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලයෙන් B.A. (විශේෂ) උපාධිය ලබාගත් අතර, එම විශ්ව විද්‍යාලයෙන්ම PhD උපාධියද හිමිකර ගත්තේය.

ආදි බෞද්ධාගම, බෞද්ධ ආචාර ධර්ම, බෞද්ධ දර්ශනය, භාවනාව හා පාලි භාෂාව හා සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රයන් ඔහු විසින් ගැඹුරින් හදාරන ලදී. මෙම විෂයයන් පිළිබඳව ඔහු විසින් ශාස්ත්‍රීය වාර ප්‍රකාශනවලට ලිපි රාශියක් සපයනු ලැබ තිබේ. එසේම ඉන්ට් කිහිපයක්ද ඔහු විසින් ලියනු ලැබ ඇත.

mahindaherit@gmail.com

නූතන සමාජයෙහි සෑම පුද්ගලයෙක්ම තමන්ට සමාජයෙන් හා රජයෙන් හිමි විය යුතු දේ පිළිබඳව කතා කරයි. තවමත් ඔවුහු තමන්ගෙන් සමාජයට, රටට, ලෝකයට ඉටු විය යුතු දේ පිළිබඳව කතා නොකරති. මෙම ස්වභාවය අද සමාජයේ සුලභව දක්නට ලැබෙන අතර ඒ නිසාම මිනිස්සු තමාගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව මිස තමාගේ යුතුකම් පිළිබඳව නොවිමසති.

එබැවින් මෙහිදී මානව අයිතිවාසිකම් හා යහපාලනය යන කේමාව යටතේ බුදුන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම් ඉදිරිපත් කිරීමට අදහස් කරමි. ඒවායෙහි ඇති උපයෝගිතාවද විමසනු ලැබේ. එහිදී බුදු දහමෙහි ඉගැන්වෙන තම වගකීම් හා යුතුකම් ඉටු කිරීම මිස අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව අවධානය යොමු නොකිරීමේ වැදගත්කම තවදුරටත් සාකච්ඡා කරනු ලැබේ. එසේම බෞද්ධ දර්ශනයෙහි ඇතුළත් යහපාලනයකට අවශ්‍ය සේවකයාගේ හා පාලකයාගේ වගකීම් හා යුතුකම්වල ඇති සමාජවිද්‍යාත්මක හා මනෝවිද්‍යාත්මක පදනම්ද විමසා බලනු ලැබේ. එහි ඇති විශේෂත්වය වන්නේ එම වගකීම් හා යුතුකම්වලට ආගමික පදනමක් දක්නට නොමැති වීමයි. සෑම සමාජයකටම නැතහොත් සෑම රටකටම ආදේශ කළ හැකි විශ්වීය වශයෙන් පිළිගත හැකි ක්‍රියාකාරීත්වයක් හා ප්‍රායෝගිකත්වයක් එම ඉගැන්වීම්වල ඇතුළත් වේ.

තවද ඒවා මානුෂීය, සර්වසාධාරණ හා ආචාර විද්‍යාත්මක යන අද්විතීය සමාජ සාරධර්මයන්ගෙන් යුක්තය. මෙවැනි සාරධර්මවලින් සමුපේත කාර්යාල, ආයතන, කර්මාන්ත ශාලා රටක පවතින විට සේවකයෝ සිය අයිතිවාසිකම් ඉල්ලමින් උද්ඝෝෂණ නොකරති. එසේම පාලක පක්ෂයද සිය යුතුකම් නිසි කලට ඉටු කිරීමෙන්, කැපවීමෙන් හා තැගීමෙන් සිය සේවය තම ආයතනයට, රටට හා සමාජයට ලබා දෙන උදෙසාගිමත්, කාර්යඥ, ගෞරවණීය සේවක පිරිසක් බිහි වන බව බුදු දහමේ ඉගැන්වීමයි.

මෙම පර්යේෂණාත්මක ලිපියෙහිදී උත්ත කරුණු තහවුරු වන ආකාරයට බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ඉදිරිපත් කරන අතර ඒවා පිළිබඳව බෞද්ධ මූලාශ්‍ර ඇසුරෙන්ම විමර්ශනාත්මකව කරුණු සාකච්ඡා කරනු ලැබේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම් අතර යහපාලනයක් සඳහා වූ ඉගැන්වීම් ද දක්නට ලැබේ. පාලකයා හා සේවකයා අතර ගුණාත්මක සම්බන්ධතාවක් ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය මඟ පෙන්වීම බුදු දහමෙන් සිදු කෙරේ. සමාජය තුළ සේව්‍ය සේවක සම්බන්ධතාව නෛතික හා ආත්මාර්ථකාමීත්වය පදනම් වූ බැඳීමක් බව ද දක්නට ලැබේ. එහිදී සාමාජික ගුණාත්මක හා සදාචාරාත්මක අංශයන්ට ලැබෙන අවස්ථාව අල්පය. ඒ නිසා දුෂණය, අවහිතිය, ඊර්ෂ්‍යාව, ක්‍රෝධය, වෛරය, පළිගැනීම, ආශාව, ආත්මාර්ථය වැනි දුර්ගුණ පුද්ගලයන්ගේ සන්තානය තුළ උපදියි. එවැනි සමාජයක දුර්ගුණවලින් යුතු පිරිසක්ම ජීවත් වන විට එම සමාජයම පිරිහෙයි. පිරිහුණු සමාජයක පුද්ගලයන් පහත පමුණුවන, විනාශයට පත් කරන ආකල්ප හා ගති ලක්ෂණ ව්‍යාප්තව පවතියි. එබඳු ගති ලක්ෂණ අතර වෛරය, පළිගැනීම, අවහිතිය, ආත්මාර්ථකාමීත්වය, අනුන් හෙළා දැකීම, ගුණමතුබව, සබ්බව, කපට්ඨව, රැවටීම, මංකොල්ලය හා සාතනවලට පෙළඹීම වැනි දුගුණ දක්නට ලැබේ. මෙබඳු දුෂිත සමාජයකින් ගුණාත්මක හා නෛතිකමය වූ පාලනයක් ගොඩනැගීම අපහසුය.

මේ නිසා සමස්ත සමාජයක සංවර්ධනය උදෙසා වෙන් වෙන්ව පුද්ගලයා ගේ සන්තානය තුළ ගුණාත්මක සංවර්ධනයක් ඇති කර කාර්යක්ෂම හා සදාචාරාත්මක වූ යහපාලනයක් බිහි කිරීමට බුදු දහමින් මඟ පෙන්වනු ලැබේ. එවිට ගුණාත්මක ධර්ම පරිපූර්ණ වූත් නෛතිකමය වශයෙන් සුරක්ෂිත වූත් යහපාලනයක් ගොඩනැගිය හැකිය. එවිට සේවක සේවික පිරිස අතර නොබිඳුණු සම්බන්ධතාවක් ගොඩනැගිය හැකිය.

නූතන සමාජයෙහි සෑම පුද්ගලයෙක් ම තමාට සිය නිවසින්, සමාජයෙන්, රජයෙන් ලැබිය යුතු දේ පිළිබඳව නිබඳව කරා කිරීම ලක්ෂණයකි. ඒවා අයිතිවාසිකම් වශයෙන් සමාජය විසින් තහවුරු කර ඇති අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව කරා කිරීමට හා ඒ වෙනුවෙන් වෙහෙසවීමට පුද්ගලයා නිරතුරුව පෙළඹෙයි. එහෙත් තමාගෙන් නිවසට, සමාජයට හා රජයට ඉටුවිය යුතු යුතුකම් පිළිබඳව කරා නොකරයි. ඒ අනුව සිය යුතුකම් අමතක කර අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව කරාකරන සමාජයක් බිහි වී ඇත.

මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව හා ඒ ඇසුරෙන් ගොඩනැගෙන යහපාලන පිළිබඳව විමසීමේ දී බෞද්ධ දර්ශනයෙන් බොහෝ සෙයින් අවධාරණය කෙරෙන්නේ අයිතිවාසිකම්වලට වඩා යුතුකම්වලටය. එක්නෙකා තමාගෙන් සමාජයට, රජයට, රටට ඉටුවිය යුතු යුතුකම් නොපිරිහෙලා ඉටු කරයි නම් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව කරා කිරීමට අවශ්‍ය නොවේ. ඒ නිසා බෞද්ධ දර්ශනයෙන් අයිතිවාසිකම්වලට වඩා යුතුකම් ඉටුකිරීම පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කරයි. ඒ අනුව විශ්ලේෂණාත්මක ඉටුවිය යුතු යුතුකම් සියලු පාර්ශවයන් ඉටු කරයි නම් සියලු දෙනාටම සිය අයිතිවාසිකම් නිරායාසයෙන්ම ලැබෙන බව නිසැකය. ඒ අතර පාලකයා තමාගේ යුතුකම් නිසි පරිදි ඉටු කරයි නම් සේවකයාට සිය අයිතිවාසිකම්

ලැබේ. ඒ අතර සේවකයාත් තමාගෙන් පාලකයාට ඉටුවිය යුතු යුතුකම් සපුරායි නම් පාලකයා සේවකයා ගෙන් අපේක්ෂිත අයිතිවාසිකම් නිරායාසයෙන්ම ලැබේ. මේ නිසා එක්නෙකා අතර ඇත්තේ යුතුකම් ඉටුකිරීමකි. එක් පිරිසක් සිය යුතුකම් ඉටු කිරීම යනු අනෙක් පක්ෂයට හිමි අයිතිවාසිකම් ලබාදීමකි. ඒ නිසා යුතුකම් ඉටු කිරීමක් මිස අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව ගැටුමක් සමාජය තුළ ඇති නොවේ. සිය යුතුකම් පැහැර හැරීමෙන් යහපාලනයක් තුළ ගැටුමක් ඇති වේ ඒ අනුව යහපාලනයක පදනම් යුතුකම් ඉටු කිරීම මත රඳා පවතියි.

යුතුකම් සම්බන්ධ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් විමසීමේදී සිගාලෝවාද සූත්‍රයෙහි ඇතුළත් ඉගැන්වීම් ඉතාමත් වැදගත් වේ.¹ එහි යහපාලනයක අවශ්‍ය ගුණාංග දහයක් දැක්වේ. එයින් යුතුකම් පහක් පාලකයාගෙන් ද ඉතිරි පහ සේවකයාගෙන් ද ඉටුවිය යුතු බව කියවේ. පාලකයා සිය යුතුකම් ඉටු කිරීමෙන් තම සේවකයන් පරිපාලනයෙන් අපේක්ෂා කරන දේ නිරායාසයෙන්ම ලබා දෙයි. එසේ පාලක පක්ෂයෙන් ඉටුවිය යුතු යුතුකම් පහ මෙසේය.

1. සේවක සේවිකාවන්ගේ ශක්ති ප්‍රමාණය බලා කටයුතු පැවැරීම
2. සුදුසු සේ වැටුප් ගෙවීම
3. සේවකයන් අසනීප වූ විට සැලකීම
4. රසවත් ආහාර පානයෙන් සංග්‍රහ කිරීම
5. නිසි වේලාවට නිවාඩු ලබා දීම

මෙම කරුණු අතරින් පළමුවන යුතුකම වනුයේ සේවක සේවිකාවන්ගේ ශක්ති ප්‍රමාණය බලා කටයුතු පැවැරීමයි. පාලකයා වෙත පැමිණි කටයුතු කාර්යක්ෂම හා නිසි පරිදි ඉටු කර ගැනීමට සුදුසු අයෙකු තෝරා ගැනීම ම කටයුතුවල සාර්ථකත්වය මත රඳා පවතියි. එය ඉටු කළ හැකි පුද්ගලයා මතල්ලෙන් ද ස්ත්‍රියක් ද පුරුෂයෙක් ද තරුණ-තරුණියක් ද වශයෙන් විමසා බලා කටයුතු පැවරීම පාලකයාගේ වගකීමයි. නුසුදුසු පුද්ගලයාට කටයුතු පැවරීමෙන් අඩාල වන අංශ දෙකක් වේ. නිසි පරිදි හා කාර්යක්ෂමව කටයුතු ඉටු කර ගැනීමට අපොහොසත් වීමෙන් ආයතනයක් ස්වාමියාත් යන අංශ දෙකම පීඩාවට පත්වෙයි. වැඩකටයුතු දරාගත නොහැකි වීමෙන් එහි නියුක්ත සේවකයා කායික හා මානසික පීඩනයට පත්වෙයි. සේවකයා මානසික වශයෙන් ආතතිය, විශාදය වැනි තත්ත්වයන්ට ගොදුරු වේ. එසේම නිරතුරුව කෝපයෙන් පසුවීම, අනුන් නුරුස්සන ස්වභාවය, වෛරය පළිගැනීම වැනි පුද්ගලයා වෙහෙසට පමුණුවන මානසික තත්ත්ව ඇති වේ. මේ නිසා බාහිර (කායිකව) වශයෙන් ද සේවකයා අපහසුතාවට පැමිණෙයි. එහිදී පවරන ලද කටයුතු නිසි පරිදි කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීමට අපොහොසත් වීමෙන් ඔහු අසාර්ථක සේවකයෙක් බවට පත්වෙයි. තවදුරටත් ඔහු පිළිබඳව අපකීර්තියක් ගොඩනැගෙයි. මෙබඳු කායික මානසික පීඩනයන් කාර්යාලයේදී හෝ ආයතනයකදී හෝ සේවාස්ථානයකදී උද්ගතවීමෙන් සේවකයා එම පීඩනය සිය නිවසටද ගෙන යයි. එහිදීද එම තත්ත්වය පවුලේ

1- දිසනායක, සිගාලෝවාද සූත්‍රය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිමසික ග්‍රන්ථ මාලා, කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය, 1976, 308 පිටුව.

සාමාජිකයන් අතර සමගිය, සමාදානය හා සතුට විනාශ කරයි. මෙයින් තහවුරු වන්නේ සේවක සේවිකාවන්ගේ ශක්ති ප්‍රමාණය බලා කටයුතු පැවරීම නිසි පරිදි සිදු නොකිරීමෙන් වන මහත් ව්‍යසනයයි. එලදායි කාර්යක්ෂම සේවයක් සඳහා මෙය කෙතරම් වැදගත්දැයි වැටහෙයි. ස්වාමියාගේ අනෙකුත් යුතුකම්වල පැවැත්මට මෙම පළමුවන කරුණ බෙහෙවින් බලපායි.

වැටුප යනු සේවකයාගේ සේවයට හිමි ඇගයීමයි. කැපවීමෙන් හා වගකීමෙන් සිය කටයුතු ඉටු කරන සේවකයාට වැටුප් ගෙවීමේ වැදගත්කම බුදු දහමෙන් අවධාරණය කර ඇත. එසේ නිසි වැටුපක් නොගෙවූ තැන ශ්‍රමය සූරා කෑමක් සිදු වේ. අතීතයෙහි සේවකයාට වැටුප් ගෙවීමත් ආහාර දීමත් සිදු කළ බව පවසන 'තත්තවෙනං' යන යෙදුමෙන් පාලකයන්ගේ යුතුකම්වල ඇති ප්‍රබලත්වය නිරූපණය වේ. එහෙත් අද සේවකයාට ආහාර දීම සමහර අවස්ථාවල සමාජයෙන් ඉවත් වී ඇත. අඩු වියදමකින් විශාල වැඩ කොටසක් ඉටු කිරීමට උත්සාහ කිරීමත් සේවකයා අනවශ්‍ය පීඩාවට පත් කර වැඩ ඉටුකර ගැනීමත් පාලකයාගේ අපකීර්තිය පැතිරීමට ද ආයතනයේ බිඳවැටීමට ද හේතු වේ.

සේවකයා රෝගාතුර වීම ඔහු අසරණ වන අවස්ථාවක් වශයෙන් දැක්විය හැකිය. එවැනි අවස්ථාවක සේවකයාගේ පිහිටට ඔහුගේ ස්වාමියා කටයුතු කළ යුතුය. එබැවින් එවැනි අවස්ථාවක සේවකයාගේ තතු විමසා බලා වියට සුදුසු පියවර ගැනීම ස්වාමියාගේ යුතුකමක් වේ. එහිදී සේවකයාට විවේක නිවාඩු ලබාදීම, ප්‍රතිකාර සඳහා පිහිට වීම හා සේවකයාගේ පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ ජීවන වියදම වෙනුවෙන් උදව් කිරීම පාලකයාගේ යුතුකමකි. මෙය නූතනයේ ආයතනවල ගොඩනැගී ඇති සුඛසාධක කටයුතුවල ආරම්භය විය හැකිය. මෙහි ඇති විශේෂත්වය වන්නේ පාලකයාගේ මැදිහත්වීමයි. සේවකයා අසරණ වූ අවස්ථාවක පිහිටවීමත් අවශ්‍ය කටයුතු ඉටුකර ගැනීමට නිවාඩු ලබා දීමත් තුළින් සේවකයාගේ සිතෙහි පාලක පක්ෂය පිළිබඳ සුබවාදී ආකල්පයක් ගොඩනැගෙයි. විය ආයතනික වශයෙන් මහත් වූ පිරිවනලක් වන කරුණකි.

රසවත් ආහාරයක් ලැබුණු විට සේවකයන් සමග බෙදා ගෙන පරිභෝජනය කිරීම ස්වාමියාගේ තවත් යුතුකමක් සේම ඔහුගේ ගුණගරුක බව හා අනනිමානී බව ප්‍රකට කරන ලක්ෂණයක් ද වේ. රසවත් ආහාරය තනිව භුක්ති විඳීම ස්වාමියාගේ දුර්ගුණයකි; මසුරු කමකි. මෙය බෞද්ධ සාහිත්‍යයෙහි දැක්වෙන මසුරු සිටාණන්ගේ කථා පුවත මෙකි. මසුරු සිටාණන් කැවුම් කෑමට තමා තුළ වූ අධික ආශාව නිසාත් අධික ලෝභය නිසාත් වූ තාසසජනක සිදුවීම් මාලාව ලෝකී වර්තයේ ආදීනව පිළිබඳ සමාජයට ආදර්ශයක් ලබා දෙයි. පාලකයා සතු නිර්ලෝභී බව, පරිත්‍යාගශීලීත්වය, සේවකයන් පිළිබඳව උපන් සුහදත්වය, පොදු ආකල්පය මැනවින් ප්‍රකට කරන ලක්ෂණයක් වශයෙන් මෙම යුතුකම දැක්වේ. එහෙත් සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන්නේ තමා අකමැති ආහාරයක් ලැබුණු විට බෙදා දීමත් රසවත් දෙයක් ලැබුණු විට තනිව භුක්ති විඳීමත්ය. බුදු සමයෙන් නිර්දේශිත ස්වාමියා තුළ විබුදු දුර්ගති ලක්ෂණ දක්නට නොලැබේ.

හිසි වේලාවට සේවකයාට නිවාඩු ලබාදීම ස්වාමියාගේ ඉටුවිය යුතු සිව්වැනි යුතුකමයි. නිවාඩුව යනු රාජකාරි කටයුතුවලින් බැහැරව විසීමයි. එසේ සේවකයා පසුවීමට හේතු ඇත. ඒවා විමසා බලා සේවකයාට අවශ්‍ය විවේකය ලබා දීම ස්වාමියාගේ යුතුකමකි. මෙම යෙදුමෙහි ඇතුළත් "හිසි වේලාව" යන්න වැදගත් යෙදුමකි. සේවකයා විවේක ගැන්වීම අවශ්‍ය අවස්ථාවෙහි සිදු කළ යුතු බව වියින් කියවේ.

මෙහිදී විමසීමට යොමු වූ ස්වාමියාගේ යුතුකම් සමුදාය තුළ පිළිවෙළක් ඇත. එනම් මෙම යුතුකම් පහ ඉහළ සිට පහළට ගමන් කිරීමක් දක්නට ලැබේ. වැඩකටයුතු පැවරීමත් අනතුරුව ඊට සරිලන වැටුප් ගෙවීමත් අනතුරුව ස්වාමියාගේ සුබසාධන කටයුතු ඉටු කිරීමත් නිවාඩු ලබා දීමත් සිදු කළ යුතු බව මෙයින් කියවේ. පරිපාලන ව්‍යුහය දෙස බැලීමේදී සේවකයාගේ අයිතීන් තහවුරු කෙරෙන මෙම කරුණු අතර ඉවත් කළ හැකි කිසිවක් හෝ සම්බන්ධ කළ හැකි මූලික කරුණු කිසිවක් මෙහි නොදක්නා ලැබෙන අතරම පවත්නා සියලුම අංශ මේවායින් නියෝජනය කෙරේ.

පාලක පක්ෂයෙන් ඉටුවිය යුතු මෙම යුතුකම් සමුදාය තුළ ආගමික බවක් නැත. බෞද්ධ, හින්දු, ක්‍රිස්තියානි හා මුස්ලිම් යන කුමන ජන සමාජයක පාලක පක්ෂයකට පොදුවේ පිළිපැදිය හැකි මූලික කරුණු කිහිපයක් මෙහි ඇතුළත් වේ. එසේම මෙම කරුණු පිළිපදින ස්වාමියා තුළ ආධ්‍යාත්මික සදාචාරාත්මක ගුණාංග සමුදායක් වැඩෙයි. සුභද්‍රතාව, පරිත්‍යාගශීලීත්වය, අවංක බව, පරිත්‍යාගශීලීත්වය, කරුණාව හා මෛත්‍රිය වැනි ගුණාංග හා චරිත ලක්ෂණ ඇති වේ. පාලකයා කෙතරම් බාහිරව අලංකාරව සිටියත් ඔහු ආධ්‍යාත්මිකව නිස් පුද්ගලයෙක් නම් ඔහුගෙන් කිසිදු එලක් සිදු නොවේ. මෙම ඉගැන්වීම්වලින් ආධ්‍යාත්මික බාහිර වශයෙන් පරිපූර්ණත්වයට පත් පාලකයෙක්, ස්වාමියෙක් සමාජයට බිහිකරයි.

මෙබඳු පාලකයෙකු යටතේ සේවය කරන සේවකයාගෙන් සම්පූර්ණ විය යුතු යුතුකම් පහක්ද වේ.² ඒවා ස්වාමියාගේ අයිතිවාසිකම් විය හැකිය. එහෙත් සේවකයා සිදු කරන්නේ යුතුකම් ඉටු කිරීමකි. ඒ තුළින් ස්වාමියාගේ අපේක්ෂාවන් සඳහා වි සමාජය තුළ යහපාලනයක් ඇති වේ.

1. ස්වාමියාට පළමුව පිබිදීම
2. ස්වාමියා නින්දට ගිය පසු නිදා ගැනීම
3. ස්වාමියා දුන් දේ පමණක් ගැනීම, සොරකම් නොකිරීම
4. ස්වාමියා පැවරූ වැඩකටයුතු අතපසු නොකර සැලකිල්ලෙන් ඉටු කිරීම
5. ස්වාමියාගේ ගුණ කීම

මෙම කරුණු අතරින් පළමුවැනි යුතුකම වන්නේ ස්වාමියාට පෙර අවිදි වී සිය කටයුතු නොපිරිනෙලා ඉටු කිරීමයි. නිවසකදී නම් ස්වාමියාට පෙර අවිදි වීමත් ආයතනයක නම් ස්වාමියාට පෙර සේවයට වාර්තා

2 - දීපනිකාය, සිංහලෝවාද සූත්‍රය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිමසක ඉන්ට මාලා, කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය, 1976, 308 පිටුව.

කිරීමත් අවධාරණය කෙරේ. එහිදී පළමුව ආයතනයට පැමිණීම, පිරිසිදු කිරීම වැනි මූලික කටයුතු නිම කළ යුතුය. එසේම ස්වාමියා නින්දට හිස පසු නිදා ගැනීමත් දෙවැනි යුතුකම් වශයෙන් දැක්වේ. නිවසක, කාර්යාලයක, ආයතනයක සේවය කරන සේවකයා දොරගුව නිසි පරිදි වැසීම, දැල්වූ (විදුලි) පහන් නිවා දැමීම, ආහාරපාන සුරක්ෂිතව අසුරා තැබීම සේවකයාගෙන් ඉටුවිය යුතු කටයුතුය. එයින් ස්වාමියාගේ සම්පත් සුරක්ෂිත කිරීමත් ආයතනික සියලු දෙනාගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීමත් සිදු වේ. මෙසේ සේවකයා ආයතනය හා නිවස ආරක්ෂා කර දවසේ සිය මෙහෙවර නිමා කර සතුටින් නික්ම යයි. මෙය පාලකයා සිය සේවකයා ගෙන් අපේක්ෂිත කරුණකි. මේවා ඉටු නොවන තැනක ගැටුම් ඇති වන අතර ඉටු වන තැන සාමය, සතුට හා යහපාලනය උදාවේ.

ආයතනයක හා නිවසක පැවැත්ම හා දියුණුව තහවුරු කිරීම සම්බන්ධව යුතුකමක් වන්නේ ස්වාමියා දුන් දේ පමණක් ගැනීමත් සොරකම් නොකිරීමත්ය. එය යහපත් සේවකයෙකුගේ ගති ලක්ෂණයකි. සොරකම් ආයතනික පරිත්‍යාගයට හේතු වේ. යමක් සේවකයාට නොදෙන ලද ද, ස්වාමියා ගේ අයිතියෙන් බැහැර නොකරන ලද ද, එසේම ස්වාමියා පරිත්‍යාග නොකළ ඔහු ආශාවෙන් ආරක්ෂා කළ කිසිවක් මගේය සිතා අයත් කර ගැනීමයි. මෙබඳු දෙයක් ගැනීමට දුෂිත මනසක් අවශ්‍යය.³ දුෂිත වූ නරක සිතකින් සිදු කරන ක්‍රියාව ඔහුටම කටුක විපාක ගෙන දෙයි. මෙබඳු ක්‍රියා පටිථි මිතුරන් හා වක්ව සිදු කර එම අවස්ථාවෙහි උද්දාවයට පත් වුවත් පසුව කළුව වැතුණු මුහුණින් යුතුව කල් ගෙවීමට සිදු වේ.⁴ එයින් සොරකම් නිසා සේවකයාට කායික මානසික පීඩනයක් ඇති වන බව කියවේ. සොරකම් නිසා ද්වේෂය සහිත සිහිවිලි ද ලෝභය, වෛරය, පළිගැනීම, මමත්වය වැනි දුර්ගුණ ද සොර සිතත් සමග බැඳී පවතී. එයින් මානසික පීඩනයක් නිරතුරුව ඇති කරයි. එසේම සොරකම හෙළිදරව් වීමෙන් සේවයෙන් පහ කිරීම, උසාවි යාම, දඩුවම් වීදීම වැනි කායික පීඩා ඇතිවේ. සොරකම යනු වස්තුව පැහැර ගැනීම ම අදහස් නොවන අතර පහත ආකාරයෙන් සොරකමට සම්බන්ධ විය හැකිය.

1. සොරකම් කිරීමට ඔත්තු බැලීම,
2. අනෙකෙකු සොරකම් කළ වස්තුව ආරක්ෂා කිරීම,
3. බොහෝ දෙනෙකු සමග වක්ව සොරකම් කිරීම,
4. සොරකමට අනුබල දීම,
5. සොරකම් කිරීමට කාලය හා මං සලකුණු කියා දීම,

6. යමෙකු සොරකම් කරන විට සිය කැමැත්ත කායිකව සංඥා කිරීමෙන් (හිස සෙලවීම හෝ අතින් අනුමත කිරීම) හෝ වචනයෙන් පැවසීම,
7. සොරාගත් තෘණ්ඩ තැනින් තැනට ගෙනයාමට උදව් කිරීම,

වැනි ක්‍රම මාර්ගයෙන් සොරකමට සම්බන්ධ වීමෙන් සොරකමෙහි ආදීනව වීදීමට සිදුවන බව බුදු දහමෙන් නිර්දේශ කෙරේ. සොරකමට පුරුදු වීමෙන් අසීමාන්තිකව සොරකම් කළ හැකිය. එබඳු සේවකයන් නිසා ආයතන, සේවාස්ථාන බඳු වැටෙයි. එසේම යහපත් අවකාශ සේවකයන් නිසා ආයතනික දියුණුව නිතරකින් ඇති කරයි.

ස්වාමියා පැවැරූ වැඩ අතපසු නොකර සැළකිල්ලෙන් ඉටු කිරීම සේවකයාගේ තවත් යුතුකමක් වේ. මෙහි අංශ දෙකක් වේ. එනම්, ස්වාමියා විසින් වැඩකටයුතු පැවැරීම හා එය නිසි පරිදි සැළකිල්ලෙන් ඉටු කිරීමයි. ඒ තුළ සේවකයා කෙරෙහි වූ විශ්වාසනීයත්වය රැඳී පවතියි. එසේම පාලකයා විසින් සේවකයාගේ කුසලතා හඳුනා ගැනීමත් සිදුවේ. තමා පවරන වගකීම් ඉටු කිරීමට සමත් අයෙක් බව, පාලකයාගේ සිතැති පරිදි කටයුතු කිරීමට කාර්යශූරත්වයක් ඇති බව සේවකයා කෙරෙහි ගොඩනැගෙන ධනාත්මක සිහිවිලිය. මෙබඳු විශ්වාසනීයත්වයක් හා සුබවාදී ආකල්පයක් රඳා පවතින්නේ තමාට පවරන ලද කටයුතු නිසි පරිදි ඉටු කිරීමෙන්ය. මෙසේ සේවක සේවක දෙපිරිසෙහිම පැවැත්ම සාර්ථක වීමට මෙය විශේෂයෙන් බලපායි. එහෙයින් එලදායි හා කාර්යක්ෂම ආයතනයක් බිහිවීමට මෙම යුතුකම සාධකයක් වේ.

සේවකයාට අයත් අවසන් යුතුකම වන්නේ ස්වාමියා ගේ ගුණ කීමයි. එයින් පාලකයා ගේ හා ආයතනය පිළිබඳ සේවකයා තුළ ගොඩනැගුණු සුබවාදී ආකල්පය ප්‍රබව වේ. පාලකයා පිළිබඳව සුබවාදී ආකල්පයක් සේවකයා තුළ ඇති වීමට පාලකයා විසින් ඉටු කළ යුතු කරුණු ඉවහල් වේ. මෙම යුතුකම් සමුදායෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ සේවකයා තුළ සුබවාදී ආකල්පයක් ගොඩනැගෙවීමත් ඒ තුළින් සේවාස්ථානයෙහි වැඩකටයුතු සාර්ථකව ඉටුකිරීමට සරලත භිතකර පරිසරයක් බිහි කිරීමත්ය. එවිට ආතතිය, විෂාදය වැනි මානසික පීඩාවන් ඉවත් වෙයි. නිරතුරුව සේවකයා පාලකයා පිළිබඳ ගුණ කීමත් සුබවාදී ආකල්පයකින් යුක්තවීමත් ආයතනික දියුණුවට බෙහෙවින් හේතු වේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් අංශය වූ දුර්ගුණ පැවසීමත් අසුබවාදී වීමත් ආයතනයක් පුද්ගලයාත් පිරිහීමට පත් කරයි. යහපත පැවසීම සත්පුරුෂ ලක්ෂණයකි.⁵ එසේ ගුණ කියන පුද්ගලයා මෙලොව දියුණුවට පැමිණෙයි. පරලොවදී වුවත් යහපත් තවයක

3 - මනසා වේ පදවිමෙන - භාසනි වා කරෝති වා නනො නං දුක්ඛමනෙවති - වක්කංච වහනො පදං, ධම්මපදය, Dhammapada, ed. O.von Hinuber, K.R. Norman. PTS: London, 1994, p1.

4 - වරන්ති බාලා දුමමොධා - අමිත්තෙනෙව අත්තනා, කරොන්තා පාපං කම්මං - යං හොති නදුක්ඛජ්වලං, නා තං කම්මං කතං යාඤ්ඤං - යං නත්වා අනුතප්පති, යස්ස අස්සජුබො රොදං - විපාකං පටිසේඪති, ධම්මපදය, Dhammapada, do. p 4.

5 - සංයුත්තනිකාය, සත්ත සංයුත්තය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා, කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය, 2006 (ප්‍රථම), 406 පිටුව.

(දෙව්ලොව) උපත ලබයි. අගුණ පවසන්නා දිනෙන් දින පිරිහෙයි.⁶

මෙම සේවක යුතුකම්වල පරිපාටියක් දක්නට ලැබේ. ස්වාමීයාට පළමුව පිබිදීම හා සේවයට පැමිණීම, ස්වාමීයාට පසුව නින්දට යාම හා සේවා ස්ථානයෙන් නික්මීම, දුන් දේ පමණක් ගැනීම, වැඩකටයුතු සැලකිල්ලෙන් ඉටු කිරීම හා ස්වාමියා ගේ ගුණ කීමයි. මෙම යුතුකම්වල පළමු කරුණෙහි සිට අවසාන කරුණ දක්වා පිළිවෙළින් ගලායයි. මේ සෑම කරුණකින්ම සේවකයාට හිමි වූ වගකීම, කැපවීම, අවංක බව, ගුණවත්කම වැනි සත්පුරුෂ ගුණාංග ප්‍රකට වේ. එම ගුණාංග එක් එක් යුතුකම් ඉටු කිරීමෙන් මෙසේ ප්‍රකට වේ. (පහත වගුව බලන්න)

ආයතනයක හෝ කුමන සේවා ස්ථානයක වුවද සේවකයන්ගෙන් මෙම කරුණුවලට වඩා වෙනත් කිසිවක් පාලකයා බලාපොරොත්තු නොවේ. යහපාලනයකට අවශ්‍ය ගුණාංග සියල්ලක්ම මෙම කරුණු තුළ ඇතුළත් වේ. ඒ නිසා බුදු දහමෙන් ඉගැන්වෙන මෙම ගුණාංග සාර්ථක වූ යහපාලනයකට පදනම් වෙයි.

සාර්ථකත්වය රඳා පවතින ආයතනයකින් අලසකම් බැහැර විය යුතු අංගයකි. විය පාලක පාලිත උභය පාර්ශව තුළම නොතිබිය යුතු වර්ත ලක්‍ෂණයකි. අලසකමින් පුද්ගලයාත්, අලස පුද්ගලයා නිසා ආයතනයත් පිරිහෙයි.

අලස වර්තයක ලක්‍ෂණ මෙසේ දැක්වේ.⁷

1. දැන් ඉතා සීත යැයි සිතා කටයුතු පමා කරයි.
2. දැන් උෂ්ණ යැයි සිතා කටයුතු පමා කරයි
3. දැන් ඉතා සවස යැයි සිතා කටයුතු පමා කරයි
4. දැන් ඉතා උදේ යැයි සිතා කටයුතු පමා කරයි
5. දැන් බඩහිනි යැයි සිතා කටයුතු පමා කරයි
6. දැන් වෙනෙස යැයි සිතා කටයුතු පමා කරයි

මෙබඳු අලස සේවකයන් හා පාලකයන් සේවයෙහි යෙදී සිටින ආයතනයක් දිනෙන් දින අවපක්‍ෂයෙහි සඳූ මෙන් පිරිහෙයි. එසේම එබඳු ආයතනයක නව නිෂ්පාදනයක් සිදු නොවන අතරම එහි පවත්නා වූ පුද්ගල හා භෞතික සම්පත් පිරිහෙයි. ආයතනයක් පරිහානියට පමුණුවන කරුණු හයක් දැක්වේ.⁸

1. නිවසක නම් නිරූ උදාවන තෙක් නිදා ගැනීම හා සේවාස්ථානයක නම් පමාව ආයතනයට පැමිණීම,
2. පර අඹුවන් සෙවීම, සුරාවට හා සුදුවට ලොල් වීම නිසා යම් ආදායමක් ලබන ලබන අවස්ථාවක විනාශ වෙයි.⁹
3. ඔවුනොවුන්ට වෙර කිරීම හා වමඟින් පිරිස අතර ඇති සුභදත්ත විය බිඳ වැටීම,
4. උසුන් කරදරයට පමුණුවන කටයුතු කිරීම (උගුල් ඇටවීම),
5. නරක පිරිස් එක්රැස් වීම හා වම කල්ලිවලට සම්බන්ධ වීම,
6. තද මසුරු බව,

මෙම සෑම කරුණක්ම පුද්ගලයා පහතට හෙළයි. කායික මානසික විඩාව ඇති කරයි. ආදායම බිඳ වැටෙයි. තම වැටුප විනාශ වෙයි. ඔවුනොවුන් අතර සුභදත්තය, මිත්‍රශීලී බව, අනුන්ට උපකාර කිරීම වැනි සදාචාරවත් ආකල්ප බිඳ වැටී කපටිබව, හිංසනය, පළි ගැනීම, කුරේපක්‍රම වැනි පුද්ගලයා අභාදයට පමුණුවන සිතිවිලි ක්‍රියාත්මක වෙයි. වනිසා ධනාත්මක සිතිවිලි ඇති කිරීමට සුදුසු කරුණු කිහිපයක් ද වේ. උත්සාහය, සිතියෙන් කටයුතු කිරීම, පිරිසිදු කටයුතු ඇති බව, විමසා කටයුතු කරන බව, නික්මුණු බව, යහපත් දිවියක් ගෙවීම හා නොපමා බව¹⁰ වැනි ධනාත්මක චරිත ලක්‍ෂණ සේව්‍ය-සේවක ජීවිතවලට සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන් පුර පක්‍ෂයෙහි සඳූ මෙන් දිනෙන් දින දියුණු වෙයි.

බුදුන් වහන්සේ යහපත් සේවකයෙකුගේ ලක්‍ෂණ හයක් අපාසත්ත රජුව පැහැදිලි කර දෙයි.¹¹

1. හැමට පළමු නැඟී සිටියි
2. හැමට පසුව වාඩි වෙයි
3. කුමක් කරමිදැයි විමසයි
4. මනාප පරිදි නැසීරෙයි
5. ප්‍රිය තෙයුල් කියයි
6. මුත්‍රණ බලා නැසීරෙයි¹²

යුතුකම්		යුතුකම් ඉටුකිරීමෙන් හොඳින්ගෙන ගුණාංග
1	ස්වාමීයාට පළමුව පිබිදීම	නිසි පරිදි වගකීම් ඉටුකිරීම, රාජකාරි කටයුතු පැහැර නොහැරීම
2	ස්වාමීයා නින්දට ගිය පසු නිදා ගැනීම	නිසි පරිදි වගකීම් ඉටුකිරීම, රාජකාරි කටයුතු පැහැර නොහැරීම
3	ස්වාමීයා දුන් දේ පමණක් ගැනීම, සොරකම් නොකිරීම	අවංක බව හා අවිනිශ්චය
4	ස්වාමීයා පැවරූ වැඩකටයුතු අතපසු නොකර සැලකිල්ලෙන් ඉටු කිරීම	කාර්යශූරත්වය හා කැපවීම
5	ස්වාමීයාගේ ගුණ කීම	ගුණවත්කම, කළඟුණ සැලකීම හා සත්පුරුෂ භාවය

6 - අගුණවාදී නිරයං උපෙති. Dhammapada, ed. O.von Hinuber. K.R. Norman. PTS: London. 1994. P 25.

7 - දීඝනිකාය. සිගාලෝවාද සූත්‍රය. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා. කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය. 1976. 294 පිටුව.

8 - දීඝනිකාය. සිගාලෝවාද සූත්‍රය. 296.

9 - සුත්තනිපාතය, උරගවග්ග, පරානව සූත්‍රය. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා. කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය.

10 - ධම්මපදය.

11 - දීඝ නිකාය ෧. සාමිඤ්ඤවල සූත්‍රය. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා 07. රජයේ මුද්‍රණාලය: කොළඹ. 2006. 104 පිටුව.

12 - අවධි: සාමිනෝ තුවරිපනටිය: මුඛං උල්ලෝකයමානෝ විවරනිති මුඛල්ලෝකනෝ. එනම් ස්වාමියාගේ තුටුපහවූ වූ මුඛ දෙස බලමින් හැසිරීමයි. සුමංගලවිලාසිනි. හේවාචිනාරණ මුද්‍රණය. 1918. 118 පිටුව.

මෙහි ඇති විශේෂත්වය වන්නේ සේවකයාගේ යහපත් අයහපත් බව මනවත් හඳුනා ගත යුතු පාලකයා සමග සංවාදය පැවැත්වීමයි. මෙහි ඇති ලක්ෂණය පාලකයන් ගොඩනැගීම සම්බන්ධයෙන් ඉතාමත් වැදගත් වේ. මෙහි දැක්වෙන කරුණුවලට අනුව දාසයා යනු ඇතුළත උපන් (අන්තෝපාත), ධනය දී මිලට ගත් (ධනන්තිතක)¹³ හෝ යුද්ධයෙන් අල්ලා ගත් අයෙක් වන අතර කම්කරුවා යනු අනලස්ව හා කාර්යශූරව කටයුතුවල නියැලෙන්නා බව කියවේ.¹⁴ දාසයන් කාණ්ඩ හතරකට අයත් වේ. දාසියකගේ කුසින් උපන් දාසයා, මුදල් දී මිලට ගත් දාසයා, තෙමේම් දාසභාවයට පත්වූ දාසයා හා අකමැත්තෙන් හෝ දාස භාවයට පැමිණි දාසයා වශයෙන්ය.¹⁵

දාසයාට වඩා බුදු සමයෙහි සැමවිට අවධාරණය කරන්නේ සේවකයා හා ස්වාමියා පිළිබඳවය. සේවකයා යනු රජු සේවනය කරන ඇසුරු කරන හා රජුගෙන් වැටුප් ලබන්නාය.¹⁶ ඒ අනුව මෙහි දැක්වෙන සේවකයාගේ ලක්ෂණ අතර පළමුවැන්නෙන් කියවෙන්නේ අනලස් කාර්යශූර සේවකයා ස්වාමියා දුරදීම දුටුවිට පළමුව නැගී සිටීම. එය පාලකයා රැවටීමක් නොවේ. ස්වාමියාට ඇති ගෞරවය ප්‍රකට කිරීමකි. අනතුරුව පැමිණි ස්වාමියාට සුදුසු අයුත්තක් පිරිනමා පාද සේදීමාදී කටයුතු කර පසුව තමන් වාඩිවීම ගුණවත් සේවකයෙකුගේ ලක්ෂණයකි. අත් පා සේදීමක් නොදක්නට ලැබුණ ද තම ස්වාමියාට අයුත්තක් පිරිනමා ගරු සැලකිලි දැක්වීම යහපත් සේවකයාගේ ස්වභාවයකි. අනතුරුව ස්වාමියා පිටත්වීමට අයුතෙන් නැගී සිටින විට යහපත් සේවකයා ඔහුට පළමුව අයුතෙන් නැගී සිටී. එසේම සේවකයා තම ස්වාමියන් සමග වෙසෙන්නෙක් නම් අයුගම් සිට ස්වාමියා නින්දට පිවිසෙන තෙක් නිවසෙහි සිඳු කටයුතු සිදු කර පසුව නින්දට පිවිසෙයි. ඊළඟට සේවකයා ගේ වීමංසනශීලිභාවය හා කාර්යශූර භාවය ප්‍රකට කරන කරුණක් වන්නේ නිරතුරුව කළ යුතු කටයුතු මොනවාදැයි විමසීමයි. එනම් මම කුමක් කරමිද මම කුමක් කරමිදැයි කළයුතු කටයුතු නැවත නැවතත් අසමත් විචාරයට යොමු කරමින් හැසිරීමයි. අලස සේවකයෙක් නම් නිකරුණේ කල් ගෙවීමට ප්‍රිය කරයි. එහෙත් මෙහි එයට හාත්පසින් වෙනස් වූ තත්ත්වයක් දක්නට ලැබේ. මෙබඳු සේවකයා ස්වාමියාට මනාප වූවක්ම කරන්නේ ප්‍රියමනාප වූ අයෙක් වෙයි. ප්‍රිය වූ යහපත් වූ තෙපුල් කියන්නේ ද ස්වාමියා ගේ ගුණ කියන්නෙක්ද වෙයි. එහෙයින් එම සේවකයා ප්‍රිය තෙපුල් ඇත්තෙකි. එසේම ඔහු ස්වාමියාට තුටුපහවූ වූයේ ඔහුගේ මුව දෙස බලමින් හැසිරෙයි. මෙබඳු යහපත් ගුණාංග ඇති සේවකයෙක් බුදු දහමෙහි සැම විටම ඇගයීමට යොමු වී ඇත.

විශේෂයෙන් නැවියෙක් හා නැවක සේවකයන් සම්බන්ධයෙන් වූ යෙදුමක් මිලින්ද පඤ්ඤායෙහි¹⁷ දැක්වේ. එහි සඳහන් පරිදි නැවියා හා සේවකයා මෙසේ නිරතුරුව සිතිය යුතුය. එනම් මේ නැවෙහි මම නැවී සේවකයෙකු වශයෙන් සේවය කරමි. මේ නැවෙහි සේවය කිරීමෙන් මට වැටුප්ද හිමි වේ. ඒ නිසා මම මාගේ කටයුතු පමාවකින් තොරව කළ යුතුය. නොපමාව ම මේ නැව නියමිත ස්ථානයට රැගෙන යා යුතුය. මෙබඳු සුබවාදී ආකල්පයක් නැවියකු හා එහි සේවකයන් අතර පමණක් නොව ගුවන් නියමුවන් හා සේවකයන් ඇතුලු සියලුම වගකිවයුතු තනතුරු උසුලන සියල්ලෝම නිරතුරුව සිහිපත් කළ යුතු කරුණක් මෙහි දැක්වේ. රජයෙන් හෝ සිය ස්වාමියා ගෙන් ආහාර හා වැටුප් ලැබීම අයිතිවාසිකමක් වශයෙන් සිතනවා මිසත් තමන්ගේ යුතුකම් පිළිබඳ කිසිදු තැකීමක් නොකිරීම ආගතවල දැකිය හැකි තත්ත්වයකි. තමා වැටුප් ලබන්නෙක් බවත් එහෙයින් සේවාදාකයා ගේ හා ස්වාමියා ගේ බලාපොරොත්තු සඳහා වන පරිදි එම කටයුතු නොපමාව හා උද්‍යෝගයෙන් සිදු කිරීමේ වැදගත්කම බුදු දහමින් පෙන්වා දෙයි. පාලක පක්ෂයෙන් නිසි පිරිදි යුතුකම් ඉටුවන විටදී සේවකයන්ගෙන් ඉටුවිය යුතු සේවය නොඅඩුව සැපයීම ඉතාමත් වැදගත් කරුණක් බව මෙයින් තහවුරු වේ.

සේවකයා පාලකයා ඇසුරු කළ යුතු ආකාරය ලෝකනිති ග්‍රන්ථයෙහි මෙසේ දැක්වේ. එයින් වැරදි හැසිරීම් හයක් දුරු කළ යුතු බව කියවේ.

1. ඉතාමත් දුරින් ඇසුරු නොකළ යුත්තේය
2. ඉතාමත් සමීපව ඇසුරු නොකළ යුත්තේය
3. පාලකයාගේ වැරදි නොකිය යුත්තේය
4. සෘජු ප්‍රතිපත්ති ඇති අයෙක් විය යුතුය
5. වඩාත් පහත් හැසිරීම් ඇති අයෙක් නොවිය යුත්තේය
6. උසස් තනතුරු උසුලන්නන් ඇසුරු නොකළ යුතුය.¹⁸

මෙම දෝෂ දුරු කර යහපත් චර්යාවකින් යුක්තව සේවය කරන්නේ නම් ගින්නදරකින් ආරක්ෂා වූ අයෙකු මෙන් කාලය ගෙවන්නේය. එසේම සේවකයා එයින් තම ස්වාමියා පිටුපසින් (ඉතා සමීපව) හෝ ඇසුරු කළ යුතු අතර ගින්නදර ඇති නැවක කරන්නාක් මෙන් දුරින්ද ඇසුරු කළ යුතුය. එසේම කිසිදු විශ්වාසයකින් තොරව පරලොව ඇසුරු නොකළ යුත්තාක් මෙන් අවිශ්වාසයෙන් යුක්තව හෝ ස්වාමියා ඇසුරු නොකළ යුතුය.¹⁹ එහෙයින් ස්වාමියා සමීපවත්වද දුරින්ද විශ්වාසවත්තව හා

13 - අන්තෝපාතයනනිතිකර්මරානිකයාමංදාසකියොපගහානං අඤ්ඤානරෝ. දාසො නාම අන්තෝපාතො ධනන්තිනො කර්මරානිනො. සුමංගලවිලාසිනි, එම, 117 පිටුව.

14 - නම්මොගෙහි අනලසො කම්මකරණසිලොගෙව, සුමංගලවිලාසිනි, එම, 117 පිටුව.

නම්මොගෙහි නාම හට්ඨො අනනතො. Vinaya Piṭakāḥ, Vol. iv, Hermann Oldenberg (ed), London: PTS, 1964, 233p.

15 - Mahaniddesa, L. De La Vallée Poussin & E. J. Tomas (ed) London: PTS, 5p.

16 - Pācīyavajjanapali, [CSCD], Vipassana Research Institute, India, 1999.

17 - Milindapañha, V. Trenckner, (ed.) London: PTS, 1880.

18 - Lokanāṭṭigraṇtha' [CSCD], Vipassana Research Institute, India, 1999, 123 verse.

19 - Lokanāṭṭigraṇtha' [CSCD], Vipassana Research Institute, India, 1999, 124. vesre.

විමර්ශනශීලීව යන සියලු ආකාරයෙන්ම ඇසුරු කළ යුත්තෙකි. එසේම දුෂිත සිතක් ඇති බිරියක් හා සමග එක්ව විසුවත් දුෂිත සිතක් ඇති දාසයෙක් හා කටයුතු කළත් සර්පයන් සහිත ගෙදරක විසුවත් මාරයා මෙන් රජු කෙරෙහි විශ්වාස කළ නොහැකි බව ද කියවේ.²⁰

ආයතනයක සාර්ථක පරිපාලනකට යහපත්වූ ස්වාමී සේවක සම්බන්ධතාවක් හේතුවේ. එය වඩාත් සාර්ථක වීමට දියුණුවට හේතුවන කරුණු කිහිපයක් මුදු සමයෙහි ඇතුළත් වේ. යමෙක් නිරතුරුව නින්දට ප්‍රිය කරයි ද, කතා කරමින් බොහෝ කාලය ගෙවයි ද අවදියෙන් යුක්තව කාලය නොගෙවයි ද (අවශ්‍ය අවස්ථාවේදී නිතඬ පිළිවෙතක් ගෙවයි ද), කම්මැලි ද නිතරම කෝපයෙන් කාලය ගෙවයි ද එය ආයතනයෙහි පිරිහීමට හේතුවක් වන්නේය.²¹ මෙම කරුණු අතර දැක්වෙන නිතර නින්දට ඇලුම් කරන සේවකයාගෙන් හෝ ස්වාමියාගෙන් හෝ ආයතනික දියුණුවක් සිදු නොවේ. අකාර්යක්ෂම අයෙකු තුළ දැකිය හැකි නින්දට ඇලුම් කිරීම නිසා කළ යුතු වූ බොහෝ කටයුතු අතපසු වේ. කාලය ඉතාමත් වටිනා දෙයක් නිසා අතපසු වූ වැඩ කටයුතු නැවත ඉටු කිරීමට නැවත ඒ සඳහා කැපවීමට සිදු වීමත් වනිසා ඉදිරි කටයුතු තවදුරටත් පමා වීමත් සිදුවේ. පමා වූ දියුණුවකට බාධාවකි. නොපමා වූ කටයුතු කිරීම දියුණුවට මාවතයි. නිරතුරුව පමා වී කටයුතු කරන අය ජීවත් වූවත් මියගිය අය මෙකි. නොපමා වූ වැඩ කරන පිරිස ජීවිතය ජය ගන්නා අතරම වියතුන් ගේ පැයසුමට යොමු වේ.²² පමාවීමෙන් සිහි මුළාවට පත්වෙයි. මුළා වූ සිහිය ඇති බව සියලු කටයුතු අවුල් කරයි. එසේම කතා කරමින් ජීවිතය ගෙවීම පිරිසුණු පුද්ගලයන් ගේ ලක්ෂණයකි. අනුන් ගේ කටයුතු දෙස නොබලන්න, අනුන් කළ නොකළ දේ පිළිබඳ නොසොයන්න, සැමවිටම තමාගේ කටයුතු පිළිබඳ විමසිලිමත් වන්න, තමාගේ කළ නොකළ කටයුතු මොනවාදැයි සොයා බලා විකි නිරත විය යුතු බව මුදුන් වහන්සේ ගේ අවවාදයයි.²³ මෙම අවවාදය සිහියට නොහැරීම සේවකයන් හා පාලකයන් අතර මතවාද ගැටුම් ඇති වීමට බෙහෙවින් බලපායි. බොහෝ දෙනා අනුන්ගේ කටයුතු සොයා බැලීමට හා ඒවා උපහාසයට ලක්කිරීමට ප්‍රිය කරති. එහෙත් එය තමන්ම පිරිහීමට පමුණුවන කරුණක් වේ. අවදියෙන් යුක්තව කාලය නොගෙවයි ද නැත්නම් අවශ්‍ය අවස්ථාවේ දී නිතඬ පිළිවෙතක් ගෙවයි ද එය පාලකයන් හා පාලිතයන් අතර නොකිබිය යුතු ලක්ෂණයකි. වනිසා විමර්ශනශීලීව කටයුතු කිරීම දියුණුවට හේතු වේ. අනාගත අභියෝග

ජය ගැනීමටත් ආයතනික වශයෙන් උද්ගතවිය හැකි ආරවුල් සංසිදුවීමටත් අවදියෙන් යුක්තව කටයුතු කිරීම වලදායි තත්ත්වයක් වේ. කම්මැලි පාලකයන් ගේ හා සේවකයන් ගේ ස්වභාවය ඉහත සාකච්ඡා කළ අතර නිතරම කෝපයෙන් කාලය ගෙවීම පුද්ගල පරිහානියටත් ආයතනික පරිහානියටත් හේතු වන බව මුදු සමයෙහි දැක්වේ. කෝපය ඉස්මතු වන්නේ ඉවසීම නැති තැනයි. ඉවසීම නැති නිසා සේව්‍ය-සේවක දෙපිරිසේම කටයුතු අවුල් වේ. කිපුණු තැනැත්තා ඉදිරියේ කුප්‍යානුත්තා නො කියවේ. එයම නොදිනිය හැකි වූ අභියෝග දිනීමේ මගයි.²⁴ කිපුණානු ඉදිරියේ සිති ඇතිව (ඉවසීමෙන්) හැසිරීම, තමාට ද අනුන්ටද යහපත සලසයි.²⁵ ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් ඔහුට නරක සිතිවිලි යටපත් වී යහපත් සිතිවිලි නටගනියි. ඒවා වර්ධනය වීමෙන් මානසික වශයෙන් නිතරම ආකල්ප ඇති කායික වශයෙන් නිරෝගීමත් හා ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙක් බවට පත්වෙයි. මෙය සේව්‍ය සේවක පිරිස පිළිබඳ සුබවාදී ආකල්ප ඇති වීමට හේතුවේ. කෝපය නිසා සේව්‍ය සේවක පිරිස ගැටෙන අතර විමසිල්ල නැතිව හානි පමුණුවා ගනියි. කිපෙන්නවුන්ට නොකිපීමද ක්‍රෝධ නො කිරීමද අවිනිශ්චයය ද උසස් සේව්‍ය සේවකයන්ගේ ලක්ෂණයකි. විබැවින් මෙමග්‍රිය, ඉවසීම හා අවිනිශ්චය සාමකාමී සදාචාරාත්මක ආයතනයක, සමාජයක හා රටක පදනම වේ.

සේව්‍ය-සේවක පිරිස අතර පමණක් නොව සෑම අයෙකු තුළම යහපත් ආකල්පයක් ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය කරන කරුණු කිහිපයක් මුදු සමයෙහි දැක්වේ. දක්ෂ අයෙකු වීම, සෘජු පිළිවෙත් ඇති බව, යහපත් වචන කථා කිරීම, මොළොක් ගතිගුණ ඇති බව හා නිතඬමානි බව ඒ අතර වේ. මෙම කරුණු යහපාලනයක් ගොඩනැගීමට ඉවහල් වේ. එසේම යහපාලනයකට සියලු දෙනාම සමගියෙන් කටයුතු කිරීම හා පොදු හැඟීමෙන් යුක්තව හැසිරීම ඉතාමත් වැදගත් කරුණකි. ඒ නිසා සෑම සාමාජිකයෙක්ම අන්‍යයන් දෙස සතුටු සිතින් බැලීමත් අන්‍යයන් කෙරෙහි මෙමග්‍රිය හා කරුණාව පෙරදැරිව කල්පනා කිරීමත් ප්‍රයෝජනවත් කරුණක් බව පහත යෙදුමෙන් පැහැදිලි වේ.

1. සමගි සම්පන්න වීම
2. එක්ව සතුටු වීම
3. විවාද නොකිරීම
4. කිරි හා ජලය සේ එක්ව ක්‍රියා කිරීම
5. ඔවුනොවුන් ප්‍රිය ඇසින් බලමින් වාසය කිරීම²⁶

20 - Lokanāṭṭigraṇṭha' [CSCD]. Vipassana Research Institute. India. 1999. 126. verse.

21 - සුත්තනිපාතය, උරගවග්ග, පරානව සූත්‍රය. මුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා, කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය.

22 - අප්පමාදෝ අමනපදො. Dhammapada, ed. O.von Hinuber. K.R. Norman. PTS: London. 1994. p 3.

23 - න පරෙසං විලෝමානි - න පරෙසං කතාකතො, අත්තනොව අවෙක්ඛෙය්‍යං - කතානි අකතානි ච. - Dhammapada, do. p 6.

24 - තස්සේව තෙන භාවිතො යො කුද්ධං පටිකුප්ඤ්ඤි කුද්ධං අප්පටිකුප්ඤ්ඤානො සඬායමං ජෙති දුජ්ජයං. - සංයුත්ත නිකාය, මුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා, කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණාලය, 2006 (පුනර්) 394 පිටුව.

25 - උභින්නමායං වරති අත්තනො ච පරස්ස ච පරං සංකුචිතං කුප්පා යො සතො උපසමමති. - එම.

26 - V iv. PTS: London. p 351.

මෙබඳු යහපත් ආකල්පවලින් යුක්තව කටයුතු කිරීමෙන් යහපත් සමාජයක් ගොඩ නැගීමට හැකි වේ. මෙම ඉගැන්වීම් ආගමික පදනමකින් සිහිමට වඩා එහි පොදු බවක් ඇත. සර්වසාධාරණ වූ සමාජයකට මෙම ඉගැන්වීම් බෙහෙවින් උපකාරී වේ. සමස්ත සමාජය තුළම දක්නට ඇති සේව්‍ය සේවක, ස්වාමි සේවක හා පාලක පාලිත වශයෙන් හඳුන්වන සමාජයකට අදාළ කර ගත හැකි මාර්ගෝපදේශනයක් බුදු දහමෙන් ලබා දෙයි. එයින් සියලු හඳුවත් තුළ සතුට, සමාදානය, කරුණාව, මෛත්‍රිය වැනි සදාචාරාත්මක අංශයන් ද කායිකව පරිත්‍යාගය, උදව් උපකාර කිරීම, සහජීවනයෙන් යුක්තව කාලය ගෙවීමට සියලුම ප්‍රජාවට අවකාශය පිරිනමයි.

සංකේත නිරූපණය

CSCD - Caṇṇha Sangayana CD Rom. Vipassana Research Institute. India. 1999.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

1. දීඝ නිකාය 1962. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව. කොළඹ: ලංකාණ්ඩුවේ මුද්‍රණාලය.
2. දීඝ නිකාය 1976. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව. කොළඹ ලංකාණ්ඩුවේ මුද්‍රණාලය.
3. සංයුත්ත නිකාය - ඩග් බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව. කොළඹ: ලංකාණ්ඩුවේ මුද්‍රණාලය.
4. මිලින්දපාඨගො. 1962. සංස්. ආනන්ද මෛත්‍රිය නිමි, බලංගොඩ. කොළඹ: අනුල මුද්‍රණාලය.
5. Aṅguttara-nikāya I. London: Pali Text Society. 1948.
6. Aṅguttara-nikāya III. (ed) Rev. Richard Morris. London: Pali Text Society. 1961.
7. Aṅguttara-nikāya IV. (ed) Prof. E. Hardy. London: Pali Text Society. 1948.
8. Dāgha-nikāya I. ed. T.W. Rhys Davids and J. Estlin Carpenter. London: Pali Text Society. 1949.
9. Majjhima-nikāya I. (ed) V. Trenckner. London: Pali Text Society. 1948.
10. Majjhima-nikāya II. (ed) Robert Chalmers. London: Pali Text Society. 1951.
11. Majjhima-nikāya III. (ed) Robert Chalmers. London: Pali Text Society. 1951.
12. Suttanipāṭa. (ed) Dines Andersen & Helmer Smith. London: Pali Text Society. 1965.
13. Suttanipāṭa. (Trans) H. Saddhatissa. London: Curzon. 1985.
14. Caṇṇha Sangayana CD Rom. Vipassana Research Institute. Dharmagiri. Igatpuri. India. 1999.
15. Saṃyutta-nikāya. (ed) M Leon Feer. London: Pali Text Society. 1960.
16. The Connected discourse of the Buddhism. Saṃyutta-nikāya. (Tr) Bhikkhu Bodhi. Boston: Wisdom Publication. 2000.

Hate Incidents and Religious Rights in the Post-war Sri Lanka

Mohammed Ajiwadeen

He graduated from the University of Peradeniya and obtained B.A. (Hons) and M.Phil in Geography. He served at the University of Peradeniya as an Assistant Lecturer in Geography. At present he works as a Senior Research Officer at the Parliament of Sri Lanka.

His research interests are Electoral Politics, Minority Rights, Demography and Political Geography.

*ajiwadeen_m@parliament.lk
ajiwa2001@yahoo.com*

Abstract

In the post war Sri Lanka, the common aspirations of the people, comprising all ethnic and religious groups for peace, reconciliation, co-existence and inclusive development had not been materialized, at a standard level. Instead of the expectations, the hate incidents based on religion and ethnicity are being fueled and fired up. The study analyses the substance, trend and impact of hate incidents in the post war Sri Lanka, while scrutinizing the role of Parliament of Sri Lanka in preventing hate incidents and promoting the religious rights of the minorities, comparatively with the advanced democratic nations.

The study reveals that hate speech is not free speech, in any democracy the freedom of expression is highly protected while laws have been enacted to prevent hate speech and hate incidents to restore peace and democracy, while preventing all form of violence against the numerical minorities. The people's trust on Parliament depends on its impartial inclusive democratic representation at any circumstances.

In Sri Lanka, the Legislative process has to be empowered with accepted democratic values in conformity with the adopted principles of the Treaties of the United Nations.

1. Background

United Nations experts called on Sri Lanka to adopt urgent measures to stop the promotion of racial and faith-based hatred, and violence against the minority communities, after the hard-line Bodu Bala Sena (BBS) staged a large anti-Muslim rally in Aluthgama on 15th June 2014 which resulted in attacks against the Muslims (The Hindu 03.07.2014). In this extremist mob attack, three Muslims and a Tamil person died and about 80 sustained injuries, properties valued over billions of rupees destroyed, and thousands displaced and severely traumatized in Aluthgama, Dharga Town, Welipanna, Beruwela, Bentota and Thunduwuwa (FEED 2014; BBC 16.06.2014).

The flames of the attack spread all over the island and several business establishments belonging to Muslims came under attack. A retail outlet of 'No-Limit', a leading clothing chain belong to a Muslim at Panadura was burnt to ashes with the loss estimated around Rs. 400 millions on 20th June 2014 (E-Lanka-e-media 21.06.2014). Also, the fear psychosis amongst the Muslims remained for over one week and they lost trust on government authorities, police and the armed forces because they failed to prevent the violence and protect the Muslims since the threat posed by the BBS had been informed to the top officials, in advance¹.

In the postwar Sri Lanka, the expectation was that peace, reconciliation and co-existence would

be upheld by promoting ethnic and religious harmony. Sri Lanka has been recognized as a multi-ethnic, multi-religious society with four major religions: Buddhism-70.2%, Hinduism-12.6%, Islam - 9.7%, and Roman Catholicism - 7.4% (DC&S, 2012).

Although the armed conflict ended five years ago, the expectations of the people comprising Sinhalese, Sri Lankan Tamils, Indian Tamils, Moors, Malay and others had not been fulfilled. Instead of the peace, reconciliation and co-existence, the hate incidents based on religion and ethnicity are being fueled and fired up with political agenda. It is visible that present phenomenon is very much similar to the atmosphere which prevailed prior to the violent ethnic riots which erupted between Sinhalese and Muslims in 1915 and Sinhalese and Tamils in 1983 (Samaratunga, S. & S. Hattotuwa, 2014).

2. Objectives and Methodology

The study analyses the substance, trend and impact of hate incidents and the legislative background of developed democracies in preventing hate incidents while scrutinizing the role of Parliament of Sri Lanka which has been engaged to establish a mechanism to develop the concept 'one nation' in the post-war Sri Lanka, in order to find a democratic mechanism to prevent hate incidents and protect the religious rights of the minority Muslims of Sri Lanka. The study widely used secondary data, mainly obtained from media reporting,

1- The Ministers and Members of Parliament representing Kalutara district and the Muslim community informed their observations to the government and relevant authorities, from 12th June 2014. In addition to that the members of civil and religious organizations met the Western Province Senior DIG Mr. Anura Senanayake, explained the seriousness on 14.05.2014 and he assured maximum security in the area.

Parliamentary proceedings and other authorized reports, for descriptive analysis.

3. UNHRC Resolution

Three months before the attack in Aluthgama, a resolution on 'Promoting reconciliation, accountability and human rights in Sri Lanka' was passed in the 25th session of the UNHRC (A/HRC/25/L.1/Rev.1). It mentioned the significant surge in attacks against members of religious minority groups in Sri Lanka, including Hindus, Muslims and Christians, and urged the Government of Sri Lanka to investigate all alleged attacks, by individuals and groups, on journalists, human rights defenders, members of religious minority groups and other members of civil society, as well as on temples, mosques and churches, and also urged the Government to hold perpetrators of such attacks to account and to take steps to prevent such attacks in the future (UNHRC, 2014).

3. Hate Incidents

The hate incidents, via social media were initiated since mid 2009, where many anti-Muslim blogs in Sinhala were made available and circulated via e-mails and social media. According to the records of the Department of Police (2013), an average of 55,000 crimes are reported in Sri Lanka annually. However, only the crimes or offences or any other human errors committed by the individual members of the Muslim community are continuously being highlighted with ethnic or religious identity in the national Sinhala media and via anti-Muslim Social media. The motive is to create an anti religious campaign against the Muslims in Sri

Lanka (Mohideen, M.I.M., 2014).

The survey on 'hate incidents against the minority Muslims reported in the national daily news papers in Sinhala', which was conducted by using the Code of Professional Practice of the Editors' Guild of Sri Lanka which was published by the Press Complaint Commission of Sri Lanka (2014), from March 2012 to March 2013 has revealed that majority of the Sinhala national print media use discriminative approach, while denying multi-ethnicity and multi-religious values. Surprisingly, the government-owned national Sinhala daily newspaper named 'Dinamina' has also reported 27 hate incidents against the national social and democratic values.

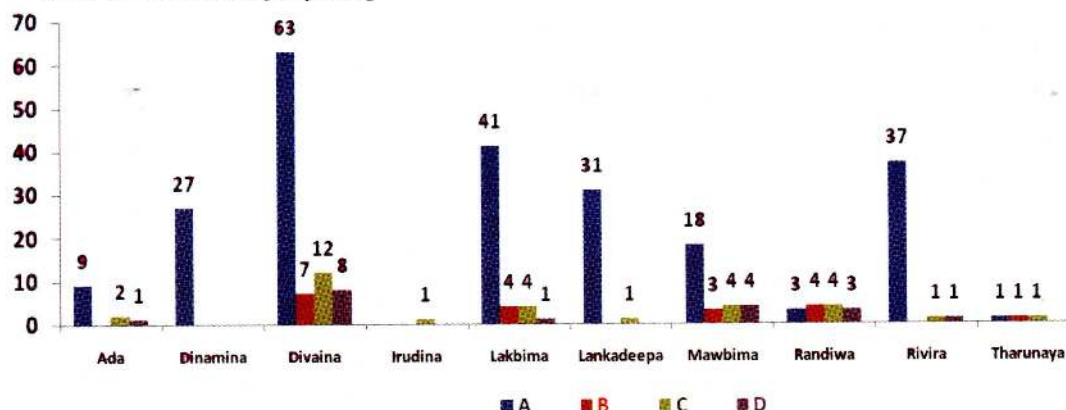
Most of the news identified as 'hate incidents' are false, inaccurate, fabricated or baseless reporting. It was observed evidently that when an incident happened relating to an individual of different ethnic or religious group, the news highlights the ethnicity or religion more prominently than the subject. In parallel to that when a clash breaks out between the individuals of different ethnic or religious groups, whatever the matter, it is also taken as a clash between the factions of two communities.

Notably, some editorials believed to be the opinion maker of the society, use harsh and insensitive language to attack the religious beliefs, practices and the social patterns of a different ethnic or religious group, while justifying the hate incidents highlighted by the majority against the minorities. The figure 3.1 shows, how the selected Sinhala national media had violated the

**Figure 3.1: Hate Incidents Reported in Daily National Sinhala Newspapers
(March 2012 – March 2013)**

A - Denial of Multi Ethnicity, Discriminative Approach
B - Promoting Communal or Religious Discord or Violence
C - False, Inaccurate, Fabricated or Baseless Reporting
D - Insensitive Nature of Reporting

media ethics and national multi-cultural norms by reporting hate incidents.

With the development of social media, all the hate incidents reported were circulated to wider circle, especially among the youths. On 7th September 2011, Hon. Chandrasiri Gajadeera, the Minister of Rehabilitation and Prison Reforms stated in Parliament that "... there are 18 web pages (8 in Sinhala and 10 in English) being operated against the Muslims and Islam. Someone wanted to create new type of conflict. Who is behind this? The arms dealers, they want terrorism again in Sri Lanka..." (Hansard, Vol. 202:No.02, C.227).

On 6th February 2013, Hon. Ranil Wickremasinghe, Leader of the Opposition raised an issue in Parliament, on the tendency towards communal incidents in the country and said 10 attacks on mosques and 10 protests against Muslims had been reported. He exposed that the

Kuliyapitiya anti Muslim parade which carried a photographs of a pig with the word, "Allah" written across it in Arabic, was led by a monk who contested for a Provincial council election in the UPFA² ticket" (Hansard Vol. 215; No.01; C.50).

The seriousness of the issue was brought to the notice of top officials and the Parliament by the people's representatives, community leaders, civil society organizations and the media, appealing to stop the hate speeches, hate incidents and the web pages but fell on deaf ears. However several web pages for other reasons were banned (Hansard Vol.226; No.04; C.612-14).

4. Violence against Religious Rights

The tolerance towards hate speech and the refusal to listen to the appeals of the minority communities opened the way for free operation of the

2 - The ruling coalition party 'United People's Freedom Alliance' (UPFA).

extremist anti-national elements in Sri Lanka. The BBS³, which has been classified as a terrorist organization by the Terrorism Research and Analysis Consortium (TRAC) of USA, stating "...radical Sinhalese Buddhist nationalist organization, that has organized campaigns against the country's minority Muslim and Christian communities, which the BBS deems as a threat to the Sinhalese Buddhist identity" is the key agent of hate incidents reported in the post-war Sri Lanka (Ceylon Today-16.04.2014).

Pluralism is an approach to bring people of all faiths into a common platform, in a multi-religious and multi-cultural nation. The Oxford dictionary (2014) defines pluralism as 'a form of society in which the members of minority groups maintain their independent cultural traditions'. The religious thoughts and practices may vary from each other, where the majority and the minority should understand the mutual zones in promoting co-existence and patience, instead of hate speeches and religious violence. If any misconceptions or allegations exist they should be clarified and corrected, in an appropriate manner, where justifiable intervention of the government would be valued.

Unfortunately, the failure to address the key issues pertaining to peace, co-existence, and pluralism, within the legislative frame has signaled to widen the gap between the communities and caused for several attacks on religious places, religious practices, and the much respected cultural norms. In the

post-war Sri Lanka, attacks on Muslim religious places were commenced with the demolition of a 400 year old shrine of Sheikh Sikkandar Waliullah at Anuradhapura on 15th September 2011, in the presence of police officials in broad-daylight and then gradually spread to the other parts the country (Havilland, C., 2011). Since then numbers of Islamic, Hindu and Christian religious places have come under attack and forced to close down, even though they had been duly registered (Mohideen, M.I.M, 2014).

Not only the religious places, but also the religious practices, the historical sites, archeological records, business establishments, Muslim attires, food security, social patterns, cultural norms and all other practices belonging to the Muslim community were criticized, targeted and attacked, while the chapter III of the Constitution of Sri Lanka ensured the Fundamental Rights and the Religious Freedom of every person. The Justice Minister Hon. Rauff Hakeem stated that over 300 hate incidents against Muslims have been reported in Sri Lanka and questioned the assurance of the government over the rights of minorities (Ceylon Today, 22.06.2014). In other words, the minority communities in the country are increasingly feeling insecure. Moreover, they are forced to live in constant fear.

5. Laws against Hate Incidents

The inherent dignity and equality of every individual is the foundational axiom of international human rights.

³ - BBS affiliation with '969' the extremist organization of Myanmar, headed by Rev. Ashin Wirathu named as 'Face of Buddhist Terror' in Time Magazine (July 2013) was confirmed at BBS Convention held on 28th September 2014 (Daily Mirror 19.06.2014 : Al-Jazeera 2013).

The Article 20(2) of the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) requires states to prohibit hate speech, "...any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence shall be prohibited by law" (UNO).

In Germany, which suffered under Nazism, inciting 'popular hatred' is a punishable act under the Criminal Code. In France, criminal and press law prohibits inciting discrimination, hatred, or violence against a person or a group of persons on account of place of origin, ethnicity or lack thereof, nationality, race, specific religion, sex, sexual orientation, or disability. Many advanced liberal democratic nations have incorporated laws against hate speech and incidents.

5.1 India

India, the biggest and the model multi religious and the multi ethnic nation of the world has banned the hate speech, under several sections of the Penal Code. Macaulay, in his commentary upon the Indian Penal Code, explicitly endorsed this interpretation of 'hate speech' under Indian law, observing that the principle underlying Chapter XV (prohibiting 'offences relating to religion and caste') is that 'every man should be suffered to profess his own religion, and... no man should be suffered to insult the religion of another' (Macaulay, T, 2002).

Section 153A of the Indian Penal Code pointed out the promotion of 'enmity between different groups on grounds of religion, race, place of birth, residence, language etc,' or 'doing acts prejudicial to maintenance of harmony'

as crime. The section prohibits, inter alia:

"(a) the promotion of 'disharmony or feelings of enmity, hatred or ill-will' between different communities through 'words, either spoken or written, or by signs or by visible representations or otherwise'.

1(b) acts which are 'prejudicial to the maintenance of harmony' between communities, or which 'distur[b] or [are] likely to disturb the public tranquility."

5.2 Canada

Advocating genocide or inciting hatred against any 'identifiable group' is an indictable offence under the Criminal Code of Canada. The section 319(1) states, everyone who, by communicating statements in any public place, incites hatred against any identifiable group where such incitement is likely to lead to a breach of the peace is guilty of (a) an indictable offence and is liable to imprisonment for a term not exceeding two years; or (b) an offence punishable on summary conviction.

The section 430(4.1) of the Criminal Code of Canada criminalizes mischief in relation to property that is a building, structure, or part thereof that is primarily used for religious worship, including a church, mosque, synagogue or temple, or an object associated with religious worship located in or on the grounds of such a building or structure, or a cemetery, if the commission of the mischief is motivated by bias, prejudice or hate based on religion, race, colour or nationality or ethnic origin.

The Supreme Court of Canada has condemned hate speech as not merely offensive, but as a serious attack on psychological and emotional health in the case of James Keegstra. James was a Canadian high school teacher, who repeatedly declared to his students that Jewish people were: 'Treacherous'; 'subversive'; 'sadistic'; 'money loving'; 'public hungry'; 'child killers'; and that they had 'created the Holocaust to gain sympathy'. The teacher intended to incite his pupils into anti-Semitic violence, was prosecuted under section 319 of the Canadian Criminal Code, which prohibits 'the public willful expression of ideas intended to promote hatred against an identifiable group' (Rosenfeld, M., 2002).

5.3 The USA

The first amendment to the Constitution of the USA ensures freedom of speech stating "Congress shall make no law ... abridging the freedom of speech, or of the press, or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances." The USA finally ratified the ICCPR on 8th June 1992, after a long delay. However, the USA declared that Article 20 of the ICCPR does not authorize or require legislation or other action by the United States that would restrict the right of free speech and association protected by the Constitution and laws of the United States.

The expanded federal hate crimes law, named as 'Matthew Shepard Law' passed in 1998, highlighted the priority of halting hate speech and hate incidents and pointed out the differences of hate speech and the free speech.

6. Role of Parliament in stopping hate speech and hate incidents

Hate speech manipulates the public to commit crimes against the people of other ethnic, religious or social group. Sri Lanka itself was a victim of hate speech on several occasions, since 1915. Almost a century past, no formal mechanism has been set in place to stop hate speech and hate incidents.

Sri Lanka acceded to the ICCPR in 1980 and acceded to the First Optional Protocol in 1997. Sri Lanka attempted to enact a law on ICCPR, under the Act no. 56 of 2007. However, the full implementation of the ICCPR and other UN Treaties has not materialized yet. The Act named 'ICCPR' had been highly criticized by saying "the title is a complete misnomer that misleadingly gives the impression that its purpose is to enact the ICCPR into domestic law. The ICCPR Act contains only four main substantive rights-conferring provisions in sections 2, 4, 5 and 6: viz., these provisions are formulated in terms substantially and significantly different from the corresponding provisions of the ICCPR" (Edirisinha, R. & A. Welikala, 2008).

In fact, a number of ICCPR rights which are not recognised by the Sri Lankan Constitution or Laws, especially the rights of minorities, including in respect of religion, language and culture and stopping of hate speech and hate incidents which are included by the Article 20 of the ICCPR have not been included in the Sri Lankan Act. The moderate and peace loving people of the country seriously feel the gap in legislation, to prevent hate speech and hate incidents in Sri Lanka.

Humans by nature fascinated with an overdose of religious and racial hatred towards any identifiable group, humans, especially the most vulnerable and emotionally charged sections, tend to lose rational capabilities. Therefore, the Parliament as the Supreme Legislative Institution has to focus on the trend of hate speech and hate incidents in the post-war Sri Lanka by appointing a Special Committee or through its other formal sittings.

The Parliament was able to learn the real impact of hate speech in the session, when the House met soon after the Aluthgama incident in the 3rd week of June 2014, where several Members of Parliament, irrespective of parties and religions raised their voices against racism, hate speech and hate incidents. Hon. Palitha Thevarapperuma, the opposition United National Party MP for Kalutara District, an eyewitness and a victim who was assaulted by the rioters in Mathugama area when he was attempting to protect the Muslims of his constituency from rioters, raised a privilege issue in the Parliament and stated "If I were not there the thugs of Galabodaatthe Gnnanasara Thero would have killed all 16 persons (Muslim people). They were assaulted by the thugs in the presence of over 500 police personnel...the police allowed the crazy monk of Bodu Bala Sena to hold a rally where he said that only the God would protect the business establishments belonging to Marakkala⁴ ..." (Hansard Vol.226: No.07:Clm. 985-987).

It was noted that the ruling party with a two thirds majority was not prepared either to reveal the truth or take immediate action to stop violence. Moulavi Ashkar Ali's complaint referred to the Attorney-General by the Bar Association of Sri Lanka mentioned that no monk was assaulted in the incident occurred between two drivers at the Pathirajagoda Road in Alutgama on 12th June 2014. But the complainant, Moulavi Ashkar Ali⁵ was kicked on his neck by a monk at the Police Station, in the presence of senior police officers, several politicians and hundreds of on-looker (The Island - 23.07.2014).

On the contrary, disregarding the statements of the people's representatives of the same constituency and hundreds of the complaints made by the victimized local populace, and the eyewitnesses, the religious leaders of the affected region, the ruling party in Parliament repeatedly alleged that 'the Aluthgama incident was erupted due to assault on a Buddhist monk' by endorsing the false propaganda and hate speech which were spread out by the extremist Buddhist movements, interrelated with main political wings, inciting violence against the minority Muslims, since mid 2009. The question over government accountability in treating its own religious minority groups in a fair manner, especially in critical circumstances had been of concern, once again.

Long before the Aluthgama incident in mid 2013, Hon. Vasudeva

⁴ - Defamatory word being used to call Sri Lankan Muslim by the extremists.

⁵ - Moulavi Mohamed Ameen Mohamed Ashkar Ali and two of his brothers were falsely implicated and remanded from June 12, 2014 on the allegation that they had assaulted a Buddhist monk, close to the Pathirajagoda temple in Alutgama (the Island 23.06.2014).

Nanayakkara, the Minister of National Languages and Social Integration submitted a Cabinet Paper to include the provisions contained in the PTA against hate speech in the Penal Code, to 'prosecute individuals who use inflammatory language in order to incite ethnic or religious hatred (Sunday Observer 29.06.2014). However, the proposed Cabinet Paper does not envisage proscription of any organization; it only seeks to make hate speech an offence under the Penal Code of the country. It is still pending for the approval of the Cabinet, for more than one year. But it can be amended and prioritized by the Members of Parliament who work for peace, reconciliation and co-existence in the united Sri Lanka.

7. Conclusion

In societies where individuals compete for limited resources and business opportunities, hate speech, has historically been used as a sinister ploy in the pursuit of vested interests. Sri Lanka itself had been a victim of hate speech on many occasions.

Hate speech is not free speech. The free speech and freedom of expression would never be proscribed by laws enacted against hate speech.

In the advanced democratic nations, the freedom of expression is highly protected while laws have been enacted to prevent the hate speech and hate incidents. The government, to ensure security and freedom of all, should demonstrate, in no uncertain terms, that it rejects hate speech directed against any community or religion, disregarding ballots and preferences. Unless, racial or religious harmony is restored no nation can achieve true democracy. In order to establish good governance, all forms of violence against minorities must be totally eliminated.

Democracy works best when those relationships are trusting relationships. That is, relationship in which the people trust the Parliament to be acting in their best interests. If the Parliament works as an agent endorsing all the reports of government agents and the police, beyond the truth and reality, it would damage the people's trust on Parliament. Therefore, beyond the rubber stamp status, the Parliament should seriously look into the matter of halting hate speech and hate incident by enacting new laws based on the ICCPR and other International Treaties which had been acceded by Sri Lanka.

References:

- Al-Jazeera, 2013, 'Time cover featuring Burmese monk Wirathu comes under fire' Available at: <<http://stream.aljazeera.com/story/201306242119-0022853>> [Accessed on 30.09.2014].
- Arul, A. 'Anti Muslim violence in Sri Lanka: Need to curb hard-line Buddhists – Analysis' *Eurasia Review* [Online] 25.06.2014 . Available at: <<http://www.eurasiareview.com/category/analysis/religion/srilanka>> [Accessed on 23.07.2014].
- BBC News, 16.06.2014, 'Sri Lanka Muslims killed in Aluthgama clashes with Buddhists' Available at: <<http://www.bbc.com/news/world-asia-27864716>> [Accessed on 28th June 2014].
- Ceylon Today, 2014, 'Sri Lanka becoming a banana republic' 22.06.2014, P 6.
- CNN, 07.07.2014, 'Dalai Lama to Myanmar, Sri Lanka Buddhists: Stop violence against Muslims' Available at: <<http://edition.cnn.com/2014/07/07/world/asia/dalai-lama-muslim-violence/>> [Accessed on 15th July 2014].
- Colombo Telegraph, 21 June 2014, 'STF Were Given Orders to "Protect Procession" On Sunday' Available at: <<https://www.colombotelegraph.com/index.php/category/colombotelegraph/>>
- Colombo Telegraph, 27th September 2014, 'Despite Concerns Raised by Lankan Muslims, the "Butcher of Burma" In Sri Lanka' [Online] Available at: <<https://www.colombotelegraph.com/index.php/despite-concerns-raised-by-lankan-muslims-the-butcher-of-burma-in-sri-lanka/>> [Accessed on 27.09.2014].
- Daily Mirror, 'Video: Ashin Wirathu Thera of Myanmar to work with BBS' [Online] Available at: <<http://www.dailymirror.lk/news/53056-ashin-wirathu-thera-of-myanmar-to-work-with-bbs.html>> [Sunday, 28 September 2014 23:45].
- Department of Census and Statistics, 2012, 'Census of Population and Housing 2012', Colombo.
- Department of Police, 2013, the Crime Rate of Sri Lanka – 2011-2013. Department of Police, Sri Lanka.
- Edirisingha R. & A. Welikala (15.02.2008) 'GSP plus' privileges: the need for Constitutional Amendment. Available at: <<http://groundviews.org/2008/02/15/'gsp-plus'-privileges-the-need-for-constitutional-amendment/>> [Accessed on 18.07.2014].
- E-Lanka-e-media 21.06.2014, 'Nolimit building destroyed by fire', Available at: <<http://e.lankaemedia.com/2014/06/nolimit-building-destroyed-by-fire-rs.html>> [Accessed on 10.09.2014].
- Fariz, H., 14th July 2014, "STF and Police Provided Protection to Mobs and not to Innocent People Whose Houses were torched", <http://dbsjeyaraj.com/dbsj/archives/31982>
- Fernando, M., 2014, 'Tolerance and self discipline goes hand in hand: A country is beautiful when there are different religions and cultures' *Sunday Observer*, 29.06.2014.
- Foundation of Economic and Education Development (FEED), June 2014, 'Aftermath of Aluthgama: Fact Finding Report of the Anti-Muslim programme', Sri Lanka.
- Government of Canada, News release 16.06.2014 'Canada Condemns Violence against Muslims in Sri Lanka' Available at: <<http://www.international.gc.ca/media/orf-blr/news-communiqués/2014/06/16a.aspx>> [Accessed on 12.08.2014].
- Haviland , C., 'Sri Lanka Buddhist Monk destroy Muslim shrine', BBC News [Online] Available at: <<http://www.bbc.com/news/world-south-asia-14926002>>
- Hume, T., (2014), "Fascists' in saffron robes? The rise of Sri Lanka's Buddhist ultra-nationalists," Available at <http://edition.cnn.com/2014/07/17/world/asia/sri-lanka-bodu-bala-sena-profile/index.html?hpt=hp_c5> [Accessed on 18.08.2014].
- Jayatilaka, D., 'Is the BBS the Boss? the BBS bid for power and how to beat it' the Daily FT , 18th June, 2014.

Jayatileka, D., 'Whitewashing Saffron Fascism' Colombo Telegraph [Online] 02.07.2014. Available at: <<https://www.colombotelegraph.com/index.php/saffron-fascism-the-perception-of-patronage/>> [Accessed on 05.08.2014].

Macaulay, T., 2002, Indian Penal Code, India.

Mohideen, M.I.M., 15 July 2014, A Handbook to Resolve Anti-Muslim Activities by the Sinhala Buddhist Supporters of Bodu Bala Sena and Jathika Hela Urumaya in Sri Lanka. Al-Ceylan Muslim Documentation Centre: Colombo.

Mohideen, M.I.M., 25 July 2014, The Roadmap to resolve Anti-Muslim Activities by the Sinhala Buddhist Supporters of Bodu Bala Sena in Sri Lanka. Al-Ceylan Muslim Documentation Centre: Colombo.

Oxford Dictionaries, 2014; 'Pluralism' [Online] Available at: <<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/pluralism>> [Accessed on 10.07.2014].

Parliament of Sri Lanka, 2014, [Hansards: Vol: 202, No.02, C.227; Vol: 215, No.01, C.50; Vol: 226, No.04, C.612-14; Vol: 226, No.07, C.985-987] Sri Lanka.

Rosenfeld, M 2002, 'Hate Speech in Constitutional Jurisprudence: A Comparative Analysis', 24 Cardozo Law Review, No. 1523.

Press Complaint Commission of Sri Lanka, 2014. 'The Editors' Guild of Sri Lanka: Code of Professional Practice', Available at: <<http://www.pccsl.lk/sites/default/files/Code-English.pdf>> [Accessed on 12.07.2014].

Samaratunga, S. & S. Hattotuwa, 2014, Liking Violence a Study of Hate Speech on Facebook in Sri Lanka, Sri Lanka: CPA.

SLT Video Media 2014, 'Gnanasera Thero at the Aluthgama Meeting 15 06 2014' (Online video). Available at: <www.youtube.com/watch?v=RiHEYxOyrifc> [Accessed on: 07 July 2014].

South Asian for Human Rights (2010), Religion: a tool for discrimination in South Asia? Sri Lanka: SAHR.

The Island, 2014 "NSC calls for impartial inquiry into alleged assault on monk at Alutgama", 23rd July 2014, P-01.

The Hindu 03.07.2014, 'U.N. urges Colombo to stop promotion of 'faith-based hatred' Available at: <<http://www.thehindu.com/news/international/south-asia/un-urges-colombo-to-stop-promotion-of-faithbased-hatred/article6170959.ece>> [Access on: 2nd September, 2014].

United Nations, UN-Treaties Available at: <https://treaties.un.org/pages/viewdetails.aspx?chapter=4&src=treaty&mtdsg_no=iv-4&lang=en> [Accessed on 10.09.2014].

UNHRC, 'Sri Lanka: Pillay alarmed by intercommunal violence, calls for end to hate speech' [Press Release] 16.06.2014. <<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=14715>> [Accessed on 10.08.2014].

UNHRC, International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR). Available at: <<http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>> [Accessed on 3rd September 2014].

In the Absence of Their Fathers: The Impact of Father's Migration in Sri Lanka on Children Left Behind

Dr. Mallika Pinnawala

She is currently the Senior Lecturer, Department of Sociology, University of Peradeniya. She has graduated from the University of Peradeniya and has obtained MA Degree (By Research) from the University of Peradeniya

She obtained her Ph.D. from the International Institute of Social Sciences, University of Erasmus, The Netherlands.

Her research interests are Migration, Gender, Waste Management and Social Psychology.

mallikap@pdn.ac.lk

Introduction:

Migration can be explained as individuals' strategy to solve unemployment, underemployment and poverty. But it removes a member or members from both physical and social space of the household and this temporary separation of member affects the whole family, especially children. But many people migrate in order to provide a better future for their children. However, despite the economic benefits that migration provides, the psychological costs to children are larger and could violate child rights, development survival and education (Save the Children 2006). However, the impact of mother's migration on children may be different from that of father's migration (Battistella and Conaco 1998). The children of migrant mothers experience more emotional problems, high rate of dropouts from school, exposure to abuse, acquiring adverse personality traits (stubbornness) and harmful social behavior such as joining gangs (Antman 2012, Athauda 2000, Hettige 1999). According to studies, father's migration on the other hand, affects children in many positive ways. It reduces the need for the family to depend on child labour hence provides better educational opportunities for children. Further, improvement in the family income in general results in the overall wellbeing of the children (Park et.al 2010). Asis (2004) also is of similar view that says in the absence of men, families do well since women adjust to situation taking the responsibility of household chores including caring of children. Disagreeing with this view Booth (1995) stresses the importance of father's role as a disciplinarian and figurehead when interpreting the detrimental effect of paternal labour migration on the school children in Swaziland.

This paper discusses the situation of Sri Lankan children whose fathers are in the Middle East working as contract workers. The study shows that there are both negative and positive impacts of fathers' migration on children left behind in terms of economic, social, psychological and academic performance in the study area. It was also shown that migration of fathers causes less emotional problems for children. However, depending on the context and gender, the impacts of father migration on children left behind may differ.

Migration of Men in Sri Lanka : An Overview

Overseas migration of labour is not a new phenomenon in Sri Lanka. Even as early as the 19th century there has been an outflow of workers, though on a very small scale, that involved mainly Tamil males migrating to Malaysia (De Fontgalland 1986). The early post-independence period saw an outward movement of Sri Lankans and it was also centred on the male head with the women (also children) taking part only as partners in the process. In the late 1960s out-migration from Sri Lanka took a different turn, drawing mainly professionals (brain drain) that consisted mainly of men migrating either as individuals or with families for permanent settlement in the West. After 1977, with the open economy, the migration of contract workers began to be popular. Contract worker migration began as an outflow of male workers responding to new employment opportunities in construction and infrastructure development in the Middle East, mainly as a result of the oil price increase in 1973. Women began to migrate later and dominated the flow of contract workers. Very recently, male workers exceeded female workforce and it was 51.67 in 2011. However, today the number of Sri Lankan employees working abroad is approximately 1.9 million and over 93% of them are in Middle Eastern countries. (SLBFE 2011).

Irrespective of the manpower level, the majority of male migrants are in the 25-40 years age group ((SLBFE 2011) which means majority of Sri Lankan male workers are in mid marriage life and having children. Unlike earlier, in Sri Lanka the nuclear family system

has become important today. In this situation the impact of the absence of one of the parents affects the children immensely. Though there are many studies on mothers' migration and its impact on children, there are only few studies on the impact of fathers' migration on children in Sri Lanka. Researchers have generally explained the latter as part of the impact of migration on the family left behind (see Ukwattha 2010). In filling this gap, this paper focuses on how the absence of the father affects the children left behind in Sri Lanka.

The Study and the Study Area

This study is based on one component of the survey on 'Impact of parents' migration on children left behind' conducted in 2013. In selecting the sample of the study, the total departure for foreign employment by district and manpower levels recorded by the SLBFE for the year 2011 were used as they were the latest published data at that time of the sample selection. According to the available data, Colombo, Gampaha and Kandy districts recorded the highest number of departures of migrants in 2011 and the previous years as well. (See SLBFE 2010, 2009, 2008, 2007, 2006, and 2005). For this study, out of the above three districts, one, namely Kandy district, was selected considering the higher number of departures. In addition, Ratnapura and Kurunegala districts were selected because of the researcher's personal interest. (Selected districts and total number of male departures are in Table -1 in 2010).

The economy of the two communities of the study, i.e. in Kandy district

Table 1: Departure of Male Migrants in Selected Districts

District	Number
Kandy	13,067
Kurunegala	7,816
Ratnapura	3,017

Source: Annual Statistical Reports, 2011; Sri Lanka Bureau of Foreign Employment, Colombo

and Kurunegala district are based on agriculture with paddy farming and vegetable cultivation being the major economic activities. In Kurunegala district, the majority of the people in the study area were found to be of two types, namely, owner-cultivators and operators of the land without being actual owners. The latter group, therefore, had only operational rights and not the legal ownership. This community belongs to the type of "traditional village" in Sri Lanka. In the other community in the Kandy district, the members were fully dependent on selling labour and this area can be called as a "labour colony". It is an artificially created settlement not a traditional village. There is no agricultural land in this area. The other sample community of the Kandy district situated in city limit is called a "slum area" in the district. It is an urban low income settlement. Originally, it was a settlement created to house sanitary workers employed by the Kandy Municipal Council. Today, many settlers of this area are involved in informal sector activities than working for the Municipal Council as sanitary labourers. The community selected from Ratnapura district mainly depends on gem mining and remittances from the Middle Eastern countries and people

call this area "Dubai Watta" (Dubai Settlement/Neighbourhood).

Method of Data Collection

The study was conducted in five migrant source communities in three districts namely Kandy, Kurunegala and Ratnapura. In selecting the sample communities, the researcher first selected three Divisional Secretariat Divisions (next lower administrative division to the district) from the three selected districts. The Gulf area was selected as a country of destination of male migrants who are not professionals.

In addition, urban rural distribution of population, ethnic distribution of the population and other social economic characteristics of the community were considered. The sample consisted of 150 household units. The principal respondents of the study were 150 children whose fathers were in the Middle East engaged in unskilled or semi skilled jobs at the time of the study. Majority of them were employed in the construction sector. Out of 150, half of the respondents (75) were girls.

The field data was gathered using anthropological data collection methods mainly as emphasis was on gathering of qualitative data. Household and individual case studies, in-depth interviews, discussions and observations were the techniques used for this purpose. The principal data gathering technique employed was discussions since respondents were children from 5- 18 years old. In collecting demographic data of respondents, a questionnaire was used. The secondary data for the study was obtained from existing literature and

reports and the database of the Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (SLBFE), and Sri Lanka Branch of International Organization for Migration (IOM).

Since there is no comprehensive sampling frame to identify the migrant households, a random sampling method could not be adopted for the study. Therefore, snowballing technique i.e. asking respondents themselves to introduce other respondents was implemented. In this case, as respondents were children, the researcher asked the adult of the household especially the mothers of the children to introduce another family with children whose fathers were currently employed in Middle Eastern countries.

Conducting the discussion and establishing a good rapport with the adults of the respondent as well as respondents over 10 years old were not a major issue at the survey. Yet, there was a problem in getting children less than 10 years to cooperate in the discussion. It was always difficult at the beginning of the "talk" (interview/discussion). The strategy adopted by the researcher in this regard was to visit the same household several times and develop a friendship with them sometimes with toys or with sweets. The principal Researcher and two assistants were females. It was another advantage in making friends with children. The respondents / children

belonged to the age group of 6-18 years and the sample of respondents is given below (Table 2).

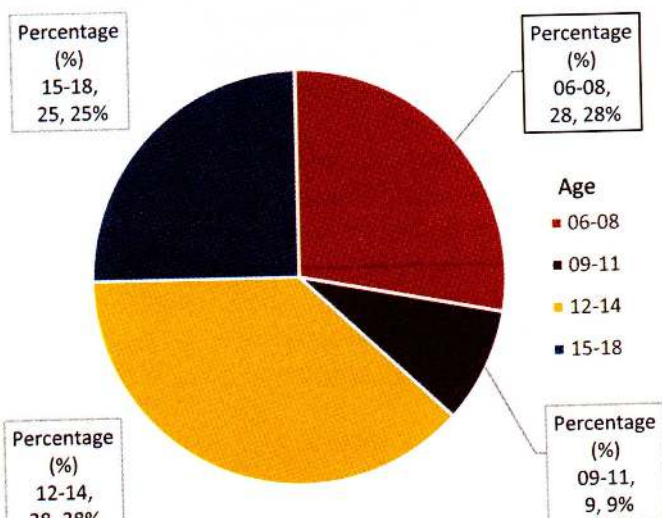
Table 2: Number of Respondents

District	Name of the Community	No of Respondents		Total
		Girls	Boys	
Kandy	A	17	15	32
	B	16	18	34
	C	15	17	32
Kurunegala	D	13	12	25
Ratnapura	E	14	13	27
Total		75	75	150

The age level of the respondents of the study areas is as below (Fig: 2).

The age level of the respondents of the study areas is as below (Fig: 1).

Fig:1 Age Level of Children

According to the above figures, it is clear, that the majority of the respondents are in the adolescence and

pre adolescence age. Of the respondents, 63% belonged to 12-18 years age group.

With regard to the education level of the children, half of the respondents were studying in grade 6-11 classes. Out of the 150 children, 48 were not schooling at the time of the study and the majority of them had sat or failed their OL (Ordinary Level) examination while a few were dropouts. Majority of them were staying at home without any productive employment. Two of the respondents (male) were working as Sales Assistants and one girl was working as a Nanny in a nearby rich household.

The above description clearly points out that almost all the children were in the age group that needed protection of both the parents. A well-known scholar Ken Wilber explains that all human beings have to pass nine steps when he or she is growing up from birth to death (Willber 2000). According to him, from third step to sixth step of child development is crucial since at the end of these periods he or she is ready to enter the adult world. If the child is not grown systematically within these stages it will negatively affect his/ her entire life. Especially, Wilber says, traumatic experience the child faces in his/ her childhood causes a condition called 'prenatal pathology'. The absence of one parent at that stage might result in this type of problem.

While the Father is Away: Impact of Fathers' Migration on Children Left Behind

The study evaluated the impact on the children due to the absence of the fathers in terms of economic, academic

performance, psychological, behavioral and social interaction. As common in international migration of parents, both positive and negative impacts on children were observed in the study.

Economic impact on children left behind by fathers

The findings of the study show that many male members migrate because of low or irregular income of their household. Almost all of them engaged in some kind of economic/income earning activity before they migrated but these were not sufficient to maintain a family. Especially, their income was insufficient to meet the requirements of their children. Moreover, it was difficult to buy their essential food items.

The study found improvement in the general income of the household with the remittances of male migrants even within a short period of their migration. Especially, it improves the wellbeing of the children. For example, 6 boys and two girls out of 48 children who did not attend school were working in boutiques, and nearby rich households as helpers before their fathers' migration. But after fathers started sending money home 6 of them left work. The explanation of one girl given below illustrates the new situation;

"Before my father found employment in Saudi Arabia we were in a horrible situation. He did not have regular work. He just went around and found work and brought very small amount of money or some days brought only something to cook. Especially during rainy days he did not have work and we had to spend the day hungry. We have five members in our family and I

am the eldest. So finally I found work in a doctor's home to look after their children. It was not really an easy task. When my father came to see me I cried saying that I wanted to go home. He also cried. Three months ago he went to Saudi Arabia with a group of Masons as a helper. Then he asked me to leave work. He sends us enough money for food and other things. (18, educated upto year 9, Area D)

This description demonstrates that the father's migration has reduced the need of child labour and improved the economic environment of children. One of the respondents who worked in a boutique said that after his father migrated he stopped working and joined the class that taught repairing of electric goods. Further, he also plans to go abroad when he grows up.

Further to the above study, it is found that many children who were attending school were also participating in extra classes especially for English, Maths, Computer Studies, etc. In addition, some girls were going to classes to learn a skill such as beauty culture, dressmaking and flower making after sitting their O/L or A/L examinations. While some enjoyed economic benefits with their fathers migration, some children got nothing and still faced economic hardships. A mother of a respondent explained it as below.

"My husband went to Dubai nine months ago to work as a gardener in a home. First two months he sent some money but after that he did not. Not even a call or a letter. I heard from another person that he had an affair with a married lady who was working as a housemaid in the same house. I have three children, I do not have a regular job. I am working in houses as a cleaner but the money

I get is not enough. My elder daughter (15 years) stopped going to school as her friends were laughing at her saying about her father's love affair. She is planning to go to work as a housemaid in a nearby house of a University Professor from next month. (She talked more while crying and the daughter also had the same story. Other two children also joined the discussion with sorrowful faces - Area D).

Social Impact of Father's Migration on Children

In this regard, we found both negative and positive impacts of social aspects in the study area with the absence of their fathers. With the father's migration, many children acquire a special place among friends because of the material things they get from their fathers. Some children showed us valuable items such as bicycles, toys, wrist watches etc which they have received from their fathers. In addition, many electrical items can be seen at homes and some have also added new parts to their houses. Those material benefits make children proud and happy. The others who do not receive such material things are not happy about their fathers migration though they receive other benefits. The statement of one respondent given below represents the view of those who are not happy.

"In my school, some children laugh at me since my father is working in Dubai. They call me some times as "Dubai Girl" I do not like it and when my father calls me I ask him to come home and work here while staying with us ... (10 year old girl. Area A).

Impact of Fathers' Migration on the Education of Children

As one of the main objectives, this study tried to understand the way the fathers' migration affect the education

of children especially their academic performance. Several indicators were used such as the interest of children to attend school, marks received for term tests, the class position, time spending on academic work at home, expectations for the future and the attitude of teachers about these children (The researcher informally met several school teachers who teach these children in order to get this information).

Interest to Attend School

The interest to attend school was measured by the number of days the children were absent from school. If more interest was shown by the student, the level of absence was low. The following table (Table 3) shows the days of absence in a selected month.

Table 3: Days of Absence (in a month)

Days	Percentage
0	6.25
1-2	34.38
3-4	40.60
Over 5	18.77
Total	100.00

According to the table, there is a high level of absenteeism among children of the migrants indicating less interest in education. This seems to have close links with the reduced parental control due to father's absence. The following is the view expressed by a parent and represents the view of the majority of mothers/ guardians.

"My son is not really weak in school work. But he does not like to wake-up in the morning. When he is lazy he complains of a stomach pain, headache or toothache. Some

days he says it is useless to go to school since the teacher is on leave, or not teaching. When we allow him to stay at home, he doesn't complain anymore and he goes to play with friends. If father was at home, he would never have made such false complaints. He is afraid of his father. But he never listens to me..." (Mother of a grade 8 student, 13years, Area B).

The above clearly shows the way the absence of the father affects the academic performance of children. This situation can be seen clearly among male children than female children. Sri Lanka is a patriarchal society. Therefore, sometimes it is very difficult to fill the gap of the father by someone else since the father has a special place in a family. According to Robert Bales (1972) mother's role as social/ emotional leader of the family is not sufficient to control the behavior of the children. But father's role as a task leader who often imposes physical punishment to children has better control and children's behavior is better in the presence of the father. Kwaka (2010) reveals from her study in Ghana that there is a clear relationship between the absence of fathers and lower levels of children's school attendance.

Leaving School

Around 10% of the respondents of the study areas had left school before completing year 10, namely, before sitting the main government conducted examination called the G.C.E. (OL) examination. Almost all the male children among them told that they hope to migrate when they are eligible and find suitable employment. The following expression by a male respondent shows their thinking and expectations.

"I hate reading and I hate to study from book. Why are we suffering with those books and pencils?.. If we can go abroad, we can earn the amount of educated people earn in a year within a month ...(18 years old, now going for driving lessons and intends to go abroad to work as a driver)

A similar situation was found in Mozambique (Yabiku 2012). This study revealed that when family members migrate, the interest of education among children gradually decreases as they feel finding a job abroad is the easiest way to success in life. However, in Sri Lanka the ultimate aim of parents is to give a good education to their children.

It is of interest to note that this situation is also limited to male children. Psychologists also agree that father is the role model of young male children. Therefore, it is not surprising that this situation is common among male children who want to build their future imitating their fathers.

Performance in School Work and the Involvement in Extra Activities

Majority of the respondent children who are schooling studied in schools outside their village though they have schools in the village. According to the data, children's performance on academic work varies. When their performance in school work was examined by checking their end term report cards we discovered that only 7 students out of 102 got more than 80 marks for the main subjects in school. Five were girls out of them.

In terms of class position, majority of them occupied positions between 6-15 showing an average level on performance. Around 21% are in

between positions 1-5.

If we compare this situation with Ghana (Kwaku, 2010), academic performance of children was better in Ghana if both parents are at home (They got positions from 1 to 10) In contrast, the childrens' positions are low when a parent is absent. They acquired positions from 11 to 40). But in our study, we paid special attention to children who don't perform well in the class. It reveals that they are not doing homework assigned to them and mothers cannot control them. It is important to note that many of those who neglect school work are male children. One of the mothers whose son was 13 years old explained the situation and her explanation represents the general view of the mothers who have difficult children.

".. My son is very stubborn. He does not listen to me. When his father calls home I always ask him to advise him thoroughly. But he never blames him since he is living faraway and he does not want to hurt him. However, when my husband was at home my son always behaved well. I wish if he were here ..". (Area B)

According to this statement, it is clear, that it is difficult to control children especially male children when father is away. Some girls too behave in a bad manner when fathers are not at home. They tend to have love affairs. They also try to spend more money for cosmetic items unnecessarily. A mother of 18 year old girl said,

"My daughter is so stubborn. She does not want to listen to me. She always asks for money to buy perfume, dresses, nail polish etc. unnecessarily. After father left she gave up schooling before sitting her AL. I have asked her to continue her studies several

times but she does not listen. Even father called and asked her to go to school. But she is now going to a computer class in the town. Some of my friends said that she is misbehaving with a boy. When I inquired her, she scolded me. Now I keep my mouth shut. If her father was here I am sure she would never have behaved like that. (Mother of a respondent, Area C).

Majority of the mothers who live separate from their extended family are always suffering from anxiety, thinking about their children especially about the safety of children. According to neighbours, in one of the study areas some male children are addicted to drugs and used to smoke. But we could not verify these claims.

Some children are worried about the absence of their fathers due to some other reasons. One who performs well in Volley Ball said that, he had to go out of the area for practices but nobody was there to accompany him. He wished if his father were with him (Area D)

Similarly, an eight year old girl said,

"One day our teacher asked us to make a dolls house with cardboard with the help from mother and father. My mother helped me. But dolls houses built by some others were very beautiful. They said the reason was the assistance received from their fathers. I wish my farther were with me...." Her mother added and said that she was crying asking for the father on that day and even refused food. (Area E)

Though this a simple feeling of a child, it shows that the absence of one of the parents affect children badly and one day it gets converted into a negative attitude towards parents (Kwaku 2010).

However, finally, all depend on the nature of the family and the education

level of the parents. A research in China revealed that education level of the mother affects female children's education and education level of father affects male children's education (Wang 2012). In our study area almost all the parents had school education and some had studied up to G.C.E. (Advanced Level) which is year 12 examination. And almost all of them wanted to give a better education to their children enabling them to get a good job.

Psychological Impact of Fathers' Migration on Children

Many psychologists who talk about child psychology and child development agree that the absence of a parent badly affects the psychological development of children. Ken Wilber in his book titled "A Brief History of Everything" (Wilber 2000) analyses the consciousness development of a child and shows how traumas affect psychological development of a child. According to him, the development of consciousness is a process and it passes nine stages from birth to death. From these stages the fourth stage namely rule/ role stage (from Age 7-11), the fifth stage namely formal reflective stage (from age 12-16) and 6th stage namely vision-logic (from 16-21) are very important. He sees these stages like a ladder and if one stage collapses it will affect the other stages too. Therefore, those are very important stages of the development of a child. From his word "The ladder metaphor is useful because it indicates that the basic component of consciousness do emerge in fairly discrete stages, if you destroy a lower rung, all the higher rungs go with it."(Wilber 2000: 129).

The study sample of our research belongs to the age what Wilber (2000) considers as very important. When children develop/ grow up they need adults, especially mother and father with them not only for protection but also as guides who show the correct path. The child is socialized through the family which consists of both mother and father. Of these, the father is responsible for discipline and protection of the family and mother is responsible for looking after the children and the home (Wang 2012). According to those conditions, there is no doubt that father's migration / absence negatively affects the children psychologically. According to Graham's research (2012), in Eastern Asia, children are in stress when their parents are not with them. Especially, in Thailand and India, they found that when mothers look after the children of migrant fathers some children face various psychological problems.

According to our research, this situation is serious when a child is living in a nuclear family than in an extended family. In an extended family, it was found that an uncle or the grandfather performs the role of the father and thus the child is stable than a child who lives in a nuclear family without the father. In our sample, 78% of families belonged to nuclear families. Many of them are waiting for their fathers' arrival. Many of them said that they do not want any material things but only their fathers. The children who live in an extended family do not bother much about the father and happy about material benefits they get from the father who is employed abroad.

Further, the absence of the father has also negatively affected many children and the negative impacts vary according to their gender and age. Absence of a "role model" negatively affects many male children psychologically creating stress among them and long term adverse impacts on child development. This is especially seen among children belonging to 10 -15 year age group in the sample. Children who are over 15 years irrespective of gender are happy about material benefits that they receive. But missing of a father's role as a disciplinarian causes some socially unacceptable behaviour and dropout from school. This situation is a serious problem among the boys of the above age category and in some cases for girls as well. This is true especially when mothers are not educated or less educated. The extended family, especially uncles and adult cousins, also play an important role as emotional supporters of children.

In addition, behaviour of mothers who are without the support of fathers negatively affect the children i.e. neglecting the guiding role as mothers' concern is mainly on their comfort. When mothers are involved in illicit love affairs and other similar socially unacceptable behaviour, children are neglected. There are two such cases found in the study area. One mother in the study area has left with another man keeping her two small children (6, 4) with her parents. But their father continually send money for the children. But they always ask for their mother and father. According to their grandmother,

" We ask our son- in-law to come home soon because we are also old. But he is not

willing to come due to what his wife has done. He said that it was a great shame. Yes, it is true but we are worried about those little ones .. Now the boy (6 year old) is a bit stubborn and does not want to listen to us. He always wants to go out with children older than him. We do not know what to do ... " (67 years old, Area E).

Growing up children without both parents, according to child psychologists tend to create deviant behaviour in future .

In study areas some mothers are suffering from anxiety since their husbands do not live with them at home. They feel isolated and sometimes could not cope up the problems at home alone. The young mothers who are living alone with the children are the most affected by this situation. One of the children explained this situation in front of her mother as below;

"Before my father went to Oman my mother was so quiet and she never hit us or blamed us. She was so kind. But two three months after my father left, she has changed completely. She is always in an angry mood and ready to scold us for everything whether we are wrong or not. My younger brothers (5 & 8 years old) are bit mischievous and every day she hits them. I am sorry about my brothers. When she hits them I shout at her. She does not hit me but always blames me. Some nights she is crying alone. (Mother 37 years old also accepts what her daughter (16 years) says nodding her head. She said that she feels very lonely after he left. (Area B)

This clearly shows how father's migration affect children indirectly too.

However, according to the study, irrespective of gender, (80%) of children are happy about material benefits they receive from their father (88%). It is interesting to note that out of 60 boys who are over 10 years 55 said that they want to go abroad when they grow up following their fathers.

It is also found in the study area that the situation is different when interacting with their fathers. Many mothers said that their children were happy after receiving a phone call from their fathers and some mothers said that after the telephone conversation the children were also seen in an upset mood .

Conclusion

The generally held view is that children who are left behind by migrant parents are disadvantaged. Literature says that situation is worse when the migrant is a mother. According to this study, the impact of fathers' migration on children left behind is both negative and positive. Economically, they are benefited although some children might face psychological problems. Fathers' migration does not have the same levels of negative impact on children as mothers' migration. The study also shows that impacts of fathers' migration vary according to the gender and age of the children. Further, the absence of the father affects children indirectly when mother feels lonely. It is also shown that the type of home environment i.e. Extended or Nuclear, is an important intervening factor.

References

- Athauda, T, Fernando, D. and Nikapotha, A (2000) Behavioral Problems Among Pre-School Children of Migrant Mothers in Sri Lanka Journal of the College of Community Physician in Sri Lanka . Vol. 5
- Antman, F.M (2012) The Impact of Migration on Family Left Behind IZA Discussion Paper No 6374, Germany
- Asis, M.M.B (2004) Not Here for Good? International Migration Realities and Prospects. The Japanese Journal of Population. Val.2(1):18-28pp
- Bales, Robert (1950) Interaction Process Analysis: A Method for the Study of Small Groups. Cambridge, Mass. : Addison-Wesley.
- Battistella, G and Conac, M.C.G (1998). The Impact of Labour Migration on the Children Left Behind : A Study of Elementary School Children in the Philippines. Sojourn.Vol.13(2):220-241
- Booth, M.Z (1995) Children of Migrant Fathers: The Effect of Fathers Absence on Swazi Children
- De Fontgalland, S.G. (1986) Sri Lankans in Exile: Tamils Displaced, Madras: Cerro Publications.
- Graham, E, (2012) Migrant Mothers, Gendered Expectations and the Well-being of Children 'Left-behind' in South-East Asia: Keynote Address Asia Pacific worlds in motion IV, F Fixities and Fluidities Navigating Dynamics in Migration, Singapore <https://www.google.lk>
- Hettige, S, T (1999) Social Impact of the Migration of Female Workers to the Middle East Countries. Report Submitted to Presidential Secretariat January 18 ,1999
- Kwaku, O.A (2010) Impact of International Migration on Children Left Behind: A Case Study of Children from Migrant and Non-Migrant Families In Kumasi, Ghana http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1284994
- Park, A, lee, L.Brauw, A. (2010) Parental Migration and Child well-being in Developing Countries, International Food Policy Research Centre, China
- Save the Children (2006). Left Behind, Left out: The Impact of Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad. Save the Children Sri Lanka
- SLFEB (2011) Sri Lanka Bureau of Foreign Employment, Annual Statistical Report of Foreign Employment 2010, Sri Lanka
- Ukwatta, S (2010) Economic and Social Impact of the Migration of Sri Lankan Transnational Domestic Workers on Family and children Left Behind, PhD Thesis, Adelaide University, Australia
- Wang, S.X, (2004) The Effect of Parental Migration on the Educational Attainment of Their Left Behind Children in Rural China, China Center for Human Capital and Labor Market Research Central University of Finance and Economics. Beijing, China, 10008 <https://www.google.lk>
- Wilber, K (2000) A Brief History of Everything, Boston, Shanbahala
- Yabiku S. T and Victor Agadjanian (2012) Men's Labor Migration and Schooling of Children Left Behind in Rural Mozambique, Center for Population Dynamics, Arizona State University . <https://www.google.lk>

Improving Local Governance and Service Delivery with the Citizen Report Card (CRC)

Basith Inadeen

Basith is a Research Professional attached to the Communications and Policy Programme at the Centre for Poverty Analysis (CEPA). He obtained his first degree in Social Science from the University of Colombo. He has followed an extensive course on CRC in Public Affairs Centre- PAC- Bangalore, India.

He has carried out extensive field work on data collection and has coordinated various assignments in the development sector for think-tanks and research institutions.

He is presently the task manager for a project on Governance the Non State Actors – Civil society Organisations and Local Authorities Partnership Programme (NSA-CLAPP) Project.

basith@cepa.lk

Introduction

The level of investment by the State generally in the development and progress of developing countries has often been significant and positive. This is particularly true of Sri Lanka even after the completion of around three decades of civil war.

There is, however, a growing concern that the productivity of these investments has left much to be desired and that the dominant role played by governments of developing countries has not been matched by a high level of public accountability and good governance. State monopoly has often resulted in non-responsiveness to the people, inefficiency and corruption.

This would require a proactive civil society, a factor that is seen as a strength in many developed countries. Civil society institutions in developing countries have, on the other hand, been less active in challenging the abuses of public power with the exception of the consumer movement and a few dedicated groups that have resorted to public interest litigation.

A tool, now popularly known as the Citizen Report Card (CRC), provides a possible starting point for citizens and governments for enhancing good governance within countries.

The Citizen Report Card in Brief

The CRC is a simple but powerful tool which provides public agencies with systematic feedback from users of their services. By collecting feedback on the quality and adequacy of public services from actual users, the CRC provides a rigorous basis and a proactive agenda for communities, civil society organisations or local governments to engage in a dialogue with service providers to improve the delivery of public services.

Evolved from the pioneering experience of Bangalore in India, and disseminated in many countries such as the Philippines, Vietnam, Ukraine, Tajikistan, Ethiopia and Tanzania, the CRC is an international best practice tool for improving service delivery and ensuring good governance. CRCs collect feedback through sample surveys on aspects of service quality that users know best, and enables public agencies to identify strengths and weaknesses in their work. CRCs entail a randomised sample survey of the users of different public services (utilities), and the aggregation of the users' experiences as a basis for rating the services. CRCs facilitate prioritisation of reforms and corrective actions by drawing attention to the problems highlighted by means of collecting citizen feedback on the quality and adequacy of public services from actual users.

Most governments are responsible for providing essential services to the people. Governments spend a large amount of their resources to provide services such as:

- drinking water
- education

- health care and
- transportation.

In some instances, government contracts are awarded to private entities for the provision of services. Some central and provincial governments have also decentralised service provision to local units of government. While citizens depend on these services in their daily lives, the quality of public services in many places remains inadequate and unreliable. This creates a space to see:

- how groups of citizens can take the initiative and demand for better services
- how progressive government officials can use feedback from citizens to bring about internal reforms.
- how policymakers use citizen feedback to improve the policies and regulations that shape service provision.

Key Relationships in Service Provision

There are three key actors in service delivery: service providers, citizens and policymakers. The relationships among these actors are important to consider when working to improve services.

• *Citizens and Service Providers*

Although citizens directly interact with service providers, they often feel helpless in influencing changes in service provision. The lack of a competitive market in service provision makes it difficult for citizens to hold service providers accountable.

• *Citizens and Policymakers*

In theory, citizens could communicate with policymakers, who then in turn could change policies or apply pressure on providers. However, the means of communication between users of services and policymakers are often few or ineffective. In addition, policymakers may not be interested or equipped to influence service providers.

• *Policymakers and Service Providers*

Even when policymakers are interested in bringing about improvements in services, they may not have the ability to do so. Well-intentioned and knowledgeable policymakers may be able to make policy-level changes, but still lack the resources or leverage to bring about on-the-ground implementation of policies.

The CRC can provide citizens, policymakers and service providers with a user-based diagnosis of service provision and a starting point to collectively improve services.

User satisfaction or feedback along with governance assumes significance in the context of providing public services and growing needs of the people. Traditionally, policy makers have perceived users' issues to be outside the ambit of governance. However, in recent times new issues related to services and which are also central to governance are emerging. For instance, public services are coming into direct conflict with service providers of health, education, electricity, transportation (bus and train), garbage clearing and welfare programmes such as Samurdhi and Divineguma. In such instances, the use of the CRC in ensuring user

feedback can be used to:

- collect citizen feedback on public services from actual users of a service (and not opinions from the general public);
- assess the performance of individual service providers and/or compare performance across service providers;
- generate a database of feedback on services that is placed in the public domain.

The term "Report Card" comes from the school progress report cards that students receive. A simple school progress card shows how a student is performing in a particular subject as well as his or her overall performance and rank (position) in the class. For example, consider the following school report card of Sampath:

Subject	Maximum marks	Actual Marks	Highest Mark in the Class
Languages	100	78	78
Mathematics	100	47	98
Science	100	58	92
History	100	73	75
Geography	100	63	81
Total	500	319	420 * * overall score of the top performer
Rank in the class		15 out of 35 student	

This simple school report card provides the following information on Sampath:

- He is doing extremely well in languages
- He needs to improve a lot in Mathematics and Sciences

- His overall marks and rank in the class show that he is an average student
- By knowing the top marks and comparing that with his own marks, Sampath now knows his strengths and weaknesses
- By having an objective and useful data before him, Sampath can now plan on how to improve his marks and rank

The CRC uses the same concepts of "measurement" and "comparison" as used in a school progress report card. By organising user feedback, a CRC can similarly measure and rank the performance of public service agencies. The CRC methodology envisages the following objectives:

- to generate citizen feedback on the degree of satisfaction on the services provided by various public service agencies and also, provide reliable estimates of corruption and other hidden costs
- to catalyze citizens and civil society organisations to demand more accountability, accessibility and responsiveness from the service providers
- to serve as a diagnostic tool for service providers, external consultants and analysts/researchers to facilitate effective prognosis and solutions
- to encourage public agencies to adopt and promote citizen friendly practices, design performance standards and facilitate transparency in operations.

In more practical terms, CRCs give the following strategic inputs:

- a. Provide benchmarks on access, adequacy and quality of public services as experienced by citizens: CRCs go beyond the specific problems that individual citizens face and place each issue in the perspective of other elements of service design and delivery, as well as a comparison with other services, so that a strategic set of actions can be initiated.

Provide measures of citizen satisfaction to prioritise corrective actions: CRCs capture citizens' feedback in clear, simple and unambiguous fashion by indicating their level of satisfaction or dissatisfaction. When this measure of citizen satisfaction or dissatisfaction is viewed from a comparative perspective, it gives very valuable information to prioritise corrective actions. For example, the most basic feedback a citizen may give about power supply is total dissatisfaction. To appreciate this feedback, it must be related to the ratings given to other services by the same person. For example, water supply may be rated worse than power supply. When these two pieces of information are compared, one can conclude that power supply may be a cause of dissatisfaction, but the priority for corrective action may be on water supply.

- b. Provide indicators of problem areas in the delivery of public services: CRCs enquire into specific aspects of interaction between the service agency and

the citizens, and seek to identify issues experienced by citizens in interfacing with the services. In more simple terms, CRCs suggest that dissatisfaction has caused, which may be related to the quality of services enjoyed by citizens (like reliability of power supply, or availability of medicines in a public hospital); difficulties encountered while dealing with the agency to solve service related issues like excess billing or complaints of power supply breakdown.

- c. Provide reliable estimates on corruption and other hidden costs: corruption, though widespread and rampant, often exists in the realm of anecdotes without any quantitative base. This 'subjectivity' of corruption has severely undermined both corrective and collective responses. CRCs give very objective information on the nature and spread of corruption and other hidden costs.
- d. Provides a mechanism to explore citizens' alternatives for improving public services: CRCs go beyond collecting feedback on existing situations from citizens. They are also a means of testing out different options that citizens wish to exercise, individually or collectively, to tackle various problems. For example, CRCs can provide information on whether citizens are willing to pay more for better quality of services or be part of citizens' bodies made responsible for managing garbage clearance in the locality.

Content of a CRC

The CRC provides quantitative estimation of actual users' experience with service delivery on

1. Availability, access and usage of services
2. Quality and reliability of services
3. Incidence of problems and responsiveness of service providers
4. Hidden cost – corruption and forced payments
5. Satisfaction with service
6. Reasons for dissatisfaction
7. Suggestions for improvements

These are seven steps should be included for carrying out a CRC.

Prior to deciding to use a Citizen Report Card, there are certain important factors to consider the tool's suitability within a local setting. These nine factors are critical to the success of the methodology of using CRCs.

It is important to hold a focus group discussion (FGD) with the community/society in which the CRC is going to be used, to help evaluate the local setting with regard to the nine (critical 9) factors. The Critical 9 are listed below:

- 1) **Political context** – Political institutions in our country support or hinder methodologies like CRC?
- 2) **Decentralisation** – Do local bodies have reasonably high degree of financial & policymaking power?
- 3) **Ability to seek feedback** – Would

organisations feel safe conducting public feedback exercises like the CRC?

4) Freedom of expression – Do citizens feel free to give honest feedback about government services?

5) Active civil society organisations – Are there active CSOs in the country? Are they independent & non-partisan?

6) Survey skills & advocacy – Are there demonstrated local skills for survey and analysis?

7) Free media – Is the media independent? Do they cover issues related to public services? Will they cover CRC findings and present them in an unbiased manner?

8) Service provider responsiveness – Do service providers seek consumer/user feedback? How open would they be to independent assessments on their performance?

9) Political involvement – Would higher levels of the government take interest in the findings?

The above mentioned 9 factors need to be considered and cross checked with the citizens of the community/society in order to utilise the CRC successfully.

The outcomes expected from the use of the Citizen Report Card

- Assistance for public service agencies to facilitate open and proactive discussions on their performances.

- Empowering of citizen groups to play a watch-dog role and monitor public service agencies and local governments.

- Enabling provincial and local government offices and planning departments to streamline and prioritise budget allocations and monitor implementation.

- Deepening social capital by converging communities around issues of shared experiences and concerns.

The Advantages of Using the Citizen Report Card

As a diagnostic tool the CRC can provide citizens and governments with qualitative and quantitative information about prevailing standards and gaps in service delivery. It also measures the level of public awareness about citizens' rights and responsibilities. Therefore, the CRC is a powerful tool when the monitoring of services is weak. It provides a comparative picture about the quality of services and compares feedback across locations/demographic groups to identify segments where service provision is significantly weak.

The CRC also works as an accountability tool revealing areas where the institutions responsible for service provision have not achieved mandated or expected service standards. Findings from using the CRC can be used to identify and demand specific improvements in services and stimulate officials to work towards addressing specific issues.

The CRC, if conducted periodically, can track changes in service quality

over time, and act as a benchmarking tool to compare findings across CRCs, which can reveal improvements or deterioration in service delivery.

Conducting CRCs before and after introducing a new programme or policy can be used to measure its impact. Citizen feedback can also expose extra or hidden costs beyond mandated fees while using public services.

The CRC, thus conveys information regarding the proportion of the population who pay bribes (either demanded or freely given) and the size of these payments.

CRCs is a powerful tool when used as part of a local or regional plan to improve services. Institutions undertaking a programme to improve services could use CRCs to determine whether the changes taking place are necessary and to evaluate the impact of these changes.

The Use of the CRC in Sri Lanka

The Centre for Poverty Analysis-CEPA- is piloting the CRC on free education with the Local Government Authorities in the Mullaitivu and Vavuniya districts under a project of the Civil Society Organisation and Local Authority Partnership Programme CLAPP. CEPA also undertook on the Communication and Policy Programme - a project on Civil Society Organisations (CSO) – Local Authority (LA) Action and Partnership Programme – CLAPP, with the partnership of an international NGO-the Agency for Technical Cooperation and Development (ACTED), aiming to promote an inclusive and empowered society in Sri Lanka that is actively

involved in development and poverty reduction.

CEPA's role was to help improving the capacity of the local administration to identify development needs, understand and utilize poverty data, and manage/disseminate knowledge. In addition CEPA would also help promote good governance in local development processes, better access to resources, and pro-poor services through innovative collaboration between civil society groups and local authorities with the use of the CRC. The project has been implemented in the Mullaitivu, Mannar and Vavuniya districts.

Conclusions and Recommendations

The CRC provides policy makers and decision makers with robust evidence to improve service delivery to the public by considering their needs. Policy makers and decision makers can also make use CRC's findings to fulfill their citizen's requirements and sustain their vote banks. When policy makers and decision makers fulfill the requirements or needs of their citizens, they can reveal the outputs of their policy changes and instances where the requirement of the citizens were fulfilled at particularly when electioneering. Policy makers traditionally implement most of the project/ development activities when according to their wishes or interest in a particular area. However, these investments are sometimes not those needed or of benefit to the citizens of their areas. The use of CRC will open up opportunities for the policy makers to use the research findings to implement suitable actions or programmes that will fill in the gaps and address the

peoples' needs. Thus creating a space to fulfill the needs of the citizens and win their hearts.

Findings from the CRCs can also be of assistance for policy makers to draw up future development plans. Recent examples of of boycotts, protests, demonstrations, hunger strikes, and threats as well attacks on the officials point at the impact of weakness of service provision. The use of the CRC can definitely minimize such as disruptive activities if used in Sri Lanka in the future.

The CRC is being piloted in the North by CEPA and results of the project will provide learning to both researchers and policy makers on improving service delivery and good governance in the country.

References

PAC, undated. *Implementing Citizen Report Cards for Improving Public Service Delivery: A Resource Kit*, This "model field handbook" has been developed from an earlier product designed by Public Affairs Centre, Bangalore for the Asian Development Bank, Manila.

PAC, 2007. *Improving Local Governance and Pro-Poor Service Delivery: Citizen Report Card Learning Toolkit*, Public Affairs Centre, Bangalore.

PAC, undated. *Citizen Report Cards, Resource Materials for UNNATI Ahmedabad*. Public Affairs Centre, Bangalore.

Good Governance and Foreign Direct Investment

V. Muralithas

He has a B.A. (Hons) in Economics from the University of Jaffna, M.A. in Economics from the University of Colombo and Post Graduate Diploma in Education from the Open University of Sri Lanka.

He has served as a Visiting Lecturer at the University of Colombo.

At present he is attached to the Parliament of Sri Lanka as an Assistant Research Office.

muralithas.v@gmail.com

"Good governance is perhaps the single most important factor in eradicating poverty and promoting development".

- Former UN Secretary-General Kofi Annan (UN 1998)

Good governance is a very important factor in the modern world. It determines economic growth and development of the countries. There is no single definition of good governance. The relevance of good governance to the UN Declaration on Rights of Indigenous Peoples is affirmed in article 46(3). Every provision in the declaration must be interpreted in accordance with good governance as well as justice, democracy, respect for human rights, equality, non-discrimination and good faith.

Almost all major development institutions are promoting good governance and democracy in the developing and developed countries. Good governance is somewhat difficult to explain. It means different things to different organizations. E.g. Global governance, corporate governance, IT governance.

Generally, accountability, transparency, predictability, and participation are four pillars of good governance. Accountability means the capacity to call public officials to task for their actions. Transparency entails low cost access to relevant information. Predictability results primarily from laws and regulations that are clear, known in advance, and uniformly and effectively enforced. Participation is needed to generate consensus, supply reliable information, and provide a reality check for government action. These concepts are universal in application but relative in nature. Accountability is a must, but it does not become operational until one defines accountability of whom, for what, and to whom.

"Candor and accountability in a democracy is very important. Hypocrisy has no place."

Alan Dershowitz

Good governance is an important determinant of foreign direct investment (FDI). It will enhance the role of good governance in the modern economic order. Thus, good governance is indispensable for countries at all stages of development. This approach is to concentrate on those aspects of good governance that are most closely related to macroeconomic policies which are the transparency of government accounts, the effectiveness of public resources management, and the stability and transparency of the economic and regulatory environment for private sector activity.

Sri Lanka, in the light of ongoing changes in the international organization of production and its comparative advantage in international production in labor intensive manufacture, has the potential to sustain and enhance its growth potential by attracting export oriented Foreign Direct Investment.

Foreign Direct Investment (FDI) is very important for developing countries like Sri Lanka, not only by supplementing domestic investment but also in terms of employment creation, transfer of technology, increase domestic competition and other positive externalities.

Foreign Direct Investment (FDI) generally refers to long-term participation by one country in another country. There are two types of FDI: Inward Foreign Direct Investment and Outward Foreign Direct Investment, resulting in a net FDI inflow (positive or negative) and stock of foreign direct investment.

There is substantial evidence that

such investments benefit host countries. In Sri Lanka, during periods of relative economic and political stability, Foreign Direct Investment inflows have responded positively.

Good governance

Governance is defined as "the traditions and institutions by which the authority in a country is exercised" (Kaufman, Kraay and Zoido-Lobaton, 1999).

Good governance implies "independent judiciary and legislation, fair and transparent laws with impartial enforcement, reliable public financial information, and high public trust" (Li, 2005).

Governance is considered "good" and "democratic" to the degree in which a country's institutions and processes are transparent. Its institutions refer to such bodies as Parliament and various Ministries. Its processes include key activities such as elections and legal procedures, which must be seen to be free of corruption and accountable to the people. A country's success in achieving this standard has become a key measure of its credibility and respect in the world.

Good governance promotes equity, participation, pluralism, transparency, accountability and the rule of law, in a manner that is effective, efficient and enduring. Furthermore, free, fair and frequent elections, representative legislatures that make laws and provide oversight, and an independent judiciary to interpret those laws are also essential components.

The greatest threats to good

governance come from corruption, violence and poverty, all of which undermine transparency, security, participation and fundamental freedoms. Democratic governance advances development, by bringing its energies to bear on such tasks as eradicating poverty, protecting the environment, ensuring gender equality, and providing for sustainable livelihoods. It ensures that civil society plays an active role in setting priorities and concerning the needs of the most vulnerable people in the society.

Human rights are rights inherent to all human beings, regardless of race, sex, nationality, ethnicity, language, religion, or any other status. Human rights are important for good governance. It includes the right to life and liberty, freedom from slavery and torture, freedom of opinion and expression, the right to work and education, and many more. Everyone is entitled to these rights, without discrimination (The United Nations n.d.).

"Whereas the peoples of the United Nations have in the Charter reaffirmed their faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women and have determined to promote social progress and better standards of life in larger freedom... Now, therefore the General Assembly proclaims this Universal Declaration of Human Rights as a common standard of achievement for all peoples and all nations..."

(Universal Declaration of Human Rights, 1948)

In fact, well-governed countries are less likely to be violent and less likely to be poor. When the alienated are allowed to speak and their human rights are protected, they are less likely to turn to violence as a solution. When the poor are given a voice, their governments are more likely to invest in national policies that reduce poverty. In doing so, good governance provides the setting for the equitable distribution of benefits from growth.

"...as we all know, infrastructure is not just a matter of roads, schools and power grids. It is equally a question of strengthening democratic governance and the rule of law. Without accountability, not only of the government to its people but of the people to each other, there is no hope for a viable democratic State. "

(Secretary-General Ban Ki-moon, Remarks to the Security Council on Timor-Leste, 19 February 2009)

Good governance is the engine of foreign direct investment. It decides the foreign investment inflow to the countries. The poor government is a barrier to attract multinational companies (Bellos and Subasat 2012).

Good governance is a source of foreign investment in the nation. It has a positive relationship between FDI inflow and good governance. Good and effective governance is regarded as protecting investors' rights, lowering cost of capital, efficient functioning of markets, and security of the investors, controlling the inflation, budget deficit, current account of the balance of payments' deficit, foreign exchange rate etc., Thus, good governance would lead to increase FDI inflow.

Conversely, FDI also influence good governance to improve from its existing level and quality. In a competitive world, countries are competing for receiving FDI to accelerate economic growth. Therefore, they have to take steps to develop their overall governance to be compatible with international standards and those who can improve or attain a certain level of governance can easily attract increased volume of FDI. This process continues until a high level and quality of good governance is achieved and quantity of FDI received.

It is widely argued that good governance is an important determinant of foreign direct investment (FDI). With the exception of studies of corruption, however, empirical research on the link between good governance and FDI is limited.

Good governance is central to development and to the improvement of the lives of people globally, and as such has been identified as a priority area in internationally agreed development goals, including the Millennium Development Goals.

Democracy and good governance are very important in eradicating poverty and hunger and in promoting sustained, inclusive and equitable economic growth and sustainable development. Increased efforts towards education, health care accessibility, human rights, quality and affordability are central to global development efforts.

Corruption perception index

Corruption is one of the greatest challenges in the modern world. It is a huge barrier to good governance and

foreign direct investment. Corruption is the abuse of entrusted power for private gain (Transparency International). This can mean not only financial gain but also non-financial advantages. Corruption is also very costly for business, with the extra financial burden estimated to add 10 % or more to the costs of doing business in many parts of the world.

The Corruption Perceptions Index 2013 serves as a reminder that the abuse of power, secret dealings and bribery continue to ravage societies around the world. The Index scores 177 countries and territories on a scale from 0 (highly corrupt) to 100 (very clean). No country has a perfect score, and two-thirds of countries score below 50. This indicates a serious, worldwide corruption problem. The world urgently needs a renewed effort to crack down on money laundering, clean up political finance, pursue the return of stolen assets and build more transparent public institutions.

The Corruption Perceptions Index (CPI) Rank

RANK	COUNTRY	SCORE
1	Denmark	91
5	Singapore	86
7	Switzerland	85
18	Japan	74
80	China	40
91	Sri Lanka	37
94	India	36
127	Pakistan	28
136	Bangladesh	27
116	Nepal	31

Source: (Transparency International 2013).

Sri Lanka, with a score of 37 points out of 100, has been ranked at the 91st place, among 177 countries this year in the Transparency International's annual global Corruption Perception Index (Transparency International 2013). Among Sri Lanka's neighbors in the South Asian region India ranked at 94th, Pakistan at 127th, Nepal at 116th, and Bangladesh placed at 136th of the Corruption Index. Pakistan, Nepal and Bangladesh showed improvements in the corruption level from last year while India remained the same. Denmark and New Zealand tie for first place with scores of 91 while Afghanistan, North Korea and Somalia are the worst performers, scoring just 8 points each. Corruption cannot be totally eliminated from a developing country but it must be controlled through proper strategic planning and development with people's participation.

Rule of law (The World Justice Project 2014)

Sri Lanka ranked at the top of the World Justice Project Rule of Law Index 2014 among its South Asian neighbors and ranked 48th globally out of 99 countries the Index evaluated. The World Justice Project recently released its Rule of Law Index 2014 which measures how the rule of law is experienced by ordinary people around the world. The WJP Rule of Law Index measures how the rule of law is experienced in everyday life in 99 countries around the globe, based on over 100,000 households and 2,400 expert surveys worldwide.

Sri Lanka performs comparatively well in most dimensions of the rule of law. The civil justice system is relatively

independent, but slow and inaccessible to most people. Finally, although improving since last year, the safety situation (ranking 57th), particularly with regard to security from crime and vigilante justice, is an area that still requires attention.

It would be useful to compare the situation in India with Sri Lanka. India ranks 66th overall, the country has a robust system in the region, an independent judiciary, strong protection for freedom of speech, and an open government (ranking 30th globally and second among lower-middle income countries). Administrative agencies are slow and ineffective (ranking 81st), and the civil court system ranks poorly (ranking congestion, enforcement, and delays in processing cases, (The World Justice Project 2014).

Economic freedom

Economic freedom is important in a modern economy. It is a great opportunity for improved quality of life. High level of economic freedom leads to economic growth, standard of living, income of the people, longer life expectancy, lower poverty, less unemployment, and clean environment, among a host of other benefits.

Economic freedom is an engine of the economy that drives prosperity in the world. This is important because it affects every aspect of an individual's life. The Heritage Foundation, in partnership with the Wall Street Journal, publishes the Index of Economic Freedom, which evaluates various subcomponents of economic freedom, including levels of business, trade, fiscal, monetary, and labor freedom.

government spending and property rights.

Index of Economic Freedom

Rank	Country	Overall	Change
90	Sri Lanka	60.0	-0.7
116	Bhutan	56.7	1.7
120	India	55.7	0.5
126	Pakistan	55.2	0.1
131	Bangladesh	54.1	1.5
145	Maldives	51.0	2.0
149	Nepal	50.1	-0.3

Source: (The Heritage Foundation 2014)

Economic freedom matters for human development

Economic Freedom Index is an important indicator. The high scores in the index are positively correlated with certain desirable outcomes in the economy. Sri Lanka is ranked 90th in the world, but 1st in South Asia. Sri Lanka's economic freedom score is 60.0.

Sri Lanka is ranked 17th out of 42 countries in the Asia-Pacific region, and its score is just below the world average. Voice and Accountability (VA), the extent to which a country's citizens are able to participate in selecting their government, as well as freedom of expression, freedom of association, and free media. Voice and Accountability are other good indicators.

Political stability and absence of violence (PV) is also another useful indicator. The likelihood that the government will be destabilized or overthrown by unconstitutional or violent means, including political violence or terrorism is a negative factor.

Government's effectiveness (GE), the quality of public services, the quality of the civil service and the degree of its independence from political pressures, the quality of policy formulation and implementation, and the credibility of the government's commitment to such policies are directly related to good governance.

The following tools too are useful in measuring good governance.

Regulatory Quality (RQ), - the ability of the government to formulate and implement sound policies and regulations that promote private sector development.

Rule of Law (RL), - the extent to which agents have confidence in and abide by the rules of society, and in particular the quality of contract enforcement, the police, and the courts.

Control of Corruption (CC), - the extent to which public power is exercised for private gain, including both parties and grand forms of corruption, as well as "capture" of the state by elites and private interests.

According to Sri Lanka Human Development Report 2012, launched recently by the United Nations Development Programme (UNDP), Sri Lanka ranks at 97 out of 187 countries – scoring 0.692 on the Human Development Index (HDI).

A key part of HDI for a country is the Gender Inequality Index (GII) which measures inequality in achievements between women and men. Calculation of GII is also based on three dimensions; reproductive health (measured by the maternal mortality rate per 100,000 live births, adolescent

fertility per 1,000 women aged 15-19), empowerment (measured by parliamentary representation and the percentage of people who have at least lower secondary education in the age group of 25 years and over), and labour market (labour force participation rate for the 15-64 age group).

Sri Lanka is widely acclaimed as having established excellent human development at a relatively lower level of economic growth. Although Sri Lanka is categorized as a country with 'medium human development' with a GII rank of 74, health and education indicators for Sri Lanka are as good as countries with 'very high' and 'high' human development. Sri Lanka's performance on health and education indices is impressive.

Open Economy

Sri Lanka is a beautiful country with a land mass 65,610 Sq Km and 20.48 million people of population. It has valuable natural resources given by the nature. During the period Sri Lanka gained independence it was the third richest country in Asia after Japan and Malaysia (Rajapatirana 1988). South Korea, Singapore, China, Thailand and Indonesia were behind Sri Lanka in terms of per capita income.

Sri Lanka's current per capita income is 3,280 US \$ in 2013 (Central Bank Annual Report 2013) which was the first country in South Asia to open up its economy in 1977. In India and Bangladesh the open economy was introduced in the early 1990s, and in Nepal and Pakistan in the late 1990s (Devarajan, N.D.).

Economy of Sri Lanka

Year	Economic Growth	Direct Investment US \$ Million	Per Capita GDP of current Market Price (US\$)
1993	6.9	187.2	587
1994	5.6	158.2	655
1995	5.5	53.1	718
1996	3.8	119.9	758
1997	6.3	429.8	813
1998	4.7	193.0	839
1999	4.3	176.9	824
2000	6.0	176.0	869
2001	-1.5	172.0	838
2002	4.0	185.0	874
2003	5.9	201.0	981
2004	5.4	227.0	1,062
2005	6.2	233.8	1,241
2006	7.7	451.1	1,421
2007	6.8	548.3	1,617
2008	6.0	690.5	2,014
2009	3.5	384.0	2,057
2010	8.0	435.1	2,400
2011	8.2	895.9	2,836
2012	6.3	877.2	2,922
2013	7.3	850.5	3,280

Source: CBSL Annual Report - 2013

Today, Sri Lanka is ranked as the most liberalized economy in South Asia. Investors are provided with preferential tax rates, constitutional guarantees on investment agreements, exemptions from exchange control and 100% repatriation of profits.

Good governance and FDI in Sri Lanka

During the independence period, Sri Lanka was an attractive host for foreign direct investment. A large number of foreign companies owned most of the

export plantations with tea, rubber and coconut being the main crops (Bruton, Abeyesekera, Sanderatne and Yosof, 1992). However, Sri Lanka was unable to get benefits from Foreign Direct Investment due to the closed economy. As a result, in 1977, various economic, financial and political liberalization measures took place in Sri Lanka.

Therefore, economic liberalization and social factors are important to influence the Foreign Direct Investment and economic growth performance in Sri Lanka. This research will attempt to explore, empirically, the conditions that will likely to be associated with growth theory for Foreign Direct Investment for the period of 1977-2014.

The lack of skilled labour and potential joint venture partners are sometimes identified as a reason for Sri Lanka's relatively poor performance in attracting FDI (Athukorala, P. 1997). In an international comparison for the 1980s, Sri Lanka's performance record in attracting FDI appears impressive (UNCTAD 1992). However, the country missed many opportunities to attract foreign investment. Two major electronic multinational companies Motorola and Harris Corporation had finalized plans to establish plants in the Export Processing Zone but later they were shifted to Malaysia. Motorola is the largest electronic firm in Malaysia which had the largest number of employees, around 15,000, in the 1990s (Wheeler and Mody 1992).

In Sri Lanka, there are many conditions that have to be put in place to attract FDI. It is important to ensure an attractive investment climate. Consistent macroeconomic policies,

good governance, economic stability, guarantee of property rights, rule of law, absence of corruption, political stability, privatization, incentives, performance requirements, investment promotion, international trade, human resources, infrastructure, technology and ICT are preconditions to attract FDI. Some developing regions such as Latin America had privatized many state ventures more broadly and had attracted significant flows of FDI in utilities, banks, telecommunications, etc., (World Bank World Development Report 2005).

Quality of Life

Sri Lanka leads the South Asian region in terms of human development indicators, with its high literacy rate of 95.6% placing it way ahead of other South Asian nations and on par with those of South East Asia. Its national health indicators are comparable with those of the developed world.

This is underscored by the relatively high ranking the country has received in terms of GDP p.c. (PPP), which at US\$3,530 is higher than that of India (US\$ 2,358), Pakistan (US\$ 1,928) & Bangladesh (US\$ 1,602).

Sri Lanka was placed 89th (Medium Human Development Category) out of 173 countries in the Human Development Indicators constructed in 2002, ahead of China (96th), Vietnam (109th), Indonesia (110th), India (124th), Pakistan (138th) and Bangladesh (145th).

The Human Development Index (HDI) measures a country's achievements in three areas of human development viz: longevity,

knowledge and a decent standard of living. Longevity is measured by life expectancy at birth. A combination of adult literacy and the combined primary, secondary and tertiary gross enrolment ratio is used as a measure of knowledge while GDP per capita (PPP) is used to measure the standard of living.

Literature review of FDI

Dunning (2002) argued that institutional factors such as good governance and economic freedom are becoming increasingly important determinants of Foreign Direct Investment (FDI) as the motives of multinational companies (MNCs) have shifted from market- and resource-seeking to efficiency-seeking.

This implies that the traditional determinants of FDI such as natural resources, low labour costs and good infrastructure are now becoming relatively less important while less traditional determinants such as governance and economic freedom are becoming more important (Loree and Guisinger, 1995; Noorbakhsh, Paloni and Youssef, 2001; Addison and Heshmati, 2003; Becchetti and Hasan, 2004).

Corruption attracts MNCs to selected transition countries, rather than dissuading them from entering. Bellos and Subasat (2012) investigated the link between good governance and FDI in the same transition countries and found similar results. Apart from democratic accountability, all other governance variables were negatively associated with FDI, revealing FDI-enhancing aspects of poor governance.

We employ governance variables in target and source countries in order to take both push and pull factors into account. For example, a low level of corruption in target countries may be a source of attraction for the MNCs but a high level of corruption in the source countries may be a source of repulsion.

In this view, the transition from socialism to capitalism led to the dismantling of old institutions while new ones had not been fully developed, creating an institutional gap. Under these circumstances, poor governance could have a positive influence on FDI as it could allow firms to circumvent poorly designed regulations. An obvious way to assess this claim is to estimate similar regressions for non-transition countries. The results confirm that the FDI enhancement role of poor governance exists not only in the transition countries but also in Latin America.

Governance is defined as "the traditions and institutions by which the authority in a country is exercised" (Kaufman, Kraay and Zoido-Lobaton, 1999). Good governance implies "independent judiciary and legislation, fair and transparent laws with impartial enforcement, reliable public financial information, and high public trust" (Li, 2005).

Good governance receives more FDI (World Bank, 2002; Globerman and Shapiro, 2002; Globerman, Shapiro and Tang, 2004; La Porta et al., 1998; Gani, 2007) because investments cannot be protected in an environment of poor governance (Globerman and Shapiro, 2003) and poor governance increases costs and uncertainty (Cuervo-Cazurra, 2008).

Low levels of bureaucratic quality, for example, are associated with excessive regulation, arbitrary interpretation of rules, red tape, unskilled personnel and a lack of transparency which can generate rent-seeking activities.

Doing business

This measure shows the distance of each economy to the "frontier." The frontier represents the highest performance observed on each of the indicators across all economies measured in Doing Business since the inclusion of the indicator. An economy's distance to frontier is reflected on a scale from 0 to 100, where 0 represents the lowest performance and 100 represent the frontier. (see table below)

For example, a score of 75 in DB means an economy was 25 percentage points away from the frontier constructed from the best performances across all economies and across time. A score of 80 in DB 2014 would indicate the economy is improving. In this way the distance to frontier measure complements the annual ease of doing business ranking, which compares economies with one another at a point in time.

Voice and accountability

Voice and accountability captures perceptions of the extent to which a country's citizens are able to participate in selecting their government, as well as freedom of expression, freedom of association, and a free media. The indicator is based on a list of individual indicators. Political Stability and Absence of violence measures perceptions of the likelihood that the government will be destabilized or overthrown by unconstitutional or violent means, including politically-motivated violence (The World Bank). (see table on next page)

Ethnic war in 1983 had harmful impact on the foreign direct investment and economy in Sri Lanka. During the post liberalization era all sectors of the economy contributed positively to growth.

Sri Lanka maintained relatively higher gross capital formation and gross domestic savings during the post liberalization era. As a result, Sri Lanka was in a position to benefit from the social development.

Economy	DB 2006	DB 2007	DB 2008	DB 2009	DB 2010	DB 2011	DB 2012	DB 2013	DB 2014
Bangladesh	49.81	50.05	50.46	52.56	53.57	55.2	55.28	55.42	55.69
Bhutan	44.54	48.42	49.41	49.65	49.74	49.09	52.23	52.45	53.3
India	40.73	42.73	45.13	45.72	46.68	47.95	50.36	50.79	51.31
Maldives	60.28	60.27	60.41	60.39	60.53	65.78	66.02	64.07	62.25
Nepal	54.01	54.29	54.51	54.68	58.97	58.15	59.13	59.39	59.69
Pakistan	56.04	57.47	57.74	58.3	58.75	58.66	58.77	58.89	59.05
Sri Lanka	53.51	53.65	53.66	55.75	55.78	54.59	55.57	59.55	60.2

Source: World Bank (<http://data.worldbank.org/indicator>).

	Year	Sri Lanka	South Korea	Malaysia	Indonesia	Thailand
GNI Per capita GDP, Atlas Method (Current US\$)	1962	160	110	300	70	160
	1982	320	1960	1900	590	770
	2004	1010	13,980	4650	1140	2,540
	2013	3,280	23,600	10,514	3,475	5,779
Life expectancy	1962	61	55	56	43	54
	1982	68	68	68	56	65
	2004	74	74	74	67	69
	2012	75	81	74	70	74
Infant mortality Rate	1962	83	90	73	128	103
	1982	36	16	-	60	45
	2004	13	5	8	35	23
	2013	9.02	3.93	7	25	11
Average GDP Growth Rate	1962-1975	3.9	8.2	6.6	5.3	6.6
	1976-1989	4.6	8.2	6.7	6.6	7.7
	1990-2004	4.8	6.0	6.5	4.8	5.0
	2013	7.3	3.0	4.7	5.8	1.8
Gross Capital Formation (% of GDP)	1960-1974	16	21	19	13	22
	1975-1989	24	31	26	27	29
	1990-2004	24	32	32	25	20
	2013	29.6	29	26	34	29
Gross Domestic Savings (% of GDP)	1960-1974	12	11	23	12	20
	1975-1989	13	28	30	31	25
	1990-2004	16	34	42	28	34
	2013	20	34	35	32	33
Unemployment	1981	18	5	6	5	1
	1990	16	3	5	4	2
	2002	9	3	2	2	3
	2013	4.4	3.2	3.4	6.6	0.62

Source: World Bank (World Development Indicators), (Central Bank of Sri Lanka 2013)

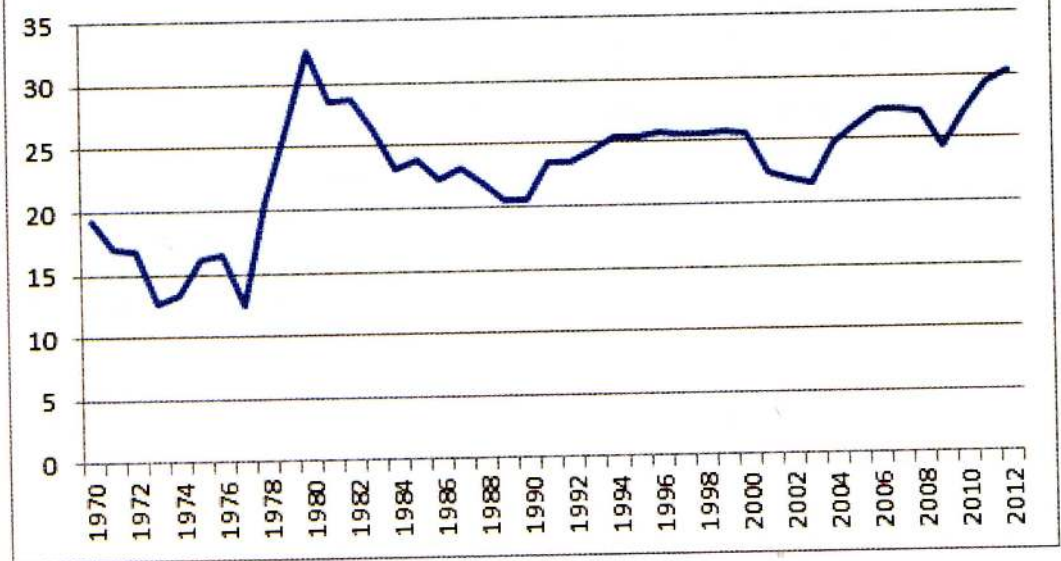
Conclusion

The current world population of 7.2 billion is projected to increase by another 1 billion by 2025 and reach 9.6 billion by 2050. Today's generation of young people is the largest in history.

Over 3 billion people - nearly half of the world's population are under the age of 25. Almost 90% of all young people live in developing countries. For the age 10 to 24 years the total population in the world is around 1.8 billion but in

Capital formation of Sri Lanka (as a percentage of GDP)

Sri Lanka it is around 1,797,000 males and 1,733,000 females. This comprises approximately 20% of the total population. If the age group from 25 to 29 is included this jumps to around 28% of the population.

A majority of Sri Lanka's youth live in the rural sector (over 75% during 1963-2000 period), while the more economically developed Western province is home to nearly a third. The number of young people with no schooling has declined steadily over the years. Literacy rates amongst the young in Sri Lanka are high, but rather small, gender and urban/rural disparities are still prevalent.

Worldwide 10.6% of young people are non-literate, lacking basic numerical and reading skills, and as such lack the means to be able to sustain a living through full and decent employment. With youth unemployment and

underemployment at persistently high levels worldwide, and with many young working poor lacking even primary-level education, such youth unemployment and underemployment rates act to jeopardize social inclusion, cohesion and stability. There is a need to align education policies, curricula and training programmes, in a people-centric way, with national development priorities and needs, international development strategies and labour market requirements. Doing so will promote the situation of young people, fight extreme poverty, and allow for a maximization of the benefits of globalization for youth.

The government of Sri Lanka is ready to work with other governments, multilateral organizations, civil society, and the private sector around the world towards a safer, healthier, more just world for all.

The role of good governance is very important in promoting foreign direct investment and sustainable development of the country, democracy and protecting human rights in any country. Good governance enhances competitiveness by helping developing countries increase the participation, effectiveness and efficiency, accountability, transparency, responsiveness, equitability and inclusiveness. Moreover, it would strengthen the rule of law.

Sri Lanka represents one of the fastest growing economies in the Asian region. The aim of the Government of Sri Lanka is to achieve rapid economic growth and development throughout Sri Lanka. It is a matter of great concern to ensure economic development while improving the quality of life.

In conclusion, Good Governance paves the way for political stability, business friendly environment and industrial peace. It also creates an environment which attracts Foreign Direct Investment.

Bibliography:

- Lakshaman, W.D., *Dilemmas of Development*, Sri Lanka Association of Economists, 1997.
- Oslo: F.I.L. Working papers, No. 6, 1995.
- International Economic Journal*, Vol. 24, No. 1, 95–101, March 2010
- International Interactions: Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Taylor & Francis Group, LLC, 2013.
- GRILICHES Z. (1979) *Issues in assessing the contribution of research and development to productivity growth*, Bell J. Econ. 10.
- KRUGMAN P. (1991a) *Increasing returns and economic geography*, J. Pol. Econ. 99, 483–500.
- British Journal of Economics, Finance and Management Sciences*, April 2013.
- Review of Development Economics*, Volume 6, October 2002.
- Rajapatirana., (1988).
- The Heritage Foundation, 2014.
- The World Justice Project, 2014.
- Transparency International, 2013.
- Central Bank Annual Report, 2013.
- <http://ccsenet.org/journal/index.php/ibr/article/view/4718>
- http://www.fep.up.pt/investigacao/workingpapers/11.10.10_wp433.pdf
- http://gcg.universia.net/pdfs_revistas/articulo_174_1289812617634.pdf
- <http://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN>

යහ පාලනයක් උදෙසා මහජන පුස්තකාලයකින් සිදුවන සේවා: ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන පුස්තකාලවල ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාප්ති සේවා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ මහජන පුස්තකාල ඇසුරින්)

සකුන්තලා සෙනෙවිරත්න

සහකාර පුස්තකාලාධිපති
රුහුණු විශ්ව විද්‍යාලය

සකුන්තලා සෙනෙවිරත්න රුහුණු විශ්ව විද්‍යාලයේ සහකාර පුස්තකාලාධිපති ලෙස 2009 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා සේවයේ යෙදී සිටී. කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යාව පිළිබඳ විශේෂවේදී ගෞරව උපාධියක් ලබා සිටින අතර පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යාව පිළිබඳ සමාජීය විද්‍යාපති උපාධියද හදාරමින් සිටී. කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ ජනමාධ්‍ය පිළිබඳ ඩිප්ලෝමාවද හදාරා ඇති ඇය බාහිර කටිකාවාරියවරියක් වශයෙන්ද සේවය කරයි.

පුස්තකාල කළමනාකරණය හා අලෙවිකරණය, වර්ගීකරණය හා සුවිකරණය, පුස්තකාල ඉතිහාසය, පාඨක අධ්‍යාපනය, තොරතුරු සාධකරණය ආදී ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ පර්යේෂණයන්හි රුචිකත්වයක් දක්වයි.

saku@lib.ruh.ac.lk

සාරාංශය

නිසි අධ්‍යාපනයක් ලැබීම මානව අයිතිවාසිකමකි. අධ්‍යාපනයේදී පුස්තකාලයට ලැබෙන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. එය අධ්‍යාපනයේ කොඳු නාරටිය ලෙස හැඳින්විය හැකිය. එහිදී මහජන පුස්තකාලයක් වඩා සුවිශේෂී වන්නේ දැනුම සඳහා වූ ප්‍රාදේශීය දොරටුවක් වන බැවිනි. කුඩා ළමයාගේ සිට මහල්ලා දක්වා වූ සමාජයේ විවිධ තරාතිරමේ සෑම පුද්ගලයකු සඳහාම පරිහරණය කළ හැකි මහජන ආයතනයක් ලෙස මහජන පුස්තකාලය හැඳින්විය හැකිය.

පාඨකයාගේ තොරතුරු අවශ්‍යතා නිසි ලෙස සැපයීමට නම් පුස්තකාලය මගින් සපයනු ලබන සියලුම සේවාවන්ද ඵලදායී විය යුතුය. මහජන පුස්තකාලයක් සෑම තරාතිරමේ පුද්ගලයකු සඳහාම විවෘතව පවතින බැවින් ඒ සෑම පාඨකයකු සඳහාම සේවාවන් සැපයිය යුතුවේ. එහිදී මහජන පුස්තකාලයන් මගින් ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාප්ති සේවා පුස්තකාල සේවාවන් අතර සුවිශේෂී වේ.

විවෘත මහජන පුස්තකාල මගින් ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාප්ති සේවා සාර්ථක ලෙස ඉටු කෙරෙන්නේද යන්න සොයා බැලීම සිදු කරන ලදී. එහිදී ව්‍යාප්ති සේවා නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මෙන්ම අනෙකුත් භෞතික හා මානව සම්පත් අවම මට්ටමක පවතින බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය විය.

හැදින්වීම -

රටක සංවර්ධනය මැනිය හැකි දර්ශකයන් අතුරින් අධ්‍යාපනයට හිමි වන්නේ ප්‍රමුඛ ස්ථානයකි. මක්නිසාද යත් නිසි අධ්‍යාපනයකින් තොරව සංවර්ධිත රටක් ගොඩ නැගීමට නොහැකි නිසාය. උගත් බුද්ධිමත් පාලක පරපුරක් සේම යහ පාලනයක් සහිත පාලක පරපුරක් බිහි කිරීමට අධ්‍යාපනයෙන් ලැබෙන දායකත්වය අපිරිමිතය. නිසි අධ්‍යාපනයක් ලැබීම මානව අයිතිවාසිකමකි. වඩාත් වත් යහ පාලනය හා මානව අයිතිවාසිකම තැම්බි නිවසේ ශක්තිමත් පාදම වන්නේ අධ්‍යාපනයයි. අධ්‍යාපනය යනු පොත පතින් දැනුම රැස් කිරීම පමණක් නොවීය යුතුය. පොතපතින් පර්යේෂණයෙන් මෙන්ම පළපුරුද්දෙන්ද ලබා ගත් දැනුම ජීවිතයට හා සමාජීය අවශ්‍යතාවන්ට ද සම්බන්ධ කිරීම අධ්‍යාපනයේ වැදගත් කාර්යයක් විය යුතුය.

අධ්‍යාපනය හා පුස්තකාලය බැඳී පවතින්නේ දුම්වැලක පුරක් මෙනි. දැනුමින් පිරිපුන් සමාජයක් බිහිකරගීමේ කාර්යයේදී අමතක කල නොහැකි අංගයක් වන්නේ පුස්තකාලයයි. දිනෙන් දින බිහිවන නව තොරතුරු සමාජයක ජීවත් වන අප හට පුස්තකාලයක් යනු අධ්‍යාපනයේ කොපු නාරටිය බව අමතක කල නොහැකිය. ඒ අනුව මානව ස්මරණ තැන්පත්ව ඇති අපූර්ව කොෂ්ටාගාරයක් ලෙස පුස්තකාලය හැදින්විය හැකිය.

පුස්තකාලයක් ලෙස පුස්තකාල හා තොරතුරු විද්‍යාව පිළිබඳ විශ්ව කෝෂයේ නිර්වචනය කර ඇත්තේ මෙසේය.

"කියවීම, අධ්‍යයනය හා උපදේශනය සඳහා තබා ඇති පොත්පත් හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය ව්‍යාප්තවූ ලෙස පුස්තකාලය හැදින්විය හැකිය."

වඩාත්, රටක ආර්ථික, සමාජීය, දේශපාලනික, සංස්කෘතික හා අධ්‍යාපනය යන සමස්ථ ක්‍රියාවලීන්ගේ ප්‍රවර්ධනය මෙන්ම රටක යහපත් සමාජ වාතාවරණයක් හැඩගැසීම සඳහාත් නොමඳ වූ කාර්යභාරයක් පුස්තකාලයක් විසින් ඉටු කරනු ලබයි. එමෙන්ම රටක ආයතන අතර භාරදුර වගකීමක් හිමිව ඇති ආයතනයක් මෙන්ම බැලූ බැල්මට ග්‍රහණය නොවන සේවා සපයන ආයතනයක් ලෙස පුස්තකාලය හැදින්විය හැකිය.

ලෝකයේ පුස්තකාල වර්ග කිහිපයකට බෙදා වෙන් කර දැක්විය හැකි අතර ඒවා නම් ජාතික පුස්තකාල, මහජන පුස්තකාල, විශේෂ පුස්තකාල හා ශාස්ත්‍රීය හෙවත් අධ්‍යයන පුස්තකාල වේ. ජාතික පුස්තකාලයක පාඨකයන් වන්නේ පර්යේෂකයන්ය. ශාස්ත්‍රීය පුස්තකාල අතර පාසැල් පුස්තකාලයක ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් හා ගුරුවරු පාඨකයන් වේ. ශාස්ත්‍රීය පුස්තකාල අතර විශ්ව විද්‍යාල පුස්තකාලයක පාඨකයන් වනුයේ විශ්ව විද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන්, ආචාර්ය මණ්ඩලය හා අනධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලයයි. විශේෂ පුස්තකාලයක පාඨක ප්‍රජාව වන්නේ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයේ නියැලෙන පිරිසයි. මෙම පාඨක ප්‍රජාවන් දෙස බලන විට මහජන පුස්තකාලයක පාඨක

පිරිස අනෙකුත් පුස්තකාලයක පාඨකයන් හා සසඳන විට වෙනස් ස්වරූපයකින් දැකිය හැකිය. ජාති, කුල, ආගම්, තරාතිරම, වයස් හෝ භාෂා හේතුවලින් තොරව සමාජයේ සෑම සාමාජිකයකුටම සම අවස්ථා හිමි වන සේ සේවා සැපයීම මහජන පුස්තකාලයක වගකීම වේ. එහිදී මහජන පුස්තකාලයක් වඩා සුවිශේෂී වන්නේ දැනුම සඳහා වූ ප්‍රාදේශීය දොරටුවක් වන බැවිනි.

මහජන පුස්තකාල පිළිබඳ යුනෙස්කෝ ප්‍රඥප්තිය මගින් මහජන පුස්තකාලයක් යන්න මෙලෙස නිර්වචනය කර ඇත.

"මහජන පුස්තකාලය ජීවමාන, අධ්‍යාපනික, සංස්කෘතික හා සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් වන අතර ජනතාව හා ජාතීන් අතර අනෙකුත් වැරදිම, සාමය හා සුභද්‍රාවය වර්ධනය කිරීමෙහි ලා උපයෝගී වන පොදු ආයතනයකි"

ඒ අනුව අඩණ්ඩ වූ ද, යාවජීව වූ ද, සර්වජන වූ ද අධ්‍යාපනයක් සැපයීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලික යුතුකමක් වශයෙන් ද මානව සමාජය අධ්‍යාපනික හා සංස්කෘතික වශයෙන් ලබන ප්‍රගතිය තාත්විකව අගය කිරීමේ සංකේතයක් වශයෙන්ද මහජන පුස්තකාලය සැළකිය යුතුවේ. එමෙන්ම මිනිසාගේ සිතූම් පැතුම් හා නිර්මාණාත්මක කුසලතාවන් පිළිබිඹු කරන්නා වූ ලේඛන සම්භාරය නොමිලයේ, නිදහසේ හා පොදුවේ පරිහරණය හා තුක්ති විදීම සලසන ප්‍රධානතම මාර්ගය වනුයේ මහජන පුස්තකාලයයි. වඩාත් පෘද්ල පාඨක ප්‍රජාවකට සේවය සලසන මහජන පුස්තකාලය කුඩා ළමයාගේ සිට මහල්ලා දක්වා වනම් ළමා, බාල, තරුණ, වැඩිහිටි, මහළු ආදී සියළු ම වයස් කාණ්ඩවල පුද්ගලයන් මෙහි පාඨකයන් වන අතර, සමාජයේ සෑම තරාතිරම සමාජිකයකුගේම තොරතුරු හා දැනුම් අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සෑදී පැහැදි සිටී.

විවේකය හා විනෝදය සඳහා පොතපත සම්පාදනය කරදීමෙන් මිනිසාගේ අධ්‍යාත්මික පුනර්ජීවනයක් ඇතිකිරීමෙන් ද, ඉගෙන ගැනීමෙහි නිරත වූවන් සඳහා අවශ්‍ය දැනුම සපයා දීමෙන් ද, පොදුවේ තාක්ෂණික, විද්‍යාත්මක හා සමාජ ක්ෂේත්‍රයන් හි නවතම දැනුම ළඟා කර දීමෙන්ද මහජන පුස්තකාලය සේවය සපයයි. පුස්තකාල සේවා සැලසුම් කිරීමේදී ළමා, තරුණ, වැඩිහිටි ආදී සෑම කෙනෙකු වෙනුවෙන්ම විය සකස් විය යුතුය. සියල්ලන් සඳහා ප්‍රවේශය යන පදනම මත මහජන පුස්තකාල සේවා ගොඩ නැගීම සිදු කරනු ලබන බැවින් විය ප්‍රජාවගේ අනෙකුත් කණ්ඩායම් ඉවතලන විට කණ්ඩායමක් දෙසට පමණක් යොමු වූවක් නොවිය යුතුය. සුළුතර කණ්ඩායම්වලට වහි සේවාවන් සමාන ලෙසත් පවත්වාගෙන යා යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස ගත්විට ශාරීරික මානසික වශයෙන් ආබාධිත කණ්ඩායම්, පුස්තකාලවලට පැමිණීමට නොහැකි දුරස්ථ සමාජයන්හි ජීවත්වන්නන්, භාෂාමය සුළුතර කණ්ඩායම් යනාදීන් සඳහාද මහජන පුස්තකාල සේවා සමානව පැවතිය යුතුය. මහජන පුස්තකාලය මගින් සිදු කරනු ලබන සේවාවන් අතර ව්‍යාප්ති සේවාවන්ට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වන්නේ වීඩි තේතූන් නිසාය.

වල්. එම්. හැරල්ඩ් විසින් පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගේ පාරිභාෂික කේන්ද්‍ර මාලාවේ පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවා යන්ත්‍ර මෙලෙස නිර්වචනය කර ඇත.

"පුස්තකාල සේවාවන් හා පොත් තොග පිළිබඳ අවධානය යොමු කරවීමේ අරමුණින් පුස්තකාලය තුළ හා ඉන් බැහැරව දේශන මාලා, චිත්‍රපටි දර්ශන, සාකච්ඡා සහ ආදිය සංවිධානය කිරීමයි. තවත් අයුරකින් කිවහොත් පුස්තකාලය මගින් සලසනු ලබන සේවාවන් වලින් ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා පුස්තකාලවලට පැමිණිය හොඳකි රෝගී, වයස්ගත, අන්ධ, අංග චිකල, සිරකරුවන් වැනි අයටද පුස්තකාල සේවාවන් ලබා ගත හැකි වන පරිදි එම සේවාවන් ව්‍යාප්ත කිරීම පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවයි."

ඒ අනුව මහජන පුස්තකාලයකින් සිදු කල හැකි ව්‍යාප්ති සේවාවන් ගණනාවක් හදුන්වා දීමට හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස ජංගම පුස්තකාල පිරුළු සේවාව, පොත් පෙට්ටි සේවාව, පොත් බෝට්ටු සේවාව යනාදි සේවාවන් මගින් පුස්තකාලයට පැමිණිය නොහැකි රෝගී, වයස්ගත, අන්ධ, අංග චිකල, සිරකරුවන් වැනි අයට සේවය සැපයිය හැකිය. එමෙන්ම ළමා පාඨකයන් සඳහා රචනා, කවි, චිත්‍ර, කෙටි කතා, නවකතා ආදී සාහිත්‍ය තරඟ, පොත් සල්පිල්, චිත්‍ර ප්‍රදර්ශන, විද්‍යා හා තාක්ෂණ ආදී ප්‍රදර්ශන මෙන්ම කතාන්දර සමාජ, කතාන්දර පෑය, මුද්දර සමාජ, අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් ආදී විනෝදාත්මක වැඩසටහන් මගින් ද සේවය සැපයිය හැකිය. විසේම යෞවනයන් හා වැඩිහිටියන් සඳහා ද වැඩිමුළු, සම්මන්ත්‍රණ, දේශන මෙන්ම සාහිත්‍ය තරඟ, ප්‍රදර්ශන හා විනෝදාත්මක වැඩසටහන් යනාදිය ක්‍රියාත්මක කල හැකිය. මෙවැනි ව්‍යාප්ති සේවාවන් ප්‍රදේශයේ සෑම කණ්ඩායමක් ඉලක්ක කොට ගෙනම සේවය සැපයීමට මහජන පුස්තකාලය කටයුතු කළ යුතුය.

සාහිත්‍ය ගවේෂණය

මෙම අධ්‍යයනයට අදාළව ලියැවුණු වෙනත් මුලාශ්‍ර මොනවාද යන්න පිළිබඳ සාහිත්‍ය ගවේෂණයක් කිරීම සිදුකරන ලදී.

මහාපත්‍ර හා තෝමස් (1996) විසින් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල මහජන පුස්තකාල නමින් කෘතියක් රචනා කරමින් මහජන පුස්තකාලයකින් සලසනු ලබන සේවා, ප්‍රජා තොරතුරු සේවා, කියවීමේ සමාජ, කියවීමේ කුසලතාවය උසස් කිරීම සඳහා පුස්තකාලයේ භූමිකාව, පුස්තකාල චක්‍රලව හා වර්ග සංවර්ධනය පිළිබඳවත් විශේෂයෙන් ඉන්දියාවේ මහජන පුස්තකාල සංවර්ධනය පිළිබඳව කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත.

ජොලිට් විසින් (1962) රචනා කරන ලද මහජන පුස්තකාල ව්‍යාප්ත ක්‍රියාකාරකම් නම් කෘතියේ මහජන පුස්තකාල උසස් මට්ටමින් දියුණු කිරීම හා ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා ගත යුතු ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව හදුන්වා දී ඇත. මහජන පුස්තකාලයක පාලනය, නීති රීති හා මූල්‍යමය කටයුතු මෙන්ම පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ල සැලසුම් කල යුතු ආකාරය පිළිබඳවත් මහජන සම්බන්ධතා හා වෙනත්

ආයතන හා එක්වී ක්‍රියාකල යුතු ආකාරය පිළිබඳවත් සාකච්ඡා කර ඇත. එමෙන්ම පුස්තකාල ක්‍රියාකාරකම් අතර විවිධ ප්‍රදර්ශන, කණ්ඩායම් ක්‍රියා, පුස්තකාල ප්‍රකාශන හා මුද්‍රණ ද්‍රව්‍ය, ළමා, තරුණ වැඩිහිටියන් සමඟ එක්වී කළ යුතු ක්‍රියාකාරකම්, විශේෂිත වැඩසටහන් හා අනාගතයේදී පුස්තකාල දියුණුව උදෙසා ගත යුතු ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව මෙම කෘතිය මගින් දක්වා ඇත.

ඇශ්බර්නර් විසින් (1986) නවීන මහජන පුස්තකාල, එහි සැලසුම් හා ක්‍රියාමාර්ග නමින් කෘතියක් සම්පාදනය කරමින් මහජන පුස්තකාලවල ඉතිහාසය, සමාජ නම්‍යතාවයන්ට අනුව මහජන පුස්තකාල කටයුතු කල යුතු ආකාරය දක්වා ඇත. පුස්තකාල සංවිධානය, පරිපාලනය හා සේවා, පහසුකම් යනාදිය පිළිබඳවත් කියවීමේ මධ්‍යස්ථාන, ශාඛා පුස්තකාල, චක්‍රල තැන්පතු සංවර්ධනය කල යුතු අයුරු සහ පුස්තකාල දෙපාර්තමේන්තු අතර සහයෝගීතාවය පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇත. නූතන තාක්ෂණය ආධාරයෙන් පුස්තකාලයක් ගොඩනැගීමේදී එහි තාපන, වාතාශ්‍රය, ආලෝකය, අවශ්‍ය ශාලන භාණ්ඩ හා උපකරණ ආදිය නූතන අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව සැකසිය යුතු ආකාරය පිළිබඳ කරුණු මෙහි කරුණු දක්වා ඇත.

අධ්‍යයනයේ අරමුණු

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ මහජන පුස්තකාලවල ව්‍යාප්ති සේවා ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි මූලික අරමුණයි. මෙම මූලික කරුණු ඉටු කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන කරුණු විමසා බැලෙනු ඇත.

1. දැනට මහජන පුස්තකාලවල ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාප්ති සේවා මොනවාද?
2. ඒවා ඉටු කිරීමේදී මතුවන ගැටලු මොනවාද?
3. ව්‍යාප්ති සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගේ දායකත්වය කෙසේද?
4. ව්‍යාප්ති සේවා සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ගත යුතු පියවර මොනවාද?
5. ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ පාඨක ප්‍රතිචාර මොනවාද?

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

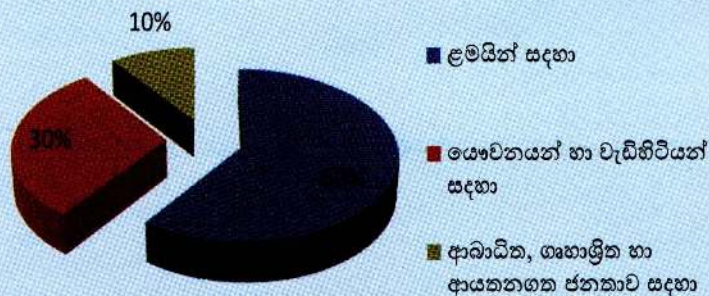
මහජන පුස්තකාල සියල්ලම මෙම අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගැනීම අසීරු බැවින් මාතර දිස්ත්‍රික්කය පමණක් ආවරණය කරන මහජන පුස්තකාල අතුරින් මහ නගර සභා මගින් ක්‍රියාත්මක වන පුස්තකාල 3ක් ද, නගර සභා මගින් ක්‍රියාත්මක වන පුස්තකාල 2ක් ද, ප්‍රාදේශීය සභා මගින් ක්‍රියාත්මක වන පුස්තකාල 5ක් ද යොදා ගනිමින් ඒ ඒ පුස්තකාලයන්හි පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ට හා පාඨකයන් 100 ක් සඳහා ප්‍රශ්නාවලි යොමු කරමින් දත්ත ලබා ගැනීම සිදු කරන ලදී.

දත්ත විශ්ලේෂණය

මෙම අධ්‍යයනයට අනුව මහජන පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කුමන පාඨක ප්‍රජාවක්

ප්‍රස්ථාරය - අංක 01 - පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන් සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කරන පාඨක ප්‍රභව

මූලාශ්‍රය - නියැදි සමීක්ෂණය, 2014

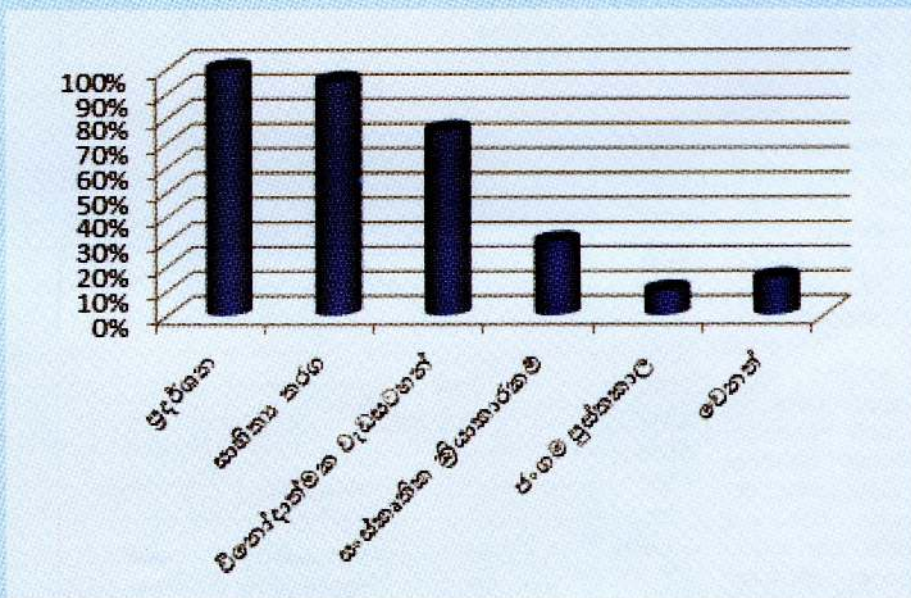
සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කරන්නේද යන්න සොයා බලන ලදී. ඒ අනුව වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කරනුයේ ප්‍රමුඛයින් සඳහා බව ප්‍රතිචාර මගින් පැහැදිලි විය. එය 60% ක ප්‍රතිශතයක් වේ. යෙදවනයන් හා වැඩිහිටියන් සඳහා ව්‍යාප්ති සේවාවන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කරන බව 30% කගේ ප්‍රතිචාරය විය. එසේම ආබාධිත ජනතාව හා ශාඛාශ්‍රිත ජනතාව මෙන්ම රෝහල් හා බන්ධනාගාර ආශ්‍රිත ආයතනගත ජනතාව සඳහා ද ව්‍යාප්ති සේවා ක්‍රියාත්මක කරන බව 10% කගේ ප්‍රතිචාරය විය. එය ඉහත අංක 01 ප්‍රස්ථාරය තුළින් වඩා පැහැදිලි වේ.

මෙම අංක 01 ප්‍රස්ථාරයට අනුව පැහැදිලි වන්නේ පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කිරීමේදී ප්‍රමුඛයින් සඳහා වඩා වැඩි අවධානයක් යොමු කරන බවය. එසේම පුස්තකාලයට පැමිණිය නොහැකි ජනතාව වෙත එකී සේවාව ක්‍රියාත්මක කිරීම පහල අගයක් ගෙන ඇති බවත් පැහැදිලි වේ.

මෙම පර්යේෂණය මගින් පුස්තකාලවල පවත්වාගෙන යනු ලබන ව්‍යාප්ති සේවාවන් මොනවාද යන්න පිළිබඳ සොයා බලන ලදී. ඒ අනුව සෑම පුස්තකාලයක් මගින්ම ප්‍රදර්ශන පැවත්වීම සිදු කරන බව අනාවරණය විය. එය 100% ක ප්‍රතිශතයකි.

95%ක් ප්‍රතිචාර දක්වමින් සාහිත්‍ය තරඟ පවත්වන බවත්, විනෝදාත්මක වැඩසටහන් 65%ක ප්‍රමාණයක් සිදු කරන බවත් පැහැදිලි විය. සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන ප්‍රමාණය 20%කි. ඉතා අවම ප්‍රතිශතයකින් අනාවරණය වූයේ ජංගම පුස්තකාල සේවාව සිදු කිරීමයි. මෙම ප්‍රතිචාරවලට පරිබාහිර ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන බවද පැහැදිලි විය. ඒ පිළිබඳ පහත අංක 02 ප්‍රස්ථාරය තුළින් වඩා පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාරය - අංක 02 - පුස්තකාල මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ව්‍යාප්ති සේවාවන්

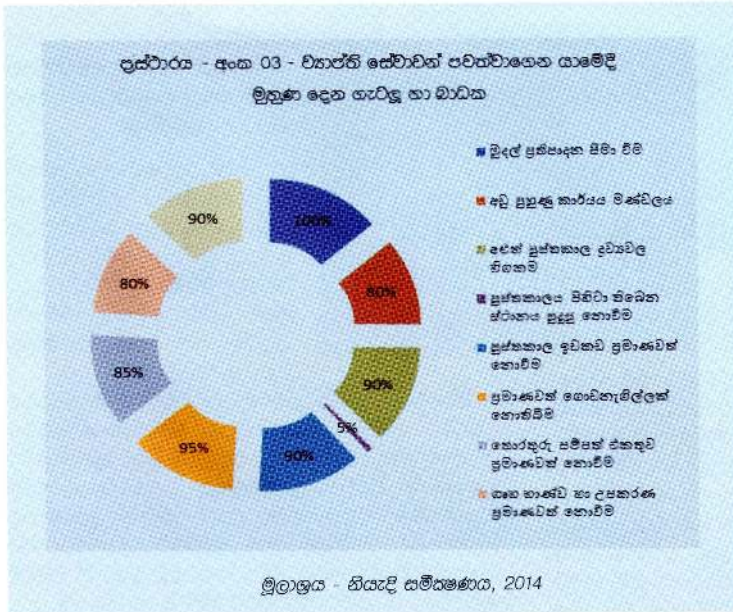

මූලාශ්‍රය - නියැදි සමීක්ෂණය, 2014

ඉහත අංක 02 ප්‍රස්ථාරයට අනුව පැහැදිලි වන්නේ බොහෝ මහජන ප්‍රස්තකාල මගින් ප්‍රදර්ශන, සාහිත්‍ය තරඟ හා විනෝදාත්මක වැඩසටහන් යනාදිය ව්‍යාප්ති සේවාවන් ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලබන බවයි.

පවතී. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත්විට 80%කි. විශේෂ ප්‍රස්තකාලය පිහිටා තිබෙන ස්ථානය ඊට සුදුසු පරිසරයක් නොවන බවද 5%කගේ ප්‍රතිචාරය විය. මෙය පහත අංක 03 ප්‍රස්ථාරයෙන් මනාව පැහැදිලි වේ.

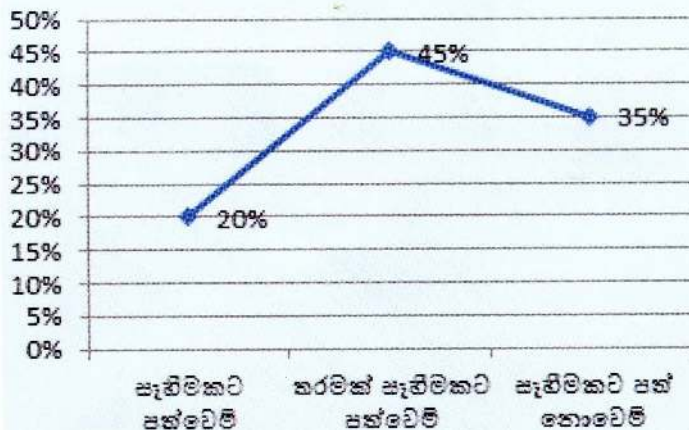

විශේෂ ප්‍රස්තකාල මගින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ පාඨකයා තෘප්තිමත්භාවයට පත්වන්නේද පිළිබඳ මෙහිදී සොයා බලන ලදී. මෙම අධ්‍යයනයට අනුව පැහැදිලි වූයේ ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ පාඨකයන් තරමක් දුරට සැහිල්කට පත්වන බවයි. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් විට 45%කි. ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ සැහිල්කට පත්වන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය 20% ක් වන අතර ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ සැහිල්කට පත් නොවන පාඨකයන්ගේ ප්‍රතිශතය 35% කි. එය මෙම පහත අංක 04 ප්‍රස්ථාරයෙන් වඩාත් තහවුරු වේ.

විශේෂ ව්‍යාප්ති සේවාවන් පවත්වා ගෙන යාමේදී ඒ වී ප්‍රස්තකාල විසින් මුහුණ දෙන ගැටලු හා බාධක පිළිබඳව මෙම අධ්‍යයනයෙන් සොයා බලන ලදී. එහිදී ලැබුණු ප්‍රතිචාරවලට අනුව 100%ක් ප්‍රකාශ කර සිටියේ මුදල් ප්‍රතිපාදන සීමා වීම ප්‍රස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කිරීමට බාධාවක් වී ඇති බවය. ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් සුදුසු ගොඩනැගිල්ලක් නොමැති බව 95%ක ගේ ප්‍රතිචාරය විය. විශේෂ අළුත් ප්‍රස්තකාල ද්‍රව්‍යවල නිෂ්පාදන, ඉහළ බලධාරීන්ගේ නොසැලකිල්ල මත් භාවය, ප්‍රස්තකාලයේ පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම යනාදිය ද ඊට බාධාවක් වී ඇති බව අනාවරණය විය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් විට 90%කි. 85%ක් ප්‍රතිචාර දක්වමින් පවසා සිටියේ ව්‍යාප්ති සේවා සිදු කිරීමට තරම් තොරතුරු සම්පත් එකතුව ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. තවද අඩු පුහුණු කාර්ය මණ්ඩලයක් සිටීම මෙන්ම ගෘහ භාණ්ඩ හා උපකරණ ප්‍රමාණවත් නොවීමද ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කිරීමේදී බාධාවක්ව

මෙම අංක 04 ප්‍රස්ථාරයට අනුව පැහැදිලි වන්නේ ප්‍රස්තකාල මගින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳව පාඨකයා විතරම් සැහිල්කට පත් නොවන බවය. විනම් පාඨකයා තෘප්තිමත්භාවයට පත්වන අයුරින් ව්‍යාප්ති සේවා ක්‍රියාත්මක නොවන බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්ථාරය - අංක 04 - ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ පාඨක ප්‍රතිචාර

මූලාශ්‍රය - නියැදි සමීක්ෂණය, 2014

නිගමනය

මෙම අධ්‍යයනයේ දත්ත විශ්ලේෂණය මගින් අනාවරණය වූයේ බොහෝ මහජන පුස්තකාලවල පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන් ඉතා සාර්ථක මට්ටමින් සිදු නොකරන බවයි. යම් තාක් දුරට හෝ ව්‍යාප්ති සේවා සිදු කෙරෙන පුස්තකාලවලද ඉතා සීමිත ප්‍රමාණයක් සිදු කරන බව අනාවරණය විය. එහිදී ප්‍රදර්ශන, සාහිත්‍ය තරඟ හා විනෝදාත්මක වැඩසටහන් යනාදිය වැඩි වශයෙන් ව්‍යාප්ති සේවාවන් ලෙස සිදු කෙරෙන බව පැහැදිලි විය. එසේම බහුතරයක් පුස්තකාලවල ළමා පාඨකයන් සඳහා ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කරන බවත් යෞවනයන් හා වැඩිහිටියන් සඳහාත් තරමක් දුරට ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කරන බවත් අනාවරණය විය. ආධානික, ගෘහාශ්‍රිත හා ආයතනගත ජනතාව සඳහා ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කිරීම පහළ මට්ටමක පවතින බව තහවුරු විය.

ව්‍යාප්ති සේවාවන් පවත්වාගෙන යාමේදී පුස්තකාලවලට මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු හා බාධක අතර වෙන් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රතිපාදනවල සීමිත බව වඩා වැඩි වශයෙන් බලපාන පැහැදිලි විය. තවද ඉහළ බලධාරීන් වී වෙනුවෙන් දක්වන ආකල්පය පහළ මට්ටමක පැවතීම, පුස්තකාලවල ඉඩකඩ පහසුව නොමැතිවීම, පුහුණු හා ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් නොසිටීම, නව පුස්තකාල ද්‍රව්‍යවල හිඟකම, තොරතුරු සම්පත් එකතුව හා උපකරණ ආදිය ප්‍රමාණවත් නොවීම, ප්‍රමාණවත් ගොඩනැගිල්ලක් නොතිබීම යනාදිය මුලිකව බලපා ඇති බව නිගමනය විය. එසේම පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳ පාඨකයන්ගේ තෘප්තිමත්තාවයද තරමක් දුරට සෑහීමකට පත්වන බව මෙමගින් පැහැදිලි විය.

යෝජනා

මහජන පුස්තකාලවල ව්‍යාප්ති සේවා නිසිලෙස ඉටු කිරීමට හැකිවන ලෙස මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීමට ඊට අදාළ මවු ආයතනය කටයුතු කිරීම සුදුසු බව යෝජනා කල හැකිය. භෞතික හා මානව සම්පත් නිසි ලෙස වෙන් කිරීමත්, සුදුසුකම්ලත් හා පුහුණු කාර්යය මණ්ඩලයක දායකත්වය ලබා ගැනීමත් වඩා උචිත බව පෙන්වා දිය හැකිය. නවීන පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය ලබාදීම මෙන්ම වියට ගැලපෙන පරිසරයක් සහිත පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලක් ලබාදීම සුදුසු බව යෝජනා කල හැකිය. එසේම පාඨකයා තෘප්තිමත්තාවයට පත් වන අයුරින් ව්‍යාප්ති සේවාවන් සිදු කිරීමටත්, එහි ඇති ඵලදායිතාවය පිළිබඳ ඉහළ බලධාරීන් දැනුවත් කිරීම මෙන්ම යහ පාලනයකින් යුතු සමාජයක් බිහිකරලීම සඳහා පුස්තකාලයකින් ලැබෙන දායකත්වය පිළිබඳ ඉහළදී ආකල්ප වර්ධනය කිරීම ආදිය සුදුසු බවද යෝජනා කළ හැකිය.

මෙලොව උපදින සෑම කෙනෙකුම නිසි අධ්‍යාපනයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම ඔවුනොවුන් ලද මානව අයිතිවාසිකමකි. උපතේ සිට මරණය දක්වාම සෑම කෙනෙකුටම ඉගෙන ගැනීමට අයිතියක් ඇත. විවෘත විශ්ව විද්‍යාලයක් බඳු මහජන පුස්තකාලය ඉගෙන ගන්නා සැමට එක සේ ප්‍රවේශ විය හැකි පොදු ආයතනයයි. එබැවින් ඒ වී ප්‍රදේශයේ පවත්වන සෑම කණ්ඩායමක් සඳහාම පුස්තකාල සේවාවන් නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. ඒ සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම ඊට අදාළ ආයතන වල භාරදුර වගකීමකි. එක් කණ්ඩායමක් ඉලක්ක කොට ගනිමින් සේවාවන් සැපයීමෙන් බැහැරව සැමට සමානව සැලකීම මහජන පුස්තකාලයකින් කල යුතු බැවින් වියට ගැලපෙන පරිසරයක්ද නිර්මාණය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය. එතුලින් යහ පාලනයකින් යුතු බුද්ධිමත් සමාජයකට යහපත් පිරිසක් දායාද කිරීමට හැකි වනු නොඅනුමානය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

Ashbuener, E.H., 1986. *Modern public libraries: their planning and design*, New Delhi: reliance pub.

Encyclopedia of Library and Information science, 1990, New Delhi

Harold Librarians Glossary, 1987. England: Gower pub.

Joliffe, Harold, 1962. *Public library extension activities*, London : the library association.

Mahapathra, P.K. • Thomas. V.K, 1996. *Public libraries and developing countries*, New Delhi: vikas pub,

අලුතකෝන් උදින්: පරි., 2003. මහජන පුස්තකාල සේවාව, නොදැම: ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය.

ජයතිස්ස, එල්. ඒ., 1999. පුස්තකාල කළමනාකරණය, කැලණිය: කප්පා.

මහජන පුස්තකාල පිළිබඳ යුනෙස්කෝ ප්‍රඥප්තිය, 1994.

